

1996ko maiatzak 5 - 1.576 zenbakia - 280 pezeta (BEZ barne) / 14 libera

ARGIA

KARLOS GARAIKOETXEA

ANTON ARBULU

PSOeri on egingo dio
gobernutik oposiziora
igarotzeak»

MAIATZA DANTZAN

moiz baino gehiago
abangoardiaren
orpotik

JOSU LANDA

«Multimediarekin,
ehingoz ez gara herri
'handiak' baino
txikiagoak»

«MIKAZTUTA NAUKA ITOITZEK»

BEREZIA

DIRUA: LORTUTAKO ETEKINAK NOLA LOTU

Autoa, garajea, altzariak, etxetresnak erostera bazoaz...

Has zaitez zerotik.

ZERO PESETA KOMISIO ETA GASTUETAN

EFFECTIV**0**S BBK

KREDITU ON BAT BAINO ASKOZ GEHIAGO

BBK
Bilbao Bizkaia Kutxa
EZ DAGO GEHIAGO ESKAINTZEN DUENIK

6. Politika kronika. XABIER LEKUONA.
8. Anton Arbulu, Zumarragako PSE-EEko alkatea: «Alderdi sozialistari on egingo dio gobernutik oposizioa igarotzeak». MIKEL JAUREGI.
12. ERC alderdian badabil trumoi hotzik. Zenbait kritiko kaleratu egin dituzte, edo disziplinazko espedienteak ireki. PACO SOTO.
15. Hego Euskal Herriko sindikatuek ez daukate afiliatuen kuota-dirutik bizitzerik eta ezinbestekoa dute administrazio publikoaren laguntza. XABIER ARANBURU.
18. Gasteizko Udalak bide-seinale elebidunak jartzeko konpromezua hartu du. Seinale ona Gasteizen. IDOIA TORREGARAI.
20. Euskal futbol taldeak Espainiako telebisten eskaintzen aurrean. Futbol profesionalaren telebista-uhin garestiak. MARTIN AGIRRE.
22. Karlos Garaikoetxea: «Izaera sektarioa dugu euskaldunok eta zorte txarra izan dugu beti». PELLO ZUBIRIA.
27. DIRUA berezia: «Lortutako etekinak nola lotu». ANDONI URBISTONDO eta ARRITXU ZELAIA.
44. Kultura kronika. MALORES ETXEBERRIA.
47. Josu Landa: «Multimediarekin, behingoz ez gara herri 'handiak' baino txikiagoak». MAITE ARTOLA.
50. Dantza talde garaikideenak Gipuzkoan maiatzaren 4tik 26ra. Abangoardiaren orpotik. IXIAR ROZAS.
53. Argitalpenak. JOSU ARANBERRI.
56. Irrati-telebista. ARRITXU ZELAIA.
60. Aukeran. MIKEL JAUREGI.
64. Denborapasa.
66. Burutazio hutsak. EVA FOREST.

KARLOS GARAIKOETXEA:

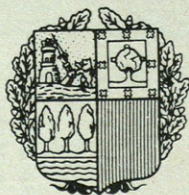
Iruñean, bere sorterrian, elkartu gara Eusko Alkartasunaren buruarekin, Nafarroaz eta bere bilakaera politikoaz aritzeko. 1977an EAJko Alderdi Eguneko giro politikoarekin hasi eta egun Itoizko urtegiaren inguruan izan diren hainbat gertakariez berriketan amaitu dugu, «mikaztuta» omen dauka Itoitzek. /22

POLITIKA: Kasik urtebete darama Anton Arbuluk Zumarragako alkate lanetan, 1991 eta 1995 urteen bitartean Gipuzkoako Foru Aldundian Hirigintza eta Arkitektura diputatu izan ostean. Zumarraga eta bere alkatetza izan ditugu mintzagai. Azken aste hauetan pil-pilean izan ditugun beste hainbat kontu ere ez ditugu ahantzi. /8

MAIATZA DANTZAN: Dantza garaikiderako zita gordetzen du Gipuzkoak urte sasoi honetarako. Aurten maiatzaren lautik 26ra. Inoiz baino orpo abangoardistagoak datoz, gainera. Nabarmentzekoak dira, SOAP Frankfurteko taldea -oso berritzailea-, Carolyn Carlson ospetsua, edota Ananda dansa taldeak haurrentzat prestatu duen ikuskizuna. /50

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Diputazioa
Kultura eta Euskera Departamendua

Argitarapen honen editoreak laguntzaile:

En la edición de esta publicación colabora:

fundazioa
fundación

S.O.A.P dance theater Frankfurt

"Object constant" (cor. Rui Horta)

Victoria Eugenia (Donostia) maiatzak 4 - 5, 20 o.

Ananda dansa

"Polo de hielo" (haurrentzako)

Amaia (Arrasate) maiatzak 7, 11 o. eta 15 o.

Baztartxo (Azkoitia) maiatzak 9, 11 o. eta 15 o.

Principal (Donostia) maiatzak 24, 16 o. eta 19 o.

Metros-Ramón Oller "Duérmete ya"

Usurbe (Beasain) maiatzak 10, 22,30 o.

Victoria Eugenia (Donostia) maiatzak 12, 20 o.

Taller de danza del Real Conservatorio de Madrid

Amaia (Irun) maiatzak 11, 20 o.

Cía. Vicente Sáez "Regina mater"

Victoria Eugenia (Donostia) maiatzak 11, 20 o.

Nats Nus "Que dius que qué?"

M.Lekuona (Lasarte-Oria) maiatzak 17, 20o.

Amaia (Irun) maiatzak 18, 20 o.

Carolyn Carlson "Vu d'ici"

Victoria Eugenia (Donostia) maiatzak 18 - 19, 20 o.

Cía. Mar Gómez "La nostalgia del pepino"

Baztartxo (Azkoitia) maiatzak 24, 22,30 o.

Amaia (Arrasate) maiatzak 25, 20 o.

Cía. Mar Gómez & Cuqui Jerez

Principal (Donostia) maiatzak 26, 20 o.

Senza tempo "Els robadors de sal"

& B.Calvo - J.Munduate "Mármara"

Principal (Donostia) maiatzak 25, 20 o.

Dantza kalean

Maiatzak 4 - 5: Donostia

Provisional danza "Los hombres también mueven paredes"

Rayo Malayo danza "Situaciones cortas"

Danza-off Arteleku:

Maiatzak 16, 18,30 o.:

A deshoras "El arrancacorazones"

Maiatzak 17, 18,30 o.:

B.Calvo-J.Munduate "MMMM"

Maiatzak 17-18:

Dantza tallerra Carolyn Carlsonen ardurapean

Bideo dantza KM Kulturunea:

Maiatzak 9 - 16 - 23

Dantza

garaikideko

XIII

ihardunaldiak

Antolatzaileak:

Kultura eta

Euskara

Departamentua

Gipuzkoako Foru

Diputazioa

KM Kulturunea

Tfno.: 482891

Laguntzaileak:

Donostiako Kultur

Udal Patronatua;

Azkoitia, Arrasate,

Beasain, Irun eta

Lasarte-Oria

Udalak eta

Euskal Telebista.

P R E Z I O A K

Victoria Eugenia

ABONO 4 EGUN (4-11-12-18)

Butaka, palkoa, platea	2.000	6.000
Balkoi aurrekaldea	1.600	4.800
Balkoia	1.300	3.900
Anfiteatro aurrekaldea	1.000	3.000
Anfiteatroa	800	2.400

Antzoki Zaharra: sarrera bakarra 1.000 pzta. haurrentzako ikuskizuna ezik (600 pzta.)

*Ohiko beherapenak sarrera solteetan.

Arteleku off, Dantza Kalean eta KM kulturuneako bideo-dantza iharduerak dohan dira.

Victoria Eugenia Antzokia

Reina Regente z/g

Donostia

Antzoki Zaharra

Kale Nagusia

Donostia

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa

bonoak salgai:
laiaztaren
ra bitartean.

arrera
lsteak salgai:
pirilaren 30etik

IRAKUR- LEAK MINTZO

Astoak mandoari: Hasier

Etxeberriaren 'muturra' dela eta

BADIRUDI 1994garren urteko udan Joseba Zulaikak, Hasier Etxeberriak eta nik, garai horretan Kultura Sailburuordea nintzenak, izan genuen elkarrizketatik, Hasier Etxeberriari gelditzen zaion irudi edo gogorapen ia bakarra nire izerdialdia izan dela, bestela ez luke hori bera lau aldiz aipatuko bere «Guggenheim. The Only Success» idatzian (ikus ARGIA, 1.570. zenbakiko 37garren orrialdea).

Ni behintzat ez naiz horretaz gogoratzin eta harritutzen nau hori egia izatea, beste gauza batzuen artean, eta oker ez banago, elkarrizketa goizeko lehen orduetan izan zelako. Eta bestalde goiko ezpainaren gaineko aldean bibotea daukadalako, eta hortik izerditzea ez da hain erraza. Hala eta guztiz ere lasai Hasier, eguneroko dutxatzen naiz eta.

Elkarrizketa hori baino bi urte lehenago «zipitzik» ez jakitea eta ondorioz bi urte horietan «argudio erretorikoetan trebatzea» leporatzen dit Hasier Etxeberriak. Alde batetik arrazoia dauka bi urte lehenago izendatua izan nintzelako, eta izendatu nindutenean ez nekielako Guggenheimi buruz gauza handirik, jakina. Baina bi urteetan erretorika baino gehiago ikasi nuen, nahiz eta Hasierrri nik ikasitakoaren arabera esaten nituenak gustatu ez.

Ez naiz orain Guggenheimi buruzko eztabaida batetan arituko, horretan nire ardura zenean nahiko eztabaidatu nuelako (ikus Joseba Zulaikarekin «Jakin»-en izandako eztabaida). Baina nik neureari,

ezelango lotsa eta asmo «salbatzailerik gabe», eusten diot eta horretarako Guggenheimekin sinatutako Bilboko Guggenheim Museorako Kudeaketa Akordioa (1994.eko abenduak 21) irakurtzea besterik ez dago, batez ere 2.4, 3.2 eta 6.2 artikulua.

Nire eta nire Sailburua zen Joseba Arregiren muturrak direla eta, Hasierrri «astoak mandoari» esandakoa esan behar zaio, batez ere bere jokaera ikusita, esate baterako, ondoren aipatuko ditudan bi kasu hauetan:

— 1994ko udako elkarrizketa hartan, Hasier Etxeberria ez zegoen gonbidatua eta inork deitu gabe han agertu zen Joseba Zulaikaren laguna zela eta.

— Kultura Saila eta Kultur Kezkaren arteko jendeaurreko eztabaida bakarra Urretxun antolatu zenean, bertara joan nintzen ni Kultura Sailaren izenean eta Jon Sarasua Kultur Kezkaren izenean. Eta hara non agertzen zaigun Hasier Etxeberria, Kultur Kezkako kide ezaguna izan arren, moderatzailerik inpartzialenaren lana egiten ezelango lotsarik gabe. Hau muturra hau!

MIKEL ETXEBARRIA ETXEITA

BILBO

Okerrak zuzenduz

APIRILAREN 28ko data eta 1.575 zenbakia zeramatzan ARGIA, oker ipini genituen aldizkariaren azalean Amaia Zubiriak gizar-teko orrialdeetako elkarrizketan zuzen esandakoak. Azaleko titularrean «Iraultza egiteko, beharrezkoa bada, gosea pasa behar da» jarri genuen, Amaia Zubiriaren hitzak ondoko hauek izan zirenean: «Iraultza egiteko, behar bada, gosea pasa behar da».

ARGIA

H I R U K O

T X I K I A N

Iruzurra, botere bide

Monopolioa, kapitala eta lanaren arteko gatazkan, lehena hegemonikoa izan dadin eszenario egokiena da. Ekonomia-ren mundializatzea aipatzen delarik, diruaren zirkulazio librea finkatu dela esan beharko litzaiguke. Zeren internazionalgintzan proletarioak zuen tradizio konzeptual hartatik, zer geratu da errealitatean? Kapitalak dira hara-hemenka dabilzanak epe laburrean eremu errentagarrienaren bila. Eta inoiz ez bezalako maitale kopurua dute mundu zabalean, bere balizko etorrerak eskuindar politikoentzat langile botoak erakartzeraino. Horrela gertatu berri da Alliot Marie eta Daniel Poulouren kasoan azken hauteskundeetan, Urruñan kanpoko fabrika berri baten instalazioa iragarri dutelarik kanpainaren aurrean, berrehun bat lanpostu berriren usain hutsak, milatik gorako langabetu martxan jarri bait zituen. Ondoren, guztia gezurra zela jakitean, langabetuek ANPE-INEMera joko zuten noski, hurrengo bat arte. Eta Alliotek eta Danielek guk ordaindutako bulegoetara penitentzi xumeena ere ordaintzeke.

JOXE MARI OSTOLAZA

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.

LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.

ZUZENDARIA: Pello Zubiria.

Kontseilu Editorialeko

Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

Erredakzioa: Xabier Aranburu, Arantxa

Erasun, Mikel Jauregi, Juan Joxe

Petrikorena, Arritxu Zelaia.

Maketazioa: Berdaitz Goia.

Dokumentazioa: Ernesto Ibarluzea,

Ainhoa Gerra.

Euskara arduraduna: Mikel Elorza.

Administrazioa: Jasone Larrarte.

Harpidetzak: Olatz Korta, Elena

Guinea, Miren Larrarte.

Hedapena: Ixabel Bereziartua.

Publizitatea: Miren Aranburu, Iñigo

Txintxurreta, Nekane Zubeldia, Itziar Diaz

de Durana.

HELBIDEAK

GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15.

pabiloia. 20160 Lasarte-Oria.

Tlf. 37 15 45. Faxe: 37 34 03/36 10 48.

BIZKAIA: Zaballurua 2, 1. ezkerre. 48003

Bilbo. Tlf: 410 34 34. Faxe: 410 37 15.

IPARRALDEA: Xalbardin baita. 64122

Urruñ. Tlf: 59 47 60 00. Faxe: 59 47 60 01.

NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3.

ezkerre. 31011 Iruñea.

Tlf: 17 80 78. Faxe: 17 80 77.

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.

ISSN: 0213-909X.

BATZORDE PAREKIDEA: 72562 E.

INPRIMATEGIA: Antza, S.A.L.

INFORMATIKA: A.S.P., S.A.L.

Aznarren lehen urratsak

AZKENEAN Aznarrek eta Pujolek bostekoa eman diote elkarri. Espainian gobernua osatuko du PPK eta lehen PSOEk behar izan zituen bezala, orain ere katalanen botoak lortu behar izan ditu Aznarrek. Katalanek edozer negoziatzeko gai direla erakutsi dute behin eta berriz; katalanekin negoziatzaren hasiz gero nolako akordioa eskuratuko den jakin ez arren, akordioa izango dela gauza ziurra da. Irudi hori eman ohi dute behintzat. Bestelakoa gerta daiteke PPkoekin. Ia guztia erakusteko dute. PSOEren kontra oposizioa egiten aritu izan direnean zakar jo izan dute, purrustaka. Baina azken asteotan negoziatzaileak ere badirela erakutsi dute. Presiopean mugitu dira, Bartzelonara egin beharreko bidaia guztiak egin dituzte, eta oraindik benetako akordioa nolakoa den ikusteko badago ere, argazkilarien aurrean bostekoa ematera koan ez zaie ahaztu irrifar zabala.

ORAIN Gobernu berriak lepoa jiratu eta Kataluniatik Hego Euskal Herrira begiratzen baldin badu, aurrean dituen erronken zerrenda ez dela txikia konturatuko da. Hala ere, besteak gutxietsi gabe, lehen burukomina espetxe funtzionarioaren behiketak emango dio. Bahiketa egiteaz gain, presoaren eskubiak bermatzea baldintzatzen jarri du

ETAk Ortega Lara onik irten dadin. Horrezaz gain, Logroñoeko espetxeko funtzionarioei proposamenaren berri eman die eta geroxeago sindikatu guztiei. Bahituaren eskutitza ere igorri du. Erantzunak, edota erantzun ezak, markatuko du Gobernu berria. Presio egin du ETak, eta ez nolanahiko gaian gainera. Aznarrek iragarritako «politika antiterroristaren» muinean presio egin ETak eta orain gobernuburu berriaren txanda da. Hartuko duen lehenengo erabaki honen baldintza lezake datorren legegintzaldi hau.

BADIRUDI batzuek ulertu dutela eta presoaren aldeko joera izateaz susmagarri ez den Carlos Carnicero karlista ohiak Ryan ingeniaria eta Lemoiz auzia oroitarazten zuen «ABC» egunkari es-

kuindarrean. Paralelismoa eginez adierazten zuen hobe litzatekeela bahitua salbatzeko egin beharrekoa orain egitea eta ez urte batzu barru bahiketak amaiera latza izan eta gero. Carniceroren aholkuak jarraituz gero bide zuzena hartuko du Aznarrek. Indarrak probatu nahian kontrakoa egingo balu, negoziatzeko presioaren beharra duen mezua igorriko luke.

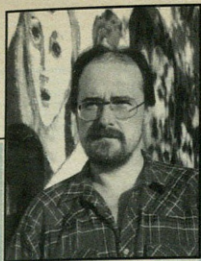
XABIER LEKUONA

AZNAR, ARZALLUZ, ZAPLANA, SANZ

PUJOL eta Aznarrek adostu duten itunean ez da inondik ageri, baina Valentzian behintzat zabaldu da PPko buruzagiak onartu duela katalan hizkuntzaren batasuna, edozein delarik ere ematen zaion izena (*català, valencià...*). Egia izango da, edo Pujolek subentzioekin batera saldu nahi izan duen asto amezketarra; baina hizkuntzaren arloan Espainiak azken urteotan Herri Katalanetan burutu duen erasoaren zauriei adabakiren bat ipini beharko zien Moncloako maizter berriak. EAjko buruzagiekin ziur er-

dietsiko duen tratuak antzeko atal ezkutu edo inplizitorik eramango ote du? Nafarroa-EAE paralelismoa begietarazten zaigu *Pais Valencià* entzunda, eta ezer aldatu den laster erakutsiko dute Valentziako Zaplanaren hitzek bezala gure Miguel Sanzen adierazpenek. Baina itunen atal ezkutuen bila hasita, Ajuria Eneko kontuak eta bakegintzari buruzkoak nonbait egon beharko dutela dudarik ez da. ETako presoaren Euskal Herriratzaz zer hitzegin ote da hainbeste bilkuratan? Laster azaldu behar du.

PELLO ZUBIRIA

JOXE MARI OLARRAREN TARTEA

ETA-REN APIRILEKO AGIRIAK URTEBETE BETE DU

Eman hitza herriari

Euskal Herriak Estatu espainiarrarekiko bizi duen gatazkari soluziobidea emateko aha-
leginak ez du iazko apirilaren 26an erreferentzia bakarra. 1975az geroztik Madrilek pake eskeintza iraunkorra baitu mahai gainean eta 1995. apirilekoa horren ondorioa da. 21 urte daramatza Ezker Abertzaleak gure herrian demokrazia eraikitze oinarritzakoak diren gutxieneko eskubideekin osotutako bake planteamendua egiten.

Ezker Abertzaleak inoiz baino argiago finkatu du bake planteamendua euskal gizartean. Egun, gatazka politikoarekiko irtenbideaz mintzatzerakoan Alternatiba Demokratikoa ororentzat erreferentzia nagusienetakoa da, izan ere, planteamendu honen

edukiak euskal gizarte osoari dagozkionak baitira eta gainera benetako irtenbidea lortzeko mahai gainean dagoen proposamen erreala bakarra delako.

Estatuaren itxikeria eta honek betiko zapalkuntza estrategia mantentzearen alde egiten duen hautuarekin batera, klase politiko osoaren jarrera eta bereziki PNV eta EAren koldarkeria. PNVren ardura, EA bere morroia baino ez baita, sekulakoa da Estatuaren inobilismoa elikatzen duelako eta honekin gatazkaren iraupena. Herri honen sufrikarioan PNVren erantzukizuna egunerokoa da eta ezinbestekoa da honekiko erantzuna etengabe ematea. Ezker Abertzalearen estrategia nazio eraikuntzan oinarritzen da eta Alternatiba Demokratikoa medio eredu demokratikoa sortu nahi da. Euskal herritarren hitzak eta egintzak gure herria urratsez urrats egituratu eta independentziaraino eramateko aukera izateko ezinbeste-

koa da herri nortasunaren ezagutzan oinarritutako sistema demokratikoa erdiestea.

Estatuarekiko gatazkaren aurrean Ezker Abertzaleak euskal gizartea irteera politikoaren aldeko agente aktiboa izatea bilatzen du. Horrela, eskubide unibertsalean oinarritzen den euskal demokraziaren alde gizabanako zein talde antolatuek jarrera praktikoa izan dezaten lagundu nahi dugu.

Ezker Abertzalea Alternatiba Demokratikoaren alde burutzen ari den eta burutuko duen dinamika ondoko esaldian jasotzen da: *eman hitza herriari*. Horrela laburbil daiteke Alternatiba eta hori da demokraziaren funtsa. Alternatiba Demokratikoa oinarri, 15 hilabeterako lan-ildoari ekingo diogu HB eta Ezker Abertzale osoak: Alternatibari ahalik eta zabalkunde handiena eman eta giza protagonismo ahalik eta aktiboena zein aberatsena bultzatzen saiatuko gara euskal demokraziarako bidea ireki asmoz.

Hurrengo Espainiako Gobernuko Barne ministraria izan daitekeen **Jaime Mayor Oreja**ren aburuz, *«Ppke ez dauka inolako hipotekarik lntxaurrondorekin»*. **Ramon Jauregi**ren ustetan, *«Jaime Mayor Oreja pertsona onegia da Barne ministraria izateko»*.

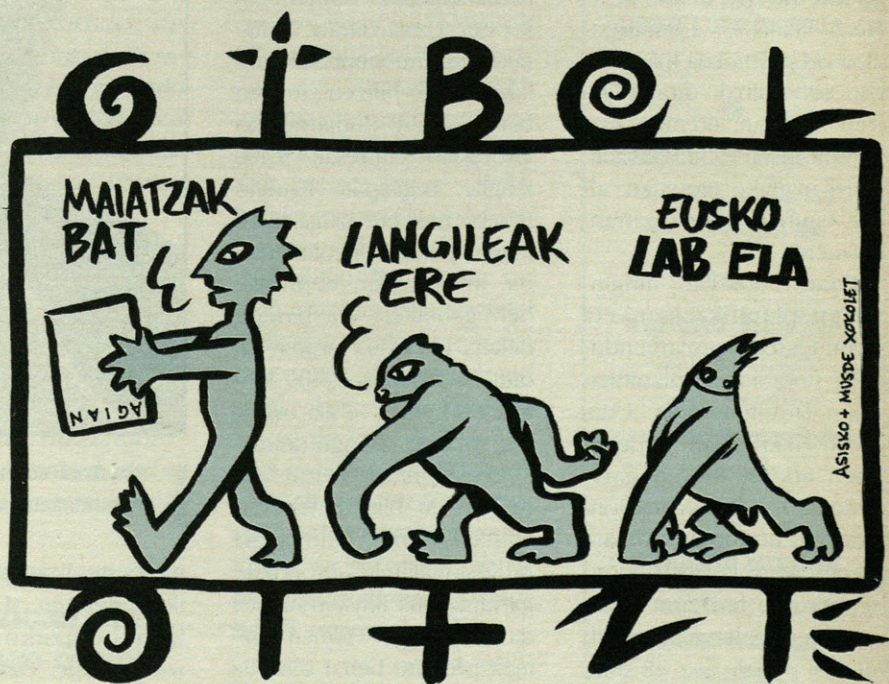
Orain bederatzi urte ETAko 'Mendeku' komandoak Portugalera PSE-EEren egoitzaren kontra egindako erasoan hildako bi lagun alderdi omenaldian **Nicolas Redondo Terreros**ek esandakoaren arabera, *«une zailetan Segurtasun Indarrek askatasunaren eta demokraziaren alde egindako defentsa publikoki eskertzen ez duen artean, euskal herriak ez du kontzientzia lasai izango»*. Juan Mari Atutxak Estatu Segurtasun Indarretako agenteen kopurua murriztea eskatu ostean, **Juan Mari Jauregi** Gipuzkoako gobernadore zibila honela erantzun dio: *«Euskadin terroristak baino ez daude sobera, eta ez Estatuko Segurtasun Indarrak»*.

CCOO-UGT sindikatuen eta EAJren artean sortutako liskarrari eutsiz, ondokoa adierazi du **Javier**

Madrazok: *«CCOO eta UGT bezalako sindikatu solidarioen orde, EAJri euskal sindikatu bertikala, menertua eta otzana gustatuko litzaioke»*. Ostera, **Joxe Joan Gonzalez Txabarrik** «Euskaldunon Egunkaria»n idatzitakoaren arabera, *«azken urte hauetan gobernu sozialistaren babespean UGT zein CCOO sindikatuek*

pagotxa ederreko larreak eskuratu dituzte isilka-misilka».

Sindikatu abertzaleek bezala alderdi abertzaleek akordioak zergatik lortzen ez duten zehazterakoan, zera esan du **Rafa Diezek**: *«Alderdi nazionalistek herri-izaeran aurrera ez egiteko borroka armatua jartzen dute aitzakiatzat»*.

Anton Arbulu, Zumarragako PSE-EEko alkatea

«Alderdi sozialistari on egingo dio gobernutik oposiziora igarotzeak»

Alderdi sozialistan 1979an sartu zen. Orduraz geroztik, Gipuzkoako Batzar Nagusietako kidea legegintzaldi guztietan. 1991 eta 1995 urteen bitartean Hirigintza eta Arkitektura diputatua izan zen. Orain 44 urte Zumarragan jaioa da, RSBApeko kide eta «Loiolako lagun».

Lau urtetan Hirigintza eta Arkitektura diputatu izan ostean, ia urtebete daramazu Zumarragako alkatetzan. Zein alde dago lan batetik bestera?

Herri mailako administrazioa eta probintzia mailakoa oso ezberdinak dira. Bigarren honetan, eremu zabalagoetik ikusten dira gauzak. Herri mailako eremuan, aldiz, egunerokoa da garrantzitsuena.

Foru Aldundian hirigintzaren planifikazioan eta lurraldearen antolamendurako norabideen planifikazioan jarduten nuen. Udalekin elkarlanean jarduten nuen arkitekturaren garapenerako: udaletxeena, ondarearen konponketarena... Zumarragan, berriz, uneoro herritarrak hartzen ditut. Guztiek udaletxeko atea zabaltzeko dute itxaron beharrik.

Zein behar nagusi ikusten dituzu Zumarragan?

Altzairuaren industria oso garrantzitsua izan den herria da Zumarraga. 60 eta 70eko hamarkadetan, Zumarragako eta Urola-Garaia bailarako altzairu enpresek milaka langile biltzen zituzten beren baitan: Zumarragako Orbegozo enpresak 3.400 langile, Legazpiko Patricio Etxeberriak ere izugarriko langile pilo... Uneotan, baina, altzairuaren enpresok berregituraketa eta birmoldaketa indartsua jasaten ari dira —Orbegozok 500 langile ditu orain—, eta oraindik gehiago jasango dute.

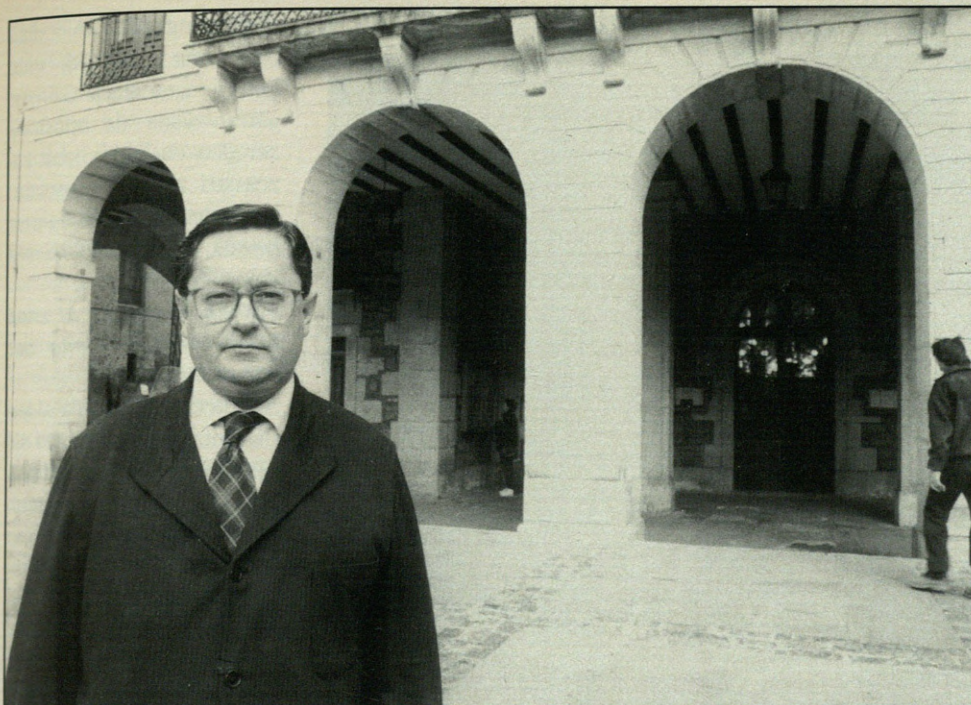
Legazpia, Urretxu eta Itsasorekin batera, 96-97an martxan jarriko den eskola profesionalarekin etorkizun garrantzitsua ikusten hasiko da Zumarraga. Hemen gazteak prestatu behar dira, ez lanpostuak bilatu, etorkizu-

«Altzairuaren enpresek oraindik berregituraketa eta birmoldaketa handiagoa jasango dute». (Arg.: Alberto Elosgi).

na beste ikuspegi batekin ikus dezaten. Hala bada, lana bilatzeko modurik izango dute. Gazteen presuntzia da garrantzitsuena.

Badugu beste faktore garrantzitsu bat ere: Beasain-Durango proiektua. Berau komunikazio-ardatz garrantzitsua da kooperatiben

«EAEko hirukoa krisian sartzeak arazo larriak ekarriko lituzke». (Argazkia: Alberto Elósegui).

sektorean lan egiten dutenentzat, eta sektore honetan apustua egin behar dugu.

Zertan da Beasain-Durango proiektua?

Guretzat Beasain-Durango oinarritzakoa da. Foru Aldundiak Eusko Jaurlaritzako buletin ofizialetan proiektua publiko noiz egingo duen zain gaude. Foru Aldundia gehitxo atzeratu da. Izan ere, Beasaindik Alegiraino erakitzen ari den proiektuak jada jarraipena izan beharko luke bere programazioan.

Beasain-Durango esan digu nondik-nora izango den ibilbidea, eta modu horretan bere ibilbidearengatik hipotekaturik egon daitezkeen lur-eremuak erabili ahalko ditugu, batik bat industria-eremuak programa-

tu ahal izateko. Beasaindik Durangorako errepidea garrantzitsua da, eguneko 14.000 ibilgailuko batzbestekoa baitaukagu, eta horrek proiektuarekiko lehenetasuna eskatzen du.

Legazpia, Urretxu, Beasain, Ordizia... Herriok alkate abertzaleak dituzte. Azken hauteskundeetako PSE-EEren boto igoera eta zure alkatetza kontuan hartuta, zer da Zumarraga herri horien artean?

Herri anitza da. Egituraketa politikoan alderdi guztiak gaude: PSE-EE, EA, EAJ, HB, IU-EB eta PP. Aukera politiko zabala dugula esan nahi du horrek.

95eko udal hauteskundeetan bigarren indarrari, EAri bain zuen, ate-

ratako 500 botoko aldea, 1.200ekoa izatera iritsi zen iragan martxoaren 3an. Nola uler daiteke diferentzia hori?

Estatuko hauteskundeetan pertsona bat eta programa bat dago, eta udal hauteskundeetan beste pertsona eta programa bat. Euskadiko, eta batik bat Gipuzkoako herri askotan PSE-EEK ezagutzen duen fenomeno da hori. Zumarragan PSE-EEK botoen batzbesteko handia lortzen du: Estatuko hauteskundeetan beti irabazi egiten dugu, baita autonomikoetan ere, eta udal hauteskundeetan ere gora egin dugu. Ez Zumarragan soilik, baita Urretxun eta Legazpian ere.

PPk aste batzuk daramatza Espainiako Gobernurako akordioa lortzeko negoziaketetan. Nola ikusi ditu alderdi sozialistak negoziaketak?

Gobernu bat egotea ezin bestekoa da. Gobernu ho-

HAMARREKOA

JOSE LUIS ELORZA

«Ertokizunerako ikuspegia duen antropologoa»

JOSE JULIAN IRIZAR

«Zumarragako aurreko alkatea»

XABIER OLANO

«Gipuzkoako Batzar Nagusietan ezagutu dut»

JOSU JON IMAZ

«Laguna»

RAMON JAUREGI

«Herri honen garapena lortzeko eskaintzen duen guztiagatik miresten dut»

JAIME MAYOR OREJA

«Pertsona langilea dela irizten diot»

JOSE LUIS AINSUA

«CCOOko sindikalista»

XABIER ZUBIZARRETA

«Arrasateko alkatea oso pertsona langilea da»

KORUKO AIZARNA

«Gipuzkoako kulturaren ekinbide garrantzitsua garatuko duen pertsona dela uste dut»

ENRIQUE MUJICA

«Herri honen onerako jarduten duen euskal herritarra»

«Administrazioaren zerbitzuak erraztuz gero, autodeterminazioan eta autogobernuan irabaziak izango ditugu»

«Une hauetan Felipe Gonzalezen lan-taldea, kalitatez zein kantitatez, gailendu egiten zaio PPrenari».
(A.: Alberto Elozegi).

nek Estatutuaren garapena dela eta uneotan dauden arazoak konpontzea espero dut, euskal herritar guztion onerako izango baita.

Azken adierazpenei kasu eginez gero ez dela ger-tatuko dirudien arren, zenbaterainoko eragina izango luke EAJ eta PPren arteko akordio posibleak Eusko Jaurlaritzako koalizioan?

Madriren sor daitekeen hitzarmenak eta EAEko hiru-

koarenak ez dute zerikusirik. EAEn Gobernuan eta beste erakunde batzuetan sendotu egin den osasun oneko hirukoa daukagu.

EAJk PPrekin akordioa lortuz gero, PSE-EE eta EAJren arteko barremena ez lirateke okertuko, eta ondorioz EAEko koalizioa krisian sartu?

Ez du zertan hala izan behar. Gainera, krisian sartzeak oso arazo larriak ekarriko lituzke.

Nola baloratzen duzu hirukoaren lana Gasteizko Gobernuan?

Oso gauza positiboak egiten ari dira. Hiruko guztiek bezala, baditu bere arazoak, eta pentsatzeko modu ezberdinak agertzen dira, baina bada ulermenik hiru alderdien artean.

Ia hamalau urte jarraian Espainian gobernu sozialista egon ostean, ez al zen heldu aldaketarako ordua?

Aldaketa guztiak onak dira. Ez da ona gobernuak behin betiko mantentzea. Gainera, garrantzitsua da oposizioa zer den eta alderdi bat zuzentzea zer den ezagutzea. Gonzalezek, berari egin ez bezala, oposizio koherentea egingo du.

PSOEek berak ez al zuen horrelako aldaketa bat bebar?

Aldaketa oro ona da alderdiarentzat, eta on egingo dio oposizioa igarotzeak. Alderdiak eraldaketa bat ezagutuko duela uste dut, oso ezberdina baita gobernuan egotea eta oposizioan jardutea.

Hamalau urte Espainian Gobernuan egon ostean, oposizioan lan egiteko prestaturik al dago PSOE?

Felipe Gonzalezek lan-talde bikaina dauka. Hain zuzen ere, uneotan ministrari diren guztiak Parlamentuan izanen dira. Uneotan Felipe Gonzalezen lan-taldea, kalitatez zein kantitatez, gailendu egiten zaio PPK duenari.

GAL afera zer izan zen inoiz argituko al da?

GAL aferaren ingurukoak argi geratzea ezinbestekotzat jotzen du.

Euskal sozialistak ziprztinduko al ditu?

Ezta pentsatu ere.

Euskal Herriaren bake-tzeari dagokionez, uneotan zein da EAEko sozialisten jarrera?

Baketzea ezinbestekoa den neurrian, baketze hori lortzeko indar politiko guztion arteko hitzarmena lortu behar dugu. Bada garaia herri honek aski da! esateko, akordioak lortzeko, eta herri honen etorkizuneko bake, elkarbizitza eta garapenerako akordio bat gauzatzeko.

Ezker Abertzalearekin hitz egitearen aldekoa zara?

Guztiekin hitz egitea ezinbestekoa da. Zumarragako Udalean, adibidez, HB gobernu batzordean dago.

Eta Ajuria Eneko Ituna zertan geratuko litzateke?

Ajuria Eneko Ituna uneotan katalogo bat da. Agiria baliagarria da, eta berau edukiz bete behar da.

Edukia falta zaiola uste duzu?

Ez dut esan nahi edukirik ez duenik, baizik eta agiriari berari askatasuna eman behar zaiola.

Non geratu da «Egigurenen bidea» delakoa?

«Egigurenen bidea»ren aldekoa naiz. Bide horrek bere baitan gauza garrantzitsuak biltzen ditu, eta epe laburrera bide horren fruituak ikusi ahalko ditugu.

PSE-EEko beste ildo batzuek ez dute zokoratu?

Zokoratu ez. Ideiak hor daude eta neuk «Egigurenen bidea»ren aldeko apustu egiten dut, batetik gipuzkoarra naizelako eta bestetik Egiguren nire idazkari nagusia delako.

Sozialista gipuzkoar guztiek egiten al dute «Egigurenen bidea»ren aldeko apustua?

Guztiok egiten dugu bat idazkari nagusiarekin.

Iragan ostiralean urtebete egin zuen ETak «Alternatiba demokratikoa» gisara ezagutu den agiria publiko egin zuela. Zuk zeuk nola baloratzen duzu agiri hori?

«Egigurenen bidea»k bere baitan gauza garrantzitsuak biltzen ditu, eta epe laburrera bere fruituak ikusiko ditugu»

T A N T O A

Hasiera baino ez da

Adiskideen arteko harremana ez da pertsona baten ibilbidea epaitzeko objetibotasunaren bermerik onena. Antonen kasuan, oztopo hori are nabarmenagoa da, bizitza publikoan izan dituen erantzukizunen aurrean eta alderdiko gizon gisa egindakoak ekinbide onaren seinale baitira.

Anton Arbulu politikari sozialista da eta euskaldun aktiboa. Arkitektoaren karreara profesionala Euskadiko Alderdi Sozialistaren barneko ideia batzuen defentsaren menpe jarri dituen pertsona. PSE-EEko zuzendaritzako kidea da, Gipuzkoa mailan eta baita orokorrean ere.

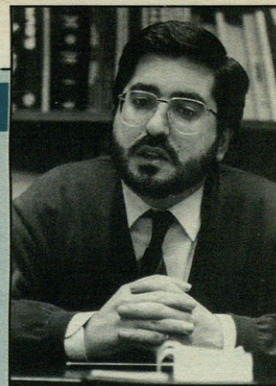
Euskaldun bezala, euskal historia, kultura eta hizkuntzari lotutako pertsona da, horiekiko konpromezua duena. Oteizaren laguna, Gipuzkoan izan dituen erantzukizun publikoetan ardura

nagusitzat Gipuzkoako historia eta arte ondarearen mantenua eta euskararen sustapena hartu ditu Antonek.

Egun Zumarragako alkatea da, iragan legeintzaldietan PSE-EEtik zinegotzi izandako udaletxe berekoa. Alkate izan aurretik, Gipuzkoako Foru Aldundian diputatua izan zen. Funtzio hauetan guztietan, elkarrizketaren eta integrazioaren aldeko bere izaera nabarmendu da uneoro.

Ezen Anton politikari gisa definitzen duten ezaugarrietako bat da Euskadiko arazoak konpontzeko elkarrizketa bitartekotzat jotzen duela, eta elkarrizketarako aurretiko jarrera irekia duela. Bere aburuz, arazook inor baztertzaren ez duten akordio zabalak bidez konponduko dira.

Zabala, malguta, elkarrizketazalea eta akordioetarako proposa den izaeragatik,

**Jesus Egiguren
PSE-EEko
Gipuzkoako idazkari
nagusia**

erantzukizun publikoetarako erakutsi duen gestio ahalmengatik eta proiektu sozialistarekiko duen emate militantearengatik, uste dut Anton Arbulu gipuzkoar sozialismoaren, eta orohar Euskadi osoko sozialismoaren, ordezkari egiazkoenetakoa izan daitekeela. Bere ibilbide politikoa, batere arbuigarria ez den arren, hasi baino ez da egin, Anton Arbuluk oraindik gehiago eman baitezake.

Hausnartu beharra dago, eta ETak ere hausnartu egin behar du. Prozesu honek amaitu beharra dauka, aski da. Guztiok ari gara sufritzen, batzuk eta besteak. Beraz, herri honen garapenerako gai hau konpondu beharra dago behingoz.

Joxe Mari Aldaiaren babiketaren amaiera izan da azken urte honetan indar politiko guztiak poztu dituen berri bakkarra...

Ez indar politiko guztiak, herritar guztiak baino.

Urte erdia bada euskal

presook Euskal Herrian bateratzeko eskakizunaz Artzai Onean txandakako gose grebari ekin ziotela. Zein politika jarraitu behar da ETako presoekin?

Gaur egun politika zehatz bat mantentzen ari da, eta politika horren baitan bergizarteratze prozesua garrantzitsua izan daiteke. Gehiago aztertu behar dela? Ez dakit. Baina garrantzitsua da bergizarteratzea hor egotea, eta zenbat eta kasu gehiago, askoz hobe.

Anton Arbulu presook Euskal Herriratzearen aldekoa al da?

Oso gai korapilatsua da. Ez dakit preso guztiak Euskal Herrira ekartzeko prest gauden.

Autodeterminazio eskubideaz zein iritzi duzu?

Euskadi, transferentzia kuotei dagokienez, Europako herririk indartsuenetakoa da. Uneotan Euskadin transferentzia maila handia daukagu. Baina ezin duguna egin da administrazioaren zerbitzuak biderkatu. Maila horretan hobetu beharra daukagu. Ezin ditugu izan Eusko Jaurlaritzako administrazioa, foru aldundietako administrazioa eta udaletako administrazioa, hori onartezina da. Gauzak erraztu egin behar dira, eta modu horretan autogobernua eta autodeterminazioa irabaziak izango ditugu.

MIKEL JAUREGI

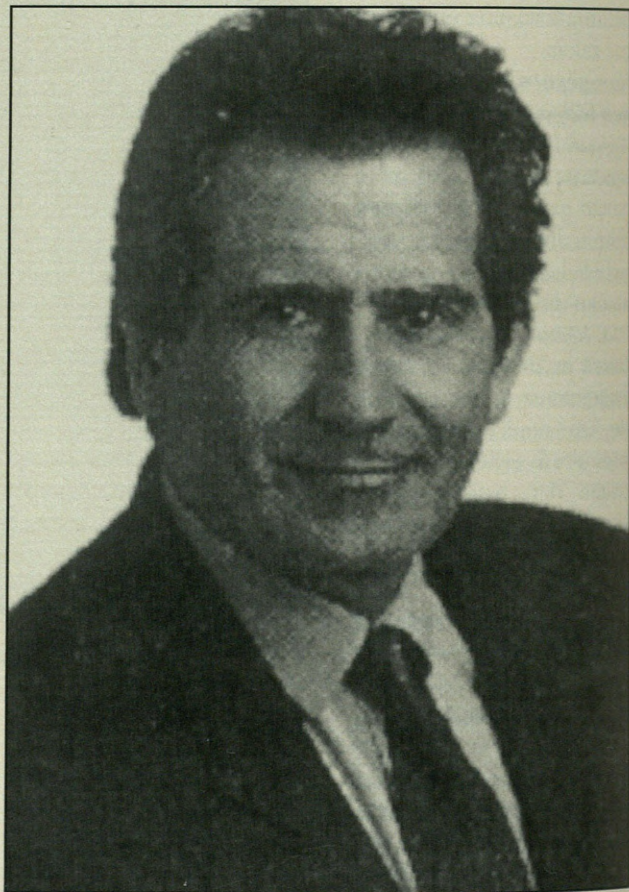
Krisi larria Esquerra Republicana alderdian

Esquerra Republicana de Catalunya, Angel Colomek gidatzen duen alderdi abertzalean, badabil halako egonezin eta krisi egoera larriarik. Ez da lehenbiziko aldia; izan da antzeko egoerarik Lleidako kongresua ezkerotzik, 1989an, Colomek alderdiko idazkaritza nagusia eskuratu zuenetik. Baina oraingoa da, dudarik gabe, larriena.

LLEIDAKO kongresua ezkerotzik izan zuen ERCk hazkunderik, bai bototan bai militante kopuruan. Colom eta bere jarraitzaileek berenganatu baitzuten independentismoa normal-kuntza bidean jarri izanaren 'meritua'. Terra Lliureko buruzagi gehienak, Pere Bascompte buru zutela, borroka armatua utzi eta ERCn sartu ziren 1991n. Catalunya Lliureko ehun bat militantek bide beretik jo zuten, baita nazionalismo instituzionalaren ezkerretara zeuden beste sektore abertzale batzuek ere. Terra Lliureko preso gehienek, beste hainbeste. Esquerraren bide hautatu zuten horiek guztiek, 1992ko hauteskunde autonomikoetan hirugarren indar politikoa izatea lortu zuen alderdiarena.

Gorabeherak eta arazoak berehala hasi ziren, ordea, nahiz eta ERCren zuzendaritzak Pilar Rahola fitxatu. Jordi Pujolen alderdiaren, CDCren, inguruko kazetaria zen ordurarte Rahola. Eta asmatu zuen hitzezko erradikaltasuna eta ikusentzutezko komunikabideen erabilera elkarri uztartzen. Kongresurako diputatu hautatu zuten Rahola 1993ko ekainaren 6ko hauteskundeetan, baina ordu-rako hasiak ziren ERCren pitzadurak nabarmentzen. Eta ordutik hona etengabea izan da Esquerraren gain-behera: barne istiluak sortu, botoak galdu eta hainbat puntako militantek aldegin.

Angel Colomek eta Pilar Raholak tematsu ukatu arren ERC atzeraka dabilenik, nabaria da joera hauteskun-

Josep Maria Reguant, ERCko buruzagi historikoa izana, aurreko legealdian bota zuten alderditik Colomekin bat ez zetorrelako

deen alorrean. Hirugarren indar politikoa izatetik laugarren postura jaitsi da Esquerra Kataluniako parlamentuan. PPren atzetik dago, beraz. Azkeneko hautes-

kunde legegileetan 20.000 bototik gora galdu zituen, 1993ko ekainekoekin alderatuta. Alderdiaren zuzendaritzak ERC bide zuzenetik dabilela dio, baina besterik

uste dute kritikoek. Esquerra noraezean dabilela, alegia, erakunde marginala edo CIUren abar erradikal-zaratatsua bihurtzeko zorian. Eta geroz eta ugariagoak dira kritikoak, militantziaren herena agian. Ezkerreko politika argirik ez duela ERCk diote kritikoek, ez dagoela demokraziarik alderdi barruan, Colomganako gurtzapena nagusitu dela.

Colomen erreakzioa

IDAZKARI nagusiarekin bat ez zetozeenak bota zuten alderditik, aurreko legealdian, Josep Maria Reguant, Gironako buruzagi historikoa. Diru asuntu ilunak egotzi zizkieten. Sasoi berean aldegin zuen ERCtik Pere Bascomptek, ez baitzen konforme Terra Lliureko presoak bergizarteratzeko Colomek erabilitako jokabidearekin. Militante gehiagok ere aldegin du orduz geroztik.

Jaume Rodri eta Carles Bonet izan dira alderdi barruko istiluen azken biktimak. Rodri ERCko militante historikoa da, frankismoaren aurka buru-belarri aritutakoa. Berak eta Josep Maria Reguantek konbentzitu zuten Angel Colom alderdiaren gidaritzara bereganaz. Bartzelonako federazioan aritzen da Bonet, sozialdemokratatzat jotzen du bere burua eta tamalgarrira deritzo alderdiaren 'eskuinerako' joerari. Ezberdintasun ideologikoak alde batera utziz, Rodrik eta Bonetek badute ezaugarri komunik: ez dira isilik egoteak eta buruan darabiltena azaldu egiten dute, bai jendaurrean bai pribatuan.

Larrutik ordaindu ere Colom eta Raholaren gus-

Esquerraren estrategia aldatzeko prest omen dago Colom, giroa zenbateraino gaiztotu den ikusirik.

tukoak ez diren jarrerak defendatu izana. Disziplinazko espedienteak egin dizkiete biei, Rodriri eta Boneti, eta baliteke alderditik botatzea ere. Rodri diputatu autonomikoa izan zen aurreko legealdian eta Colomekin norgehiagoka aritu zen, azkenaurreko kongresuan, ERCko idazkari kargua eskuratzeko lehian. Martxoaren erditsuan egin zioten espedienteak. Boneti, berriz, hil bereko 27an. Esan dezagun ERCko sektore kritiko eratu eta sendoenaren burua dela Bonet, militantziaren %27arena batz bestea. Azkeneko kongresuan idazkari nagusi kargurako aurkeztu zuen bere burua. Lis-karrak 1995eko hasiera aldean sortu ziren, Colomek alderdikoa militanten iri-

tziari muzin eginez- Bartzelonako alkategai Rahola izendatu zuenean, Bonet zokoratuz.

Bertsio arras ezberdinak dabilta gertakari hauetaz. ERCko zuzendaritzaren arabera, Jaume Rodri eta Carles Bonet alderdiaren izena 'bezen' aritu izan dira, komunikabideetan plazaratu izan dituzte barne gorabeherak eta ez dute militantzia aktiborik. Betiere bigarren mailako buruzagiek egin dituzte gisa honetako salaketak. Adibidez, Josep Aixalax, Bartzelonako federazioko lehendakariak; edo erakuntza idazkariak, David Garcia de Enterriak. Colomen inguruko besteren batek hitz gogorragorik ere erabili izan du: 'probokatzailak', 'itxuragabeak', 'inongo alternati-

ba seriorik aurkezten ez dutenak' eta abar.

Bertsio ofizialaren aurka azaldu dira, aitzitik, hainbat militante historiko. Horien artean dira Heribert Barrera, ERCko lehendakaria izana, eta Josep Lluís Carod-Rovira, Esquerraren bozemalea Kataluniako parlamentuan. Bonet eta Rodri, bestalde, ez dira ele leunez mintzatzen Colom-Raholari buruz: 'nepotismoa', 'adiskidekeria' eta 'purga politikoak' burutzea leporatzen diete, Francok oposizioaren aurka erabiltzen zuen estrategia berberaz baliatzea. Colomek ERC zentroko alderdi bihurtu dutela diote Rodrik eta Bonetek, Convergència i Unióren gobernuari alternatiba aurrerakoi eta nazionalik aurkezteko gauza ez dena, 'pujolista' erradikala. Rodrik ERC, Iniciativa per Catalunya (IC) eta PSCko sektore progresistekin bat eginez berreraiki nahi du Kataluinako ezkerre.

■ Ezkerreko politika argirik ez duela Esquerrak diote kritikoek, ez dagoela demokraziarik alderdi barruan

■ Disziplinazko espedienteak egin dizkiete bie, Rodriri eta Boneti, eta baliteke alderditik botatzea ere

Angel Colomek, hasieran bederen, ez zuen inongo erantzukizunik bereganatu nahi izan espedienteen asuntuan. Bartzelonako eta Ekialdeko Vallés bailarako militanteek - Carles Bonet eta Jaume Rodriren militantzia eremuetan- hartu omen zuten erabakia, zioen ERCko buruak. Eta espedientearen tramitazioa Gatazka Batzordeak egin zuen. Xabier Bosch, Colomen konfiantza osokoa, da erakunde honen lehendakaria.

Bestelako jarrera azaldu zuen gerora Colomek eta aitortu zuen bazela alderdian 'krisi egoerarik'. ERCko 229 hautetsi eta karguk izenpetutako gutuna jaso eta berehala egin zuen aitorkuntza. Sinatzaileen artean ziren 13 parlamentari autonomoetarik bost, eta hauxe zuten eskaria: alderdiaren estrategia ezker aldera bideratzea, eta disidenteei egindako espedienteak bertan behera uztea. Komunikabideetan argibideak eskaintzera, alabaina, ez zen Colom azaldu, erakuntza idazkaria baizik, David Garcia de Enterria. Josep Lluís Carod-Rovira eta Joan Puigcercós diputatuei egotzi zien gutuna komunikabideei bidali izana. Ezetsi egin zuten akusazioa bi hautesioek eta 'biktimismoa' leporatu zioten Colomi.

Estrategia aldaketa

BADIRUDI, honenbestez, Angel Colom eta bere jarraitzaileak estrategiaz aldatzeko prest leudekeela, edo gi-

roa ez gaiztotzearen alde behintzat. Aitortu berria du ERCko idazkari nagusiak barne krisia konpontzerik balegokeela, Carles Bonet eta Jaume Rodriren aurkako disziplinazko espedienteak kenduz gero. Erabaki hori hartzeko gaitasunik ez omen, ordea, Colomek. Gomendatuko omen dio, hala ere, Xavier Boschi 'kontuan hartzeko' alderdiko sektore kritikoaren eskaria. Prest omen legoke, baita ere, barne eztabaida eta elkarriketa bultzatzeko, alderdi barruan demokrazia sendotzeko.

Eszeptiko ageri dira kritikoak eta, hitz ederrez aparte, ez dute berrikuntza handirik espero. Denbora behar omen dute Colomek eta bere jarraitzaileek, eta hori eskuratzeko martingala hutsa izan omen liteke aldaketa. Nolanahi ere, *«ezer gertatu ez balitz bezala ezin gara ibili»* adierazi dio ARGIAri kritikoetako batek. *«Lehenengo berean ezin dugu utzi gaia, galtzen ari baita Esquerra bere ezaugarriak: alderdi progresista, errepublikarra, ezkerrekoa. Defizit demokratikoa arazo larria da ERCn»*. Egoera zertaritzen den argitzeko, *«impasse»* hau gaingidzeko ezohizko kongresurik egin beharrean izatea ere gerta omen liteke, diote sektore kritikokoek, *«zer eztabaidaturik bai baitago, eta askotxo dira konpondu beharreko butsu-neak, bai erakuntza alorrean bai politikoan»*.

PACO SOTO

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

Rivoluzione

EGIN berriak diren hauteskundeetan italiarrek «al-datu gabeko aldaketari» edo, nahi bada, «iraultzarik gabeko iraultzari» ekin diotela esango genuke. Ezker-zentroaren garaipenak «rivoluzione tranquilla» delako horri atea ireki dizkiola diote aditu askok.

Ordea, Olibondoaren barnera begiratu besterik ez dago hainbeste goraipatzen diren iraunkortasun eta lasaitasun horiek erraz hautsi daitezkeela konturatzeko.

Zuhaitzaren puntan Romano Prodi dugu. Progresista ustez, ekonomilaria izatez, demokristaua,... egonkortasunaren politika famatu horren militante petoa dugu Prodi. Begibistan da Prodiaren lehentasunak ohizko estatu-gizon batenak izango direla. Garaipena gertatu eta ordu gutxira lira Europako Diru Sistemari (EDS) berriro sartzeko asmoa azaldu zuen Olibondoko zerrenda buruak.

ADIERAZPEN horren atzean Europako lehenengo mailan jokatzeko premia, eta, akaso, Batasun Europarraren betekizunak ezarritako epean osatzearen nahia leudeke. Konbergentzia kontzeptu horrek sortzen duen itsumenaren eraginak hurbil hurbilean sentitu ditugu hemen ere: gastu sozialen murrizketak, langabetuen baztertzeta, bertoko sare produktiboen deuseztapena... Txanpon Bakarraren zerura heltzeko inpernuetara jaitsi behar alde zuretik. Zentro-ekzerrari botoa eman ziotenen amets ezkutua Maastrichteko ezti mingotsa dastatzea ote zen soilik? Hala ere, eta Prodi alde batera utzita, badugu bestelako osagairik Olibondoaren barnean. Eta baten bat ur handiko arraina da. Ezkerraren Alderdi Demokratikoa, boto gehien irabazi dituen, gobernu berriaren ardazta bihurtzeko bidean da. Nondik norako bideari ekiteko ote? Rifundazione Komunistak hosto-dantza ezkerrean jotzeko eskatuko dio.

MAITE UBIRIA

Kazetaria

BAINA zuhaitz honen adarretan kanta kantari diren beste txori batzuek -hala nola Berdeek, batasun demokratikoak, Alderdi Popularrak edo Diniren zerrendak- erreforma neurtua dute helburu. Horra hor «aldaketarik gabeko aldaketa». 50 urte igaro ondoren, ezkerrek boterea eskuratu du, bai. Baina garaipenaren salneurria ez da makala izan: programa bigundu eta sistema zaharreko hainbat politikariren laguntza behar izan du. Ordaindutako prezioak gobernuaren eskuak erabat lotu ditzake. Rivoluzione, mai!

Hegoaldeko erakundeek 3.400 milioi pezeta behar dituzte urtean

Kuota diruak ez dira aski euskal sindikatuentzat

Hego Euskal Herriko sindikatuek, oro har, ezin dute afituena kuoetatik bizi. Gastuen %76, 2.600 milioi pezeta, betzen dute kuota. Gainerako 800 milioiak subentzioen bidez lortzen dituzte.

■ Maiatzaren Leheneko manifestazioa Donostian, 1979an. (Argazkia: G. E. Z.).

MILAKA langile bildu ohi ziren Hego Euskal Herriko hiriburuetan frankismoaren ondorengo lehen urteetan Maiatzaren Lehenean, langileriaren egunean. Pankarta ugari, bandera gorri eta ikurrinak non-nahi, oihu ozenak, gazte jende asko, jai giroa, eta zeozer hobearen esperantza. Iparraldean, berriz, manifestazio eskubi-

dea aspalditik berreskuratua izaki, ez zuen horrenbeste-ko zirradarik sortzen kalean gora eta behera ibiltze horrek. CGT, CFDT, FO sindikatuek, usadioari jarraiki, goiz samar hasi eta bukatzen zituzten beren ekitaldiak, bixigarri handirik gabeak.

Ohiturak, nonbait, moteldu egiten ditu animuak, gorrinenak ere.

Bestelakoa zen giroa Hegoaldean: CCOO, UGT, ELA, ELA(A), LAB, LAK, USO, CNT, SU, CSUT, SLMM,... bazen sigla aniztasunik, kolorerik eta 'mar-

txa'rik. Sindikatu horietarik asko desagertu egin ziren, eta zenbait siglak zer adierazten zuen gogoratzea ere ez da lan erraza. Ordainetan edo, sektorez sektore beste erakunde batzuk sortu ziren: STEE-EILAS irakaskuntzan; EHNE, ENBA eta ELB neka-

Maiatzaren
lehena
Donostian,
1978an. Siglen
ugaritasuna
nabarmen
urritu da Hego
Euskal Herriko
sindikalgintzan
azken
hamazortzi
urteotan.
(Argazkia:
G.E.Z.).

zaritzan; CSIF administrazioan; ERNE ertzaintzan... Ilusioaren ordeztu, korporatibismoa; borrokaren ordeztu, zerbitzu eta aholkuak; klase sindikatuen ordeztu, sektore jakin batzuetako langileen interesen defentsa.

Ilusiotik pragmatismo eta desilusiorako bidean egun seinagarririk izan zen. 1977ko urriaren 25ean izenpetu zuten Espainiako alderdi politiko nagusienek Moncloako Pakto edo ituna. Monetala eta fiskal politikak, prezio, errenta, soldata, gizarte segurantzaren erreforma eta beste hainbat hitzarmen hortxe adostu zituzten. Ezkertiar joerako langile askok orduan hautsi zituzten

beren karnet sindikalak. «Saldu egin gaituzte» esaldia maiz entzun ahal izan zen sasoi hartan. Izan ere, CCOO eta UGT PCE eta PSOEri oso estuki lotuak ziren. Aldi berean, ezker muturreko beste bi alderdik, ORTE eta PTEK, bazituzten beren baitako sindikatuak, SU eta CSUT. Eta troskistek zein MCE-EMKkoek bazuten segidarik CCOOen. Horien guztien ingurukoak izan ziren, nagusiki, sindikatuak bizkarra eman zietenak.

CCOO eta UGT Forcemeko diruez baliatzen direla beren gastuetarako salatu izan dute sarritan ELA eta LABek

Jaitsi egin zen, beraz, afiliatuen kopurua. Asko gainera. Eta 70ko hamarkada amaierako krisi ekonomikoak are larriagoa egin zuten sindikatuen egoera. Enpresa asko itxi, langile ugari kalera, laneza izugarri handitzen... egoera horretan «eutsi biezaio norberak bere buruari» esaldia nagusitu zen lantokietan. Klase borrokak, garaipen eta hobekuntza sozialak beste baterako behariko. «Pasotismo» hitza ordukoxea da, giro horretan

sortua. Sindikatuak «profesionaldu» egin ziren, langileen indarra ahuldu, eta Maiatzaren Leheneko manifestazioetan igarri zen, eta da, egoera aldatua zela.

Gaur egun bi bloke bereizi behar dira Hego Euskal herrian. LAB eta ELA batetik, UGT eta CCOO bestetik. Iparraldean, ez da aldeketa nabarmenik, nekazaritza alorrean salbu, ELBK aurre hartu baitzion FDSari azken hauteskunde sindikaletan. Hegoaldeko bi blokeen artean bada, bestalde, borroka gogorrik. Euskal Herriaren eraikuntza nazionalaz edo lan harremanetarako bertako esparruak bakoitzak duen ikuspegiaz aparte, bada beste haserre eragile-rik. Diruarena, nagusiena.

Kuoetatik ezin

DIRUTZAK behar baitituzte euskal sindikatuak bizirik irauteko. Afiliatuen kuotak ez dira nahikoa horretarako, eta beste iturri batzuetatik edan behar. Administrazio-rik batik bat. Eraikuntza sektorean egin zuen bateren batek ahalegin enpresarialik (UGT-PSV), baina sekulako porrota izan zuen. Honenbestez, administrazioak banatzen duen diruaren zain egon behar. Langileen hezikuntza iraunkorrerako (Forcem) erabiltzen den diruaren zain bereziki. Espainia osoan 62.000 milioi pezeta erabiltzen ditu Forcemek. ELA eta LABek sarritan salatu izan dutenez, beren egoitzak, liberatuak eta bestelako gastuak ordaintzeko erabiltzen dute CCOOek eta UGTk dirutza horren puskarik. Eta Forcem berehalako transferentzia aldarrikatzen dute sindikatu abertzaleek.

Antton Perez de Calleja

Gehien gastatzen dutenak ELA, UGT, CCOO eta LAB dira. Lau erakundeok 360 langile edo liberatu dituzte guztira

ekonomilariaren iritziz, ez-tabaidda hau ez da ideologikoa, ekonomikoa baizik. «ELA eta LABen arteko ez-kontzta interesatua da guztiz, zeren Forcemen transferentzia gauzatuko balitz 2.800 milioi pezeta izango lituzkete urtean. 1993an baino sei aldiz gehiago» Perez de Callejak dioenez, «sindikatuaren arteko lehia ideien eremuan egiten zen hasieran; gero, ordezkari edo delegatu gehiago nork lortuko aritu ziren. Eta azkenik, afiliatuaren kuota aski ez zitzaizkiela jabeturik, erakunde paraestatalak biburtu dira, diru publikotik jaten dutenak». Ekonomilari honekin ados izan ala ez, ezin ukatu Euskal Herriko sindikatuaren diru premia, afiliatu kopuruaren murrizketak areagotua.

ELAk gastu gehien

IZAN ere, 3.400 milioi pezeta gastatuko dituzte aurtengo sindikatuak, Euskal Autonomia Elkartearen soilik, liberatuaren soldatak ordaintzen, ekimen sindikalean eta egoitzen mantenimenduan. Gehien gastatzen dutenak ELA, UGT, CCOO eta LAB dira. Lau erakundeok 360 langile edo liberatu dituzte guztira, eta kuoten bidez 2.600 milioi pezeta jasotzen dute. Gainerakoa, gehiena bederen, subentzio publikoen bidez eskuratzen dute. Sindikatuak plazaratutako datuak dira hauek. ELA da aurtengo gehien gastatuko duena, 1.600 milioi, Hego Euskal Herri osoan.

Afiliatuaren kopurua 90.000 ingurukoa du, 88.714 zenbaki zehatzetan, eta horien kuotek gastuen %80 betetzen dute. Urtean, 1.288 milioi pezeta kuotatan. Diru horretatik 200 milioi «erresistentzia kutxa»n gordetzen dira. ELA baita greba garaian bere afiliatuari gutxienezko soldata ordaintzen dien sindikatu bakarra. Hileroako kuota 1.228 pezetakoa dute, batz bestea, afiliatuak.

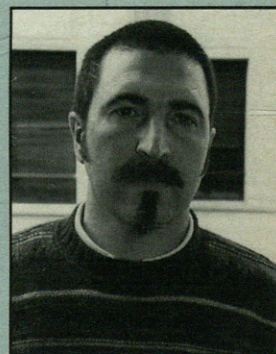
CCOOek 800 bat milioi gastatzen ditu urtean, eta horietatik 523 milioi dira kuoten bidez jasotakoak. Afiliatuaren kopurua 50.000 ingurukoa omen, sindikatutik diotenez, eta 88 lagun daude plantillan. Gastuen %65 betetzen dute kuotek, 1.040 pezetakoa hilero afiliatu bakoitzeko. UGTkoek zeozer gehixeago ordaintzen dute, 1.125 hileko, 500 milioi urtean. Plantilla, 65 lagunekoa. LABek 23.857 afiliatu ditu eta 400 milioiko gastuak urtean. Horren %70 biltzen du kuoten bitartez, 1.150 pezetakoa hileko eta afiliatuak. Plantillan, 90 lagun. ESK-CUISek lau mila afiliatu ditu eta 850 pezetakoa da hileroko kuota. EHNEk 6.600 afiliatu eta 68-70 milioi inguru biltzen du kuotetatik. Beste 25 milioi subentziotan. ELBk «Euskal Laborarien Biltzarrak» 800 bat kide ditu eta 200 libera inguru ordaintzen du bakoitzak urteko. CGT, CFDT eta Force Ouvrieren datuak zehaztea zaila da oso, atalka zatituak baitituzte afiliazio datuak.

XABIER ARANBURU

DIRUAREN HOTSA

Aldakuntza bultzatuz Euskal Herria eraiki

LANGILEOK gizarte aldakuntza BULTZATUZ, egunero Euskal Herria ERAIKI, hauxe izan da LAB sindikatuak duela gutxi Leioan egindako IV. Biltzar Nagusiaren lema. Esaldi honetan biltzen dira, hain zuzen ere, LABek aurrera begira egiten dituen apustu estrategiko nagusiak. Alde batetik, gaur egungo euskal langile klasearen beharrian eta arazoei erantzuteko gai den sindikalgin-tza garatu. Langabezia, prekaritatea, esplotazioa, garteriaren etorkizun iluna, emakumeen diskriminazioa, pobrezia, marginazioa eta abar luzeari aurre egin; egoera sozioekonomikoa erarik larrienean nozitzen duten kolektibo sozialen-tzat beren interesak defendatzeko benetako tresna bilakatzu. Ideologia neoliberalak inposatzen diguten gizarte ereduaren aurka tinko borrokatuz, gizarte aldakuntza bultzatu, enplegua eta ondasunaren banaketan, justizia sozialean eta elkartasunean oinarritutako gizarte gauza-tzeko bideak zabalduz.

TXUTXI ARIZNABARRETA

LABeko komunikazio arduraduna

BESTETIK, gizarte aldakuntza hori eraikuntza nazionalerako euskal proiektuaren barnean kokatu. Eraikuntza nazionala era abstraktuan planteatzetik, eraikuntza hori gauzatzeko oinarritzko elementu sozial eta ekonomiko zehatzak exijitzera pasatu: Lan Harremanetarako Euskal Esparrua eta Euskal Esparru Sozioekonomikoa alegia.

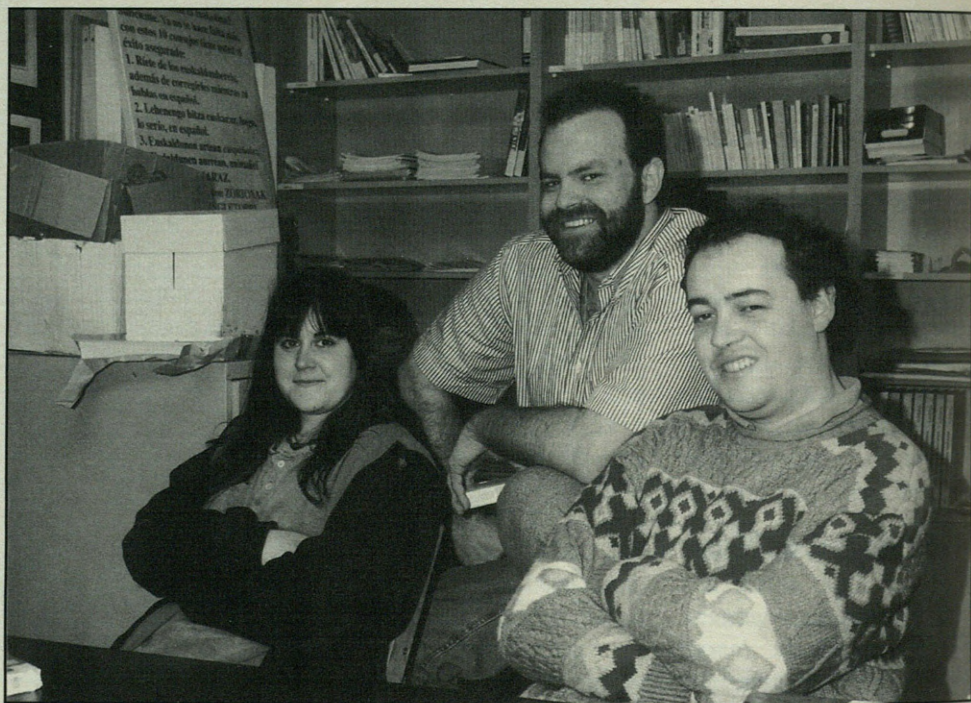
ALDI berean, Euskal Herriaren eskubide demokratikoen aldeko apustua ere hortxe dago, Madril eta Paris gobernuen estrategia errepresiboari aurre egin beharra. Preso, deportatu, exiliatu eta errepresaliatuaren giza eskubideen aldeko borroka. Euskararen eta euskal kulturaren aldeko etengabeko lana. Emakumeen eta intsumituen erreibindikapenen aldeko jarduerak. Hau guztia euskal nazio askapenerako mugimenduekin bat eginik. Biltzarrean hausnartu eta erabakitakoaren arabera, ildo honetatik lortu behar du euskal langile mugimenduak eraikuntza nazionalaren gauzatze prozesuan protagonismo zuzena izatea.

Gasteizko Udalak bide-seinale elebidunak jartzeko konpromezua hartu du

SEINALE ONA GASTEIZEN

Denbora gutxi barru Arabako hiriburuan trafiko seinale guztiak euskaraz irakurri ahal izango ditugu. Hau lortzeko bidea ordea oso neketsua eta luzeegia izan dela uste dute talde askok.

GAISTEIZKO udalak bide-seinale guztiak euskaraz zein gazteleraz jarriko ditu. Batzuek beharbada ez diote honi garrantzia handirik emango, baina borroka honetan dabilzanentzat zeresan handia du lorpen honek. Duela hamabost bat urte hasi ziren eskaera hau egiten, baina 1996 arte itxaron behar izan dute gasteiztarrek beren kaleko seinale guztiak euskaraz irakurri ahal izateko. Urte bete inguru hasi zen Euskaltzaleen Elkargunea Udalera gai honen inguruko instantziak sartzen, eta pixkanaka-pixkanaka seinaleak banan banan al-

Gasteizko euskara taldeetako ordezkariekin elkartu gara. (Argazkia: A. Elozegi).

datzen hasi zen Udala, akordio honetara iritsi diren arte. Jadanik 3.000 seinale aldatu dituzte. Euskaltzaleen Elkargune hau EHEK, Bagarek, AEKk, IKAK, «Geu» aldizkariak, Iralek, Euskara Batzordeak, eta libreki eus-

kararekiko lotura sentitzen duten beste askok osatzen dute, helburu batekin: euskararen erabilpena sustatzea. Dena den, erabaki batzuk elkarrekin hartzen badiutze ere, «partaide bakoitzak bere independentzia

du erabakiak eta ekintzak gauzatzeko», azaltzen du EHEko Fontxok Sanzek.

Bide-seinaleen kasuan, EHEek salaketak eta ekintzak egin baditu ere, Elkargune horretako partaide den Iñaki Kastresanak eraman du lan honen zatirik handiena. Bera egon da egunero Udalera instantziak sartzen eta oso pozik ageri da emaitzarekin: «gauzak aldatzeko gauza txikiak, zebatzak

“Gasteizen herri mugimenduari esker aterako da aurrera euskara”
IÑIGO KASTRESANA

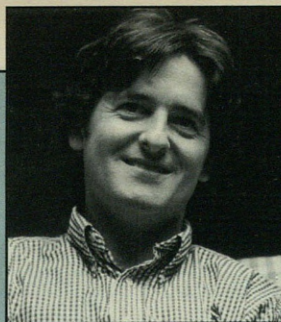
bartu behar dira eta hor
buru-belarri jardun. Beste-
la, gauza asko hartzen ba-
dituzu, ibes egingo dizute
denak. Nabiz eta gauza
txikia izan ni oso gustora
nago, kalean ikusten den
aldaketa baita. Orain arte
erdara butsez edo oso eus-
kara txarrean zeuden sei-
naleak. Argi dagoena da
euskaltzale guztiak elka-
rrekin bagaude, indar
bandiagoa izango dugula,
eta hori ezinbestekoa da
Udalak euskararekiko duen
jarrera itxia kontutan har-
tzen badugu. Gasteizen be-
rri mugimenduari esker ate-
rako da aurrera euskara».

EHEkideak, kezkat

EHE-KO kideak, ordea, ez
dira hain baikorrak. Fontxo
Sanzen esanetan, «beldur
gara Udalaren bapateko al-
daketa hau beste gauza
guztiak abazteko izango ote
den. Haurrari isiltzeko go-
xokia ematen zaion antze-
ra». Ez dira batere fidatzen,
eta bere ustez «horren arra-
zoia oso sinplea da: urte
t'erdia egon gara Udalarekin
eta alderdi politikoekin ta-
juzko udal ordenantza ba-
tzuk egiten, euskararen
egoera hobetzeko. Alkateak,
ordea, beste batzuk onartu
ditu bapatean, eta horiek
oso atzerakoiak dira».

Maiatzaren 17an onartuko
dira seguruenik ordenan-
tzak, eta horrela bada, «eus-
kaldunok ezingo dugu
denbora askoan gure biz-
kuntzagatik ezer egin maila
bonetan. Hori ekiditzea da
momentuan dugun lan
garrantzitsuena». Eginda-
koak eta egin beharrekoak
ugari Gasteizko euskararen
inguruan dihardutenentzat.

IDOIA TORREGARAI

BENAN OREGI

Osakidetza Zerbitzu Nagusietako euskalduntze arduraduna

**Osakidetza euskalduntzean,
oinarrizko asistentziari, pediatriari,
ahozko erabilerari eta euskalkiei
emango zaie garrantzia. Zeintzu izan**

litezke horiez gain beste lehentasunak?

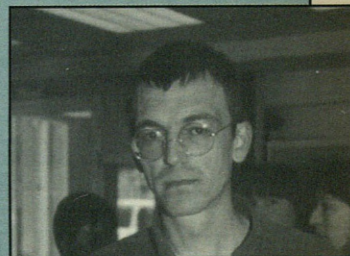
IÑAKI FERNANDEZ

EHEko Gipuzkoako koordinatzailea

Euskalduntzeko plangintza euskara prak-
tikan hizkuntza ofizial izateko ikuspegia
ahaztu gabe eta hori uneoro kontutan har-
tuz egin beharko da. Bertako langile izan-
go den orori euskaraz jakitea eskatzea
izango da lehentasuna, orain arte gazte-
lera jakitea eskatu izan zaion bezala; ezin-
bestekoa da, Osakidetza laister ehundaka
funtzionari berri sartzeko oposizioa bu-
rutzekotan denean. Bestela, lehendik
euskalduntzeko dagoen langile kopuruari
beste pila bat erantsi beharko zaio, eta ur-
te luzez plangintza, irizpide, epe, baliabi-
de etabarri buruz eztabaidatu beharko du-
gu. Hori ziurtatu ondoren, lekualdatze
lehiaketan ere hizkuntza irizpidea oso
kontutan hartu beharko da lanpostu be-
rriak asigatzerakoan, ez merezimendu

huts gisa.
Euskaraz ba-
dakiten langi-
leak elkartze-
ko ahalegina egin behar da, adibidez eri-
zain euskalduna mediku euskaldunarekin
batera jarritz lanean. Gainera, lanpostua-
ren ezaugarriak ere kontutan hartu be-
harko dira (bezero euskaldunekin harre-
mana izango duten,...).

Hori finkatuta, euskaraz ez dakiten
funtzionariak euskalduntzeko plangintza
martxan jarri beharko da, lehenbailehen
epeak zehaztuz eta beharrezkoak diren
baliabideak ere ezarriz. Eta azkenik, he-
mendik urte batzutura, idatzizko harre-
manak eta barne funtzionamenduaren
euskalduntzeak iritsi beharko du.

U R R E A

● Egiako Kriseilu-Bagera elkarteak pu-
blizitatea euskaraz jasotzeko kanpainaren
lehen emaitzak lortu ditu. Elkarteko kidea
den Luis Rubiok esan duenez, erantzuna
«uste baino hobea izan da».

G O R O T Z A

● Eusko Trenbideak enpresa Eusko
Tren izen berriarekin bataiatu berri dute.
«A» baten faltaz, ordea, gaztelerazko ize-
narekin gelditu dira. Asko kostatuko ote
zitzairen Eusko Trena ezartzea?

Euskal futbol taldeak Espainiako telebisten eskaintzen aurrean

FUTBOL PROFESIONALAREN TELEBISTA-UHIN GARESTIAK

Bi denboraldi barrurako A-3 telebista katearen eskaintzak aztoratuta utzi ditu futbol taldeak. Euskal taldeetako ordezkarien ikuspegi eta jarrera aztertu ditugu ondorengo orriotan.

ASENSIOREN kateak ondorengo bost denboralditan futbol taldeen telebista eta irratik eskubideen truke 200.000 milioi pezetako (8.000 milioi libera inguru) eskaintza plazaratu du eta banan-banan talderik talde ate joka hasia da. Egun gutxiren buruan Canal Plusen erantzunak merke samartu du A-3ena, 4.000 milioi ge-

Jabier Uria, eskuinetara, Athletic-eko zuzendaritzako partaide da. (Argazkia: Luis Jauregiartzo).

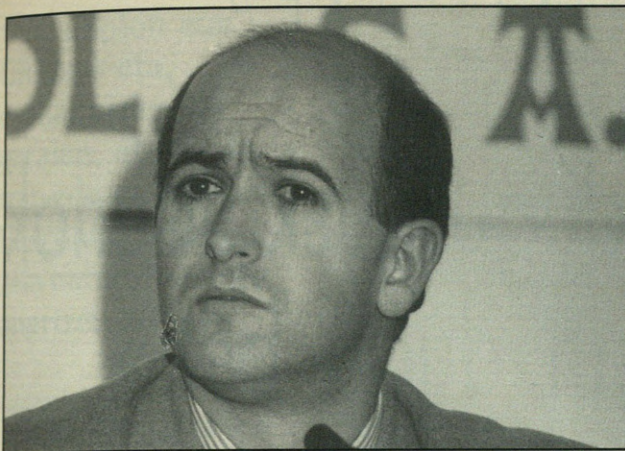
hiago eskeini baititu, orainarteko harreman beretsutan jarrai dezaten.

Telebista kate pribatu honek hiru mailatan banatuko omen ditu taldeak eta 1998etik aurrera era honetara banatuko du altxorra: 1. mailakoek, Real Madrid,

Bartzelona eta Athletic Madriderik hiruna mila milioi pezeta kobratuko dituzte proposamenaren arabera denboraldi bakoitzeko; 2. mailakoentzat— Athletic, Espanyol, Deportivo, Valencia, Zaragoza, Sevilla eta Betis— mila milioiko guti-

zia. Azkenik, gainontzeko klubek, Reala tarteko, zortzirehun bat milioi.

Orain arte bezala, Futbol Liga Profesionalaren bitartekotza erabiltzea proposatu dute, klub guztien arteko akordio orokor eta zabal batez baliatuz. 1998. uraino si-

Iñaki Otegiren ustez ETBkin duten harremana probetxugarria da, zaletuen gertutasuna mantentzen delako. (Argazkia: Ander Gillenea).

natuta dagoen kontratua luzatu nahi dute, kate autonomikoak ere multzo berean sartuz. Beraz, guztia ondorengo zazpi denboralditarako eskeintza egin du Canal Plusek.

Reala eta Athletic itxaroten

ATHLETICEK klubaren arteko akordio baten aitzindari izan nahi du. A-3 katearen eskaintzak 1.500 milioi pezeta izango lituzke abiapuntutzat; ondorioz, ekonomikoki nabarmen egingo luke hobera. Jabier Uria bilbotarren bozeramailearen ustetan, telebisten arteko gerra honen lekarkeena arriskutsua gerta daiteke: «Ez gara itsu-

tuko eta ez dugu inolako presarik. Dirutza hauek ez dute zertan mesedegarri izan behar, ondorenean produktua garestitze bat etor baitaiteke. Hau ez da panazea. Talde bakoitzak bere kabuz negoziatzea oker itzela da, denon arteko akordio baten alde apustu egingo dugu».

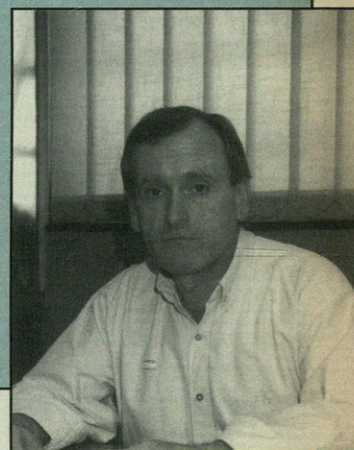
Realekoek ere, jakina, belarriak tente dauzkate. Aipatuko bi eskeintze gain telebista kate mexikarrak bidalitako beste bat ere ba omen dute eskuartean. Nolanahi ere, Iñaki Otegi beste ikuspuntu batekin erantzun du: «Oraindik bi urte-tako kontratua daukagu eta, baina zuzen, gure ha-

Bigarren mailako taldeak ez dira fio

A-3 katearekin ez dira fio 2. mailako futbol taldeak, «Canal Plus eta Fortarekin kontratua dugu eta orainartean agindutako guztia garaiz ordaindu digute, talde guztiek Liga Profesionalaren eskutan utzi baititugu geure eskubide irudiak», Alberto Garate Eibar Futbol Taldeko zuzendaritzako ki-dearen arabera.

Eibarko taldeak 55 milioi pezeta jasotzen ditu aurren maila honetakoa izateagatik. A-3 kateak 150 milioi pezetako eskaintzaren berri izan zuten, «denboraldi oso-ko aurrekontua estali eta oraindik banatzeko adina diru izateari ezin genion sinesgarritasun handirik eman». Zalan-

tza asko dituzte— arbi-traje gastuak, saneamendu planen ordainketa...— eta «telebista kate horrek diru zor handiak dituela entzun dugu eta proposamen hartan ez zen inondik inora abalik azaltzen. Ez dugu ezer sinatu eta telebisten arteko gerra hau argitu bitartean ez dugu inolako presarik».

rremana Euskal Telebistarekin probetxugarria iruditzen zaigu. Etxekoa da eta eguneroko jarraipena egingo digute. Ondorioz, zaletuen gertutasuna mantentzen da».

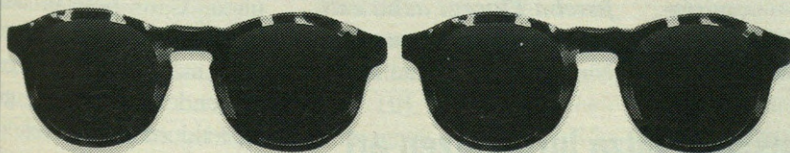
Athletic, Realak eta 2. mailako euskal ordezkariak ETBekin harremanak izan dituzte eta etxekoek lehen-

tasuna izango dutela ados dira bi aldeak. Kanpotik elkarren artean joka ibiltzeak eredu beharko du izan euskal taldeak bat eginez altxor honi ahalik eta haginkada zorrotzena jo diezaioten.

MARTIN AGIRRE

**EGUZKITARAKO
BETAURREKOAK**

**IKUSTEKO
BETAURREKOAK**

Betaurreko bakar batzuetan den-dena daukazu. Eguzkitarako diseinurik modernoak eta zure ikusmenak behar duen graduazioa. Eta 9.800 pta.n baino ez, montura barne.

MULTIOPTICASen dena dago zure alde, lehenean asma dezazun. Estatuko Optika Sarrerik handienaren garrantia ere bai.

**9.800
PTA.TK
AURRERA**

ZINKUNEGI

MULTIOPTICAS

ZERBITZU OPTIKOETAN 1a

Hernani, 4 - DONOSTI

«Izakera sektarioa dugu euskaldunok eta zorte txarra izan dugu beti»

Franco hil ondorengo aurreneko lehendakaria, EAko buruzagia, europarlamentario ohia eta kamerak maitatzen duen politikaria bilatu dugu. Eta Iruñeko Gaztelu enparantzako egoitza historikoan aurkituta argazkiak egitera kalera jaitsiarazi dugunean, posatzeak oso urduri jartzen duen gizonarekin egin dugu topo. Gure pozerako, agian politikaria ere azkenean pertsona suertatuko da.

ARGIAko dokumentazio sailean arakatuta, dugu Garaikoetxearen argazkirik zabarrena 1977koa da. Aralarko San Migelen egin Alderdi Egunkoa.

Garai hartatik giro baten, politikari ilusioz begiratze-ko modu baten eta emozio batzuen oroitzapena gordezten dut. Modu hori zimelduta dago gaur, tamalez. Gogoan dut joera abertzale ezberdinetako jendeek antolatatu genuen hitzaldi ziklo bat, eta nola erabili genuen «Euskadi» hitza lehenbizikotz jendaurrean. Sekulako zirrara sortu zuen «Euskadi» hitza aipatze hutsak. Begira, gaur «Euskadi» hitza lurperatzen ari gara. Herri honen trajediaren erakusgarrietako bat horixe da, ikonoklastak garela, baita geure baitan zirrarak sakonena sorrarazi duten gauzekin ere.

Alderdi Egun hura injenuotasun handiz antolatatu zen, eta azpiegitura zaila-

sun handiz. Hala iritsi ziren asko, Enkarterrietakoak-eta, jadanik dena bukatua zenean. Gaur hura ez da posible, dena teknikaz aztertzen da, azpiegiturak bermatzen dira, komunikabideak eta batik bat telebistak errez irits daitezela... Ordukoa politika egiteko modu injenuoa zen, sofistikaziorik gabea, eta ilusioz betea.

Orduko pertsonalitate haietatik zein duzu gogoan bereziki?

Manuel Irujorekin harreman oso berezia izan nuen. Aspalditik bidaltzen zizkidan gutunak: gero jakin nuen duela gutxi hila den Inzaren galtzerdietan pasatzen zirela. Irujok asko bultzatu ninduen erantzunkizun organikoak har nitzan. Ikastolen

mugimenduan sartua nintzen, Principe de Viana erakundean... eta zalantzak nintuen alderdi batekin publikoki azaltzeaz.

Baina Ajuriagerrarekin ere harreman espeziala izan nuen. Harrokeriarik gabe esan dezaket nigan konfidantza izan zuela. Nazioarteko harremanen ardura har nezala eskatu zidan, berekin zenbait bidaia egin ondoren: gizon gaztea eta Bizkaitik urrun bizi nintzena izanik, asko eskertu diot eman zidan konfidantza. Belaunaldi hartako pertsonalitate guztiek piztu dute nigan mirespen handia. Zer esan Joseba Elosegiz...

Joseba Elosegik asko estimatu omen zenuen.

Nire bizitzan aurkitu dudan

gizonik leialenetako bat izan da. Armadaren Madrilgo museora zihoanean, han zeukaten ikurrina harrapatzeri, aurretik nigana etorri zen: «Hau eta hau egitera noa». Disziplinaz eta garai hartan lehendakaria zenari zor zion errespetuaz, oso beste garai bateko kontzeptu bat zeukan. Joseba Elosegiren mila pasadizo kontatutako, baina belaunaldi oso bat izan zen holakoa, ez nuke bereizket mingaririk egin nahi. Gaur, politikan, askoz gehiago jotzen da erosotasunera.

1977tik honera, Nafarroa eta Hegoaldeko beste biru herrialdeak elkarrengandik urrunga ageri dira.

Irudipen hori dago zabaldua, eta errealtate instituzionala ere hala da. Baina gauzen sakoneko errealtatea beharbada ez da horrela. Garai hartan gauzak neurtzeko barometroa kalea zen, giroa. Gaur bototan neuritzen dira gauzak. Baina kalean, manifestazioetan, gazte jendearen artean, giro euskalduna nabaritzen da, Nafarroko euskaltasuna oso militantea delako. Euskal Herriaren batasunaren kontrako indar politikoak ma-

«Gaur 'Euskadi' hitza lurperatzen ari gara. Ikonoklastak gara zirrara sakonena sorrarazi diguten gauzekiko ere»

“Campion eta Olorizek-eta, euskal pizkunde garaian, abertzale izan edo ez, jatorriz Vasconia Nafarroa zela naturaltasunez onartzen zuten»

kalagoak bezala dira.

Garai hartan batzuek egin nahi izan genuena arinegi kritikatu izan da. Nafarroa zer zen jakinik —eta hala azaldu da gero— Hego Euskal Herriaren batasun politikoa guk posible ikusten genuen modu bakarrean lotu nahi izan genuen: orduan autodeterminazioaren leloa bereganatu, Nafarroa Euskadi zela esan eta Gaztelu Plazako egoitzan ikurrina zeukan PSOE konprometitu. Horregatik egin zen Itun Autonomikoa, Maisonave hotelean sinatu zena, bere oinarrien artean autogobernu marko berrian Nafarroa Euskal Herriaren gainerakoarekin integratuko zela zioena. Pasadizo bezala, esango dizut, bazkalondoan gure hitzaldietan ari ginela, PSOEko ordezkari bat zutik jarri eta erdara hutsez aritzea aurpegiratu zigula, ea non zegoen gure euskara. Hola zegoen giroa orduan.

Esplika diezaguzu guzti bori zergatik aldatu zen.

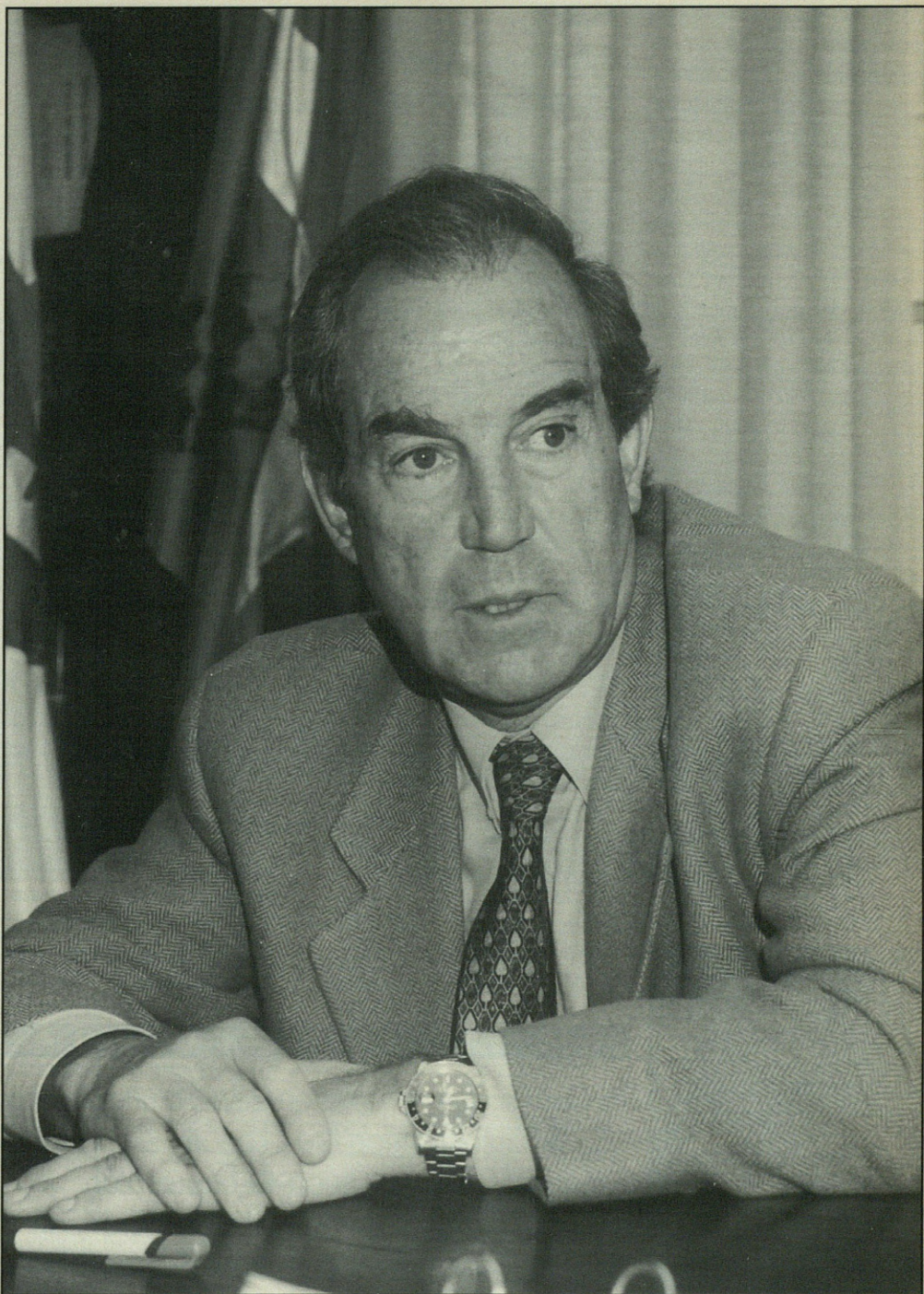
Hasteko, 77ko hauteskundeetan D'Hont legeak gaiztakeria bat egin zigun: Nafarroako ezkerrek diputatu bat gehiago eta UCDk bat gutxiago atera balute, oso bestelako hautetsi batzarra sortuko zen. Baina gehiago ere gertatu zen. Parlamentario gehienek baten aldearekin marko bakarra ez osatzearabaki ondoren, Iru-

ñean egindako bilkura batean Diputazioan gestora bat antolatzea proposatu nuen, udaletxeetan bezala. Gauzak aldatzeko aukera hori gero HB osatuko zutenen jarreragatik alferrik galdu zen, seguruenik 77ko hauteskundeetan parte hartu ez zutelako. Egunen batean horretaz ere hitzegin behar-

ko da. Asko hitzegiten da ura pasata gero, baina ahal zena egin zela iruditzen zait. **Espainiako Konstituzioaren eta Gernikako Estatutuaren erditzeak ere oso gertutik ezagutu zenituen.**

Horietan ere, gehien borrokatu genuen puntua izan zen Nafarroak beste hiru he-

Karlos Garaikoetxearen ustez, Euskal Herria artikulatzeko modua eredu konfederal vasco-navarro baten eskutik etorriko da. Eta elkarrekin aritzeko aukera bakoitzean zorigaiztoa erditik izan dela uste du.
(Argazkia: Alberto Elozegi).

rialdeen eskubide berak edukitzekoa. 36koan bertan Nafarroari besteekin elkartzeko gehiengo kualifikatua eskatzen zitzaion. Gure negoziaketetan, lehenik eskuinak nahi izan zuen Nafarroari besteekin elkartzeko botoen %75a exijitzea; 2/3etara pasa ziren gero eta azkenik onartu zuten gehiengoarekin aski izatea.

Hurrengo oztipoa izan zen Nafarroaren erabakia behin bakarrik egin ahal izatearena, eta hor egin nuen planto. Gogoratzen naiz, bilkuratik aterata, Aju-riagerra eta Iñigo Agirrerekin. Arzalluzek asko hitzegiten du gauzotaz, aginte faktikoak-eta aipatzen ditu, baina ez daki horretaz ezer, ez baitzen han egon. Azkenean gure tesia nagusitu zen, Nafarroak beste hiruen eskubide berdinak zituela, etenik gabeko eskubideak.

Ezin esan geroztik gauzak asko bobetu direnik. Errealitatea oso da egosko-

«Giro gaiztotu honekin zoriontsu daude ENAMen. Abertzaleak odolusten ikusita, Madrilgo estrategak ere bai»

rra. Bortizkeriak eta horren inguruan antolatu den nahasketa guztiak hesi bat eraiki dute. Nafarroan halako inbasio sentimentu bat zabaldu zen. Aizpunek 77an esan zidan: «Orain arte zuek egin duzue ofentsiba politikoa. Hemendik aurrera gurea ikusi beharko duzu». Lan gogorra egin dute indar nafarzaleek, eta bortizkeriak aitzakia ezin hobea eskaini die. ENAM inguruko taldeek dinamikotasun handia erakutsi dute, baina beren inguruan hesi bat eraiki ere bai. Euskadiren ikuspegi oker bat indartu da, kolonialismo politikoaren beldurra. Ondo manipulatu, baina EAEk krisi irudia ematen du, langabezia Nafarroaren bi halakoa duena... Orduan baino abertzale gehiago daude Nafarroan gaur, eta 36an eta 31ean baino askoz gehiago —garai

hartan ez ginen %9tik pasatzen— baina ghetto abertzale handi bat dago.

Bortizkeria politikoak bakarrik ezin du hori espikatu...

Hasteko, PSOEgan oportu- nismo handi bat dago, jokatze bide vasquista batetik Nafarroako sozialistak gainerakoetatik banatzera pasatzen direnean. Lider haiek traizio handia egin zuten. Baina euskal sentimendu handirik ez zuen gidari askok eboluzionatu egin du, eta bortizkerian aurkitu dute *navarrismoan* murgiltzeko estakurua. Egia esan, bortizkeria bukatuz gero ez dakit zenbaitek zertaz hitzegingo lukeen, bere diskurtsoa agortu egingo bailitzateke. **Nafarroan sortu, bazi eta bezi, EAEn lebendakari izan, sorterrian minorian... Nola bizi du hori Garaikoetxeak?**

NORTASUN AGIRIA

Iruñean sortua, ekainaren 2an 58 urte beteko ditu ● Zuzenbidean eta Ekonomi Zientzietan lizentziatu zen Deustuan ● Enpresatan ekonomilari gisa aritua, sukaldari ere izan zen Londresen ● «Mina» lantegiko garaiez, «Zeruko ARGIA»n egiten zuten publizitatea

oroitzen du ● Principe de Vianako euskara patronatoko arduraduna izan zen ● Sagrario Minarekin ezkondua, Karlos, Iban eta Mikelen aita da ● Palaz jokatzea eta eskiatzea ditu afizio ● Historia liburuak maite ditu ● Brahms eta Bach-en musika atsegin du, baina opera eta Puccini ditu kuttunenak ● Nafarroako berdura eta Kantauriko arraia ditu jatorduetako errege

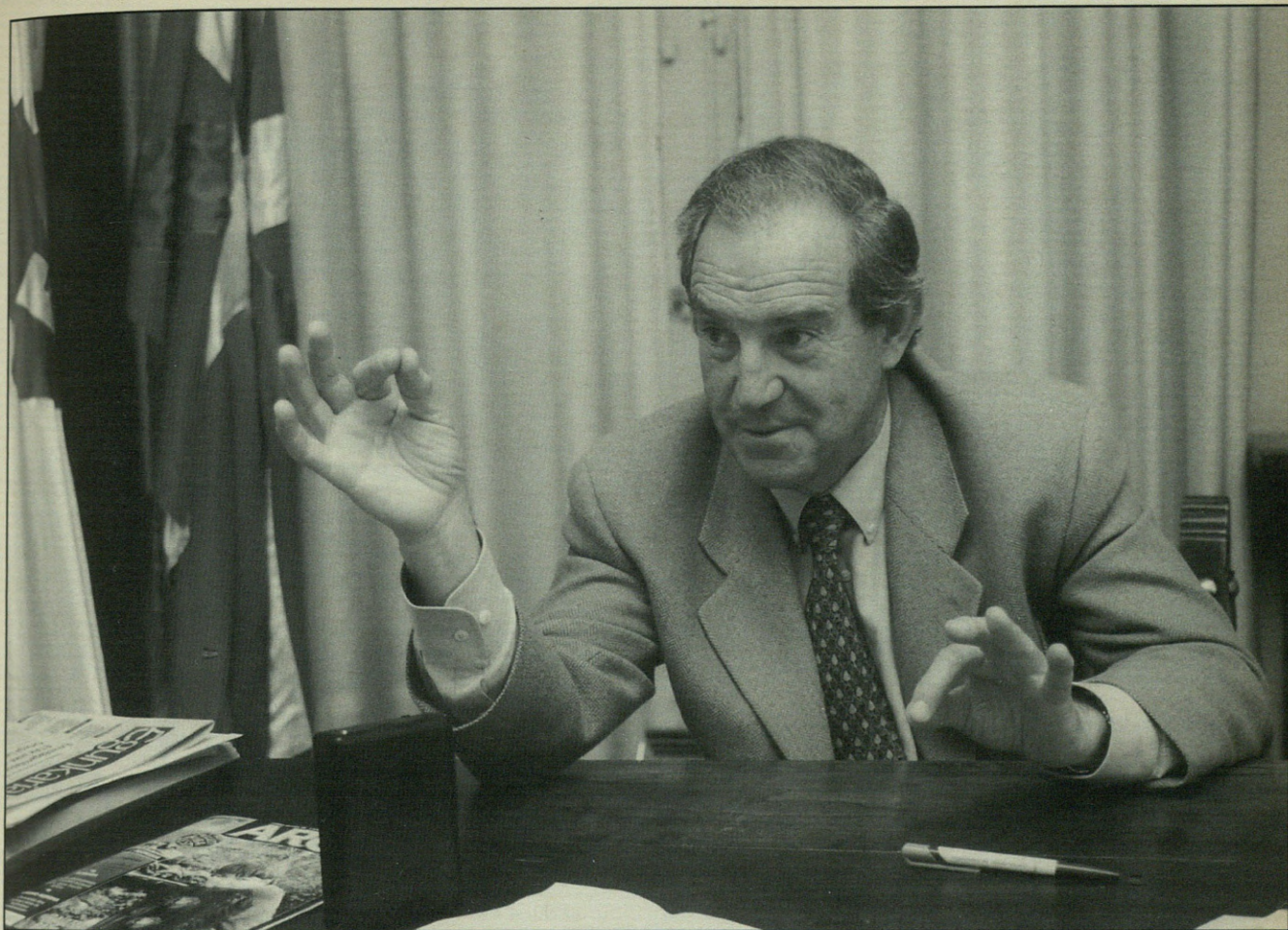
Nire sustrai guztiak hemen daude. Eta gaur gehien kezkatzen nauena aipatu dizudan eten hori da. Nafarroako Gobernuan holako aliantza bitxian horregatik gaude: ikuspegi politiko urrunetatik elkarbizi behar dugula erakusteko, naturaltasunez onartu behar dugula osagai politiko eta kulturazkoak ezberdinak direla, eta kultur osagai horietan datzala Nafarroaren oinarria.

Nafarroan euskal pizkunde garaiko Campion, Oloriz eta abarrek, abertzaleak izan edo ez, naturaltasunez onartzen zuten Nafarroa zela jatorrizko Vasconia. Autokritika bat ere badago honetan, beraz. Alegia, jatorrizko komunitatearekiko atxikimendua ipini behar dugula aukera politikoen aurretik.

Ikusten al duzu 2010. urterako Hegoaldearen artikulazio modu bat?

Ez naiz probidentzialista, baina aukera sortu den bakoitzean zorte txarra izan dugu. 1933an Iruñeko Gaiarre antzokiko batzarrean, Lizarrako Estatutua bozkatzeko, udal gehienak aldeko botoa ematera zihoazen. Eta unanimitatez onartzen ari zenean gertatu zen zoritxarra: Agirrek urrezko azken hitza eman nahi izan zuen, eta behin bat hasita, Doneztebeko Azaola hasi zen kontra mintzatzen, polemika biztu zen berriro... eta boto gutxi batzuegatik galdu zen aukera.

Historia aztertzen badugu, kasualitate gaiztoz josia daukagu. 1839an, Foruak galduta, lau lurraldeak batean hasi ziren negoziatzen, eta taktika eta erradikaltasun kontuengatik Nafarroak bide bat jarraitu zuen eta beste hiru lurraldeek beste bat. Horregatik diotsut: nik zer

dakit zertan bukatuko den guzti hau? Duela lau urte orain EAE eta Nafarroako Gobernuen artean sortu den erakundea aipatze hutsa erokeria izango zen. Bi gobernuetan egoteko baldintzatat ipini genuen guk, eta hor dago. Bilakaerak konfederal kutsukoa izan beharko du seguruenik, *vasco-navarroa*. Aspaldi esan nuen hori, eta sekulako kritikak jasan nituen.

Nafartarra izanik EAEn iritsi zara gorenera. Eta sorterrian onarpen berdina ez duzu lortu. Nola bizitzen da hori?

Naturaltasunez. Nafarroa nolakoa den badakit, Leunberrin egotea zer den eta beste muturrean egotea zer den ere bai. Ongi dakit ze garrantzia dugun hemen, Araban zenbat garen dakidan bezala. Ama bat ere hola maitatzen da, nahiz eta zahartua egon eta batzuetan gogaikarria izan. Bestalde, politikari bezala ilusioetatik ere bizi naiz. Politikan helburuak erdietsitakoan zimitzen dira ilusioak.

Abertzaleen arteko zati-keta bortizkeriak baka-rrik ezin du esplikat...

Bereizketak taktiketan oi-

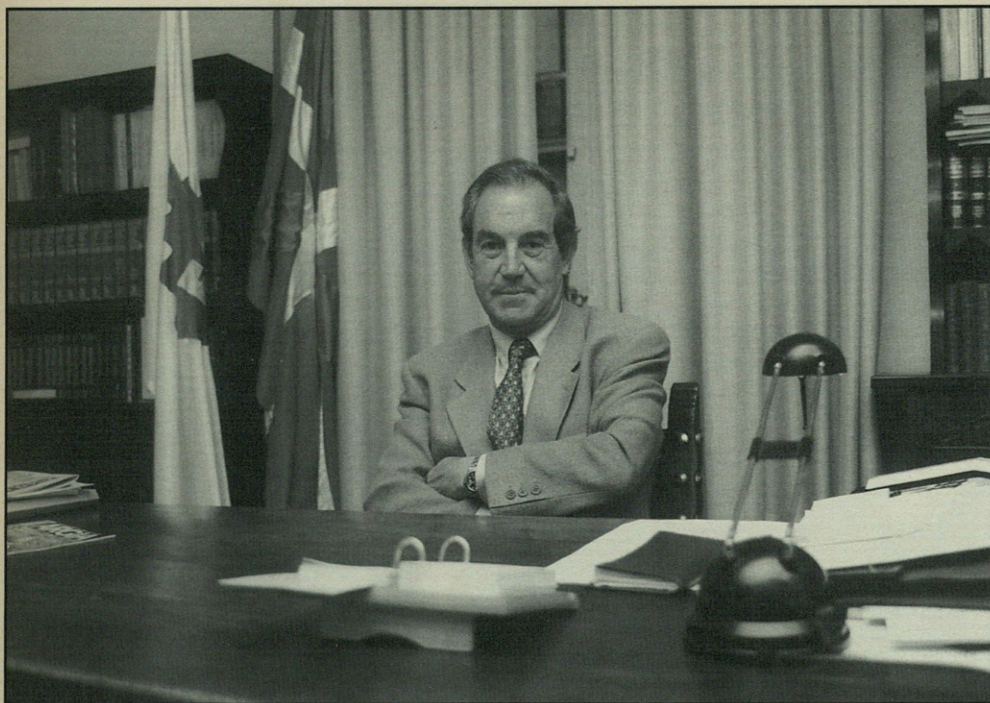
narritzen direnean, beti dago konponbidea, baina zatiketa printzipioetan sustraituta dagoenean leizea izugarria da. Beste garai batean kontraesan nagusia abertzaleen eta espainolisten artean koka zitekeen, baina une honetan hori ilundua dago eta kontraesan nagusia euskaldunen artekoa da. Espainiarrek hori nahi zuten hain zuzen. Tamalez, kontraesan nagusizat bortizkeria bai-ez horretan datza. Baina EAn ez dugu onartzen beste kontraesana horregatik iluntzerik.

Bortizkeriaren gaian bilakaerarik ikusten duzu?

Olloraren kontuak-eta aipatzen dituzte, baina Ajuria Eneko mahaia eboluzio bat egin badu funtsean EAren jokabideagatik izan da. Gi-

«Tamalez, badira herriak, gizarteak, burubidean sartzeko leher egin arte nekatu behar dutenak. Horietako bat da Euskal Herria», adierazi du Karlos Garaikoetxeak. (Argazkia: Alberto Elozegi).

«Nafarroako ur beharrak aztertu behar dira lehenik, horren arabera ubidea gero, eta beharren neurriko urtegia egin»

«EAJ sozialistekin berdin ibili da: tratu ona telebistan, autogobernuan emaitzarik ez». (Arg.: Elozegi).

zarte giroan, kalean, batzuen eta besteen arteko borrokaren gaiztotzean... okerrera egin dugu. Estrategia bat dago horretan, begiratu Oldartzen txostenari. ENA-Men zoriontsu daude giro honetan. Eta Madrilén ere bai, abertzaleen arteko borroka interesatzen baitzaie. **Gauzak aldatzeko bide-gurutzeak izan dira. Zu lehenakari zinela, mahai bat antolatu zenuen. Aljerreko saioa hori egon zen. Iaz zerbait mugi zitekeela zirudien...**

Tamalez, badira herriak, gizarteak, izakerak, burubidean sartzeko leher egin arte nekatzea behar dutenak. Hemen lege hori beteko dela dirudi. Aipatzen duzun 83ko saio hura egin nuen, gogorik txikiena Ma-

drilgo gobernuak zeukan. ENAMekoen jarrera ikusita ere, ez nuen itxaropen handiegirik. Azkenean, Banco de Vizcayan jarri zuten bonba haren ondoren, mundu guztiak alde egin zuen, eta hala bukatu zen. Aljerreko saio hartan, egoera ez zegoen behar bezain heldua.

Duela gutxi Reynolds irlandarrak zera esan zidan: «Gogoan dut Adams eta McGuinessek duela 19 urte agintea bartu zutenean, izugarri gogorrak ziren. Heldutasunera iristeko denbora behar izan dute». Hemen gauzak azkarrago hobetuko al dira!

Aspalditik aipatzen da gatazka enkistaturik gelditzeko arriskua...

Abertzaleok, oso kontutan eduki behar dugu enkista-

mendu hori Estatuarentzako oso koste eramangarria dela. Euskadirentzako, aldiz, jasangaitza da. Mugimendu abertzalea kontraesan horretan odolusteak etekin onak ematen dizkie Estatuaren estrategei.

Hogei urte barru, bilobek «baina zer pasatzen zen orduan?» galdetzean, zer esplikatuko diezu?

Askotan esan diet nire kideei ez dugula esan behar hemendik hogei urtera lotsaraziko gaituen ezer. Hogei urte barru harrituta egongo gara: baina nola zegoen hainbeste sektario, hainbeste ikonoklasta... Eta zein ezintasuna bere arerio nagusia non den jabetzen ez den herri honena!

Hemen beti egon dira agramondarrak eta bea-mondarrak, oinaztar eta ganboarrak, karlistak eta liberalak... Izakera nahiko sektarioa dugu, halako primitibotasun bat ere badugu. Akiduraz iratzarriko gara.

Bortizkeriazaleen akiduraz, eta ETA lau egunetan suntsituko zutela uste zutenen agortzez.

EAJ PPrekin ituna egin nabian dabil..

Nik garbi esan nion Aznarri: gurekin ezer egiteko, autodeterminazio eskubidea aurretik. Beste batzuek nahiago dute jabego historikoaz hitzegitea, edo, nork daki, telebistaz. Pujol guztienez Kataluniarako pezetataz mintzo da. EAJ sozialistekin ere berdin aritu da: tratu ona telebistan, etekin partidistak, eta autogobernu mailan emaitzarik ez. Gu lehengoan gaude. UC-Drekin ituna egitea eskandalua izango baitzen, Madrilén. Beste gauza da Euskal Herrian, herritarrek hemen aukeratu dutena asuntzera behartuta zaude.

Itoiz urtegiak bi hitz.

Mikaztuta nauka Itoizek. Ez dakit gure jarrera ongi esplikatzeko ez dugun edo gaizki ulertzen zaigun. Nafarroaren ur beharrak aztertu behar dira lehenik, horren arabera Nafarroako ubidea, eta behar horien neurriko urtegia. Prozedura alderantzizkoa izan da, baina gu tiraka ari gara urtegiaren ondoan kanalak garrantzia izan dezan. Bi muturretako manikeoen erdian, eta denen harrikadak jasaten. Entzutegi Nazionalak ere neurri batean guri eman digu arrazoa.

Ondo dago bortizkeria salatzea, baina gaia behar den moduan zuzendu behar dugu. Irtenbide baketsuaz galdetzen badidazu, ezkor samar nago. Auzitegi Gorenaren erabakiaren zai daude denak, eta horrek ezingo ditu denak pozik utzi.

PELLO ZUBIRIA

«Lehen baino abertzale gehiago dago nafarroan gaur, baina ghetto handi batean sartuta hesi batez inguratuta»

DIRUA

ARGIAREN 1.576 zenbakiarekin orri bereziak / 1996ko maiatzak 5

Haziendako
aitorpenean
urteroko barkazio
bila

Inbertsio fondoak
eta diru-ezarpenak
zergei ihes egiteko

Diruaren prezioa
beherantz eta
mailegu eskaerak
gorantz

Aseguru konpainia europarragoaren bidean

LORTUTAKO ETEKINAK NOLA LOTU

D i r u a

D i r u a

D i r u a

D i r u a

Haziendako aitorpenean urteroko barkazio bila

Urteroko zitaren txanda heldu da. Paper eta ziurtagirien dantza zoroa hasi da Errenta Aitorpena egin behar duen ororentzat. Ahalik eta gutxiena ordaindu ahal izateko zergarintzeko aukera gehienak topatzea izan ohi da kezka.

HIRU pauso dira garrantzitsuenak errenta aitorpenean ahalik eta gutxien ordaintzearen, zergarindu ahal izateko: oinarri zergagarria, oinarri likidagarria eta kuota likidoa zein ditugun jakitea.

Oinarri zergagarria gutxitu behar da lehendabizi, horretarako hau osatzen duten elementuak aztertu behar dira: Lan etekinak, kapital higigarriaren etekinak, kapital higiezinaren etekinak eta enpresa edo lanbide ihardueren etekinak.

Errenta aitorpen mekanizatua egiteko, beharrezkoa da alde zuzenetik zita eskatzea. (A: A. Elozegi)

Lan etekinen arloan dugu zergarintzeko aukeretakibat, kuotekin edo kotizazioekin zerikusia dute gehienek kasu honetan. Lan-

gileak ordaindu dituen Gizarte Segurantzako kotizazioak, funtzionarioentzako beharrezkoak diren Mutualitate Orokorretako kuotak,

sindikatuak kuotak dira gastu kengarriak. Hauetaz gain, beste gastuak izenburupean lan etekinen % 5 kentzen da, kopuru hori

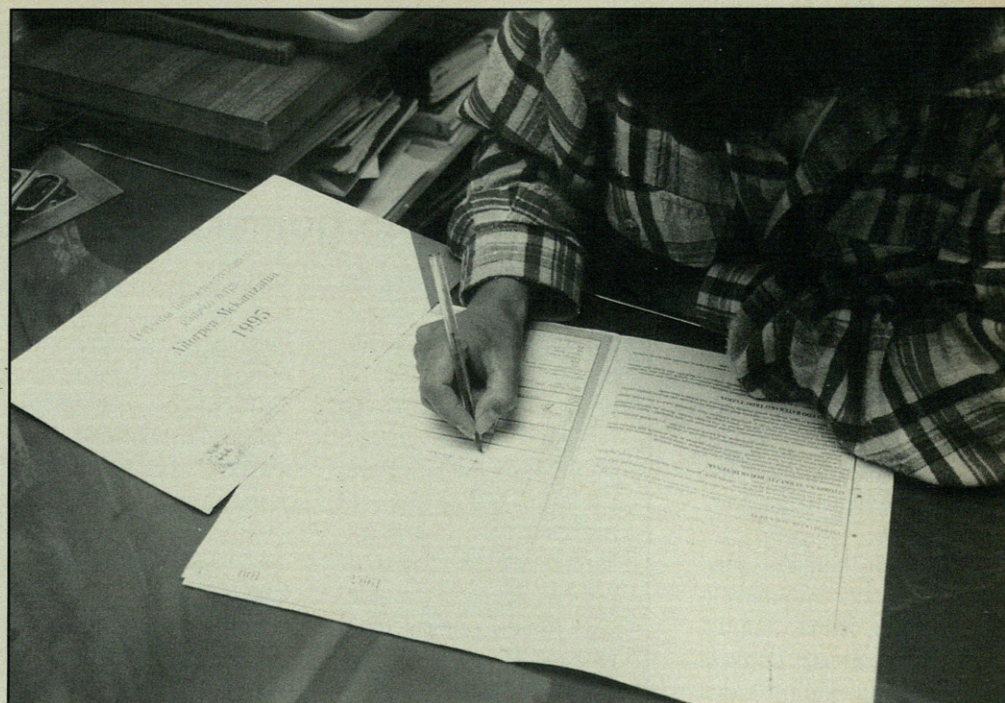
■ Oinarri zergagarriaren kenkarien artean, pentsio planak eta B.G.A.E.k dira aitorlearentzat abantaila gehien dituztenak

250.000 pezetako baino gehiagokoa ez den bitartean.

Kapital higigarriei dago-kionean, errentapean dagoen kapital higigarriaren zaintza eta administrazioari loturiko gastuak dira kendu daitezkenak. Adibidez, negozioaren bat errentan utzita izanez gero, hau errentan mantentzeagatik sortzen direngastuak kendu daitezke. Kenketa egin ondorengo kopuruari, 27.000 pezeta kenduko zaizkio, baina hau emaitza negatiboa irtetzen ez duenerako bakarrik.

Aurten berrikuntzak dauka kapital higiezinaren kasuan, Victor Bravo Gipuzkoako Haziendako zuzendari nagusiak argitu digun bezala, «*orainarte hiru baloreen arteko -katastroko balorea, aitoritutako balorea eta egiaztatutako balorearen- handienaren % 2a bartzan zen kontutan, eta orain katastroko balorea bakarrik bartzan da. Baloreen artean txikiena katrastokoa izan ohi zen. Beraz, orain aitorpena egiterakoan oinarri zergagarria txikiagoa da eta zerga gutxiago ordaindu beharko da. Ondorioz diru gehiago itzuliko beharko dugu.*

Baloreen neurketan dagoen aldaketaz gain, bada bestelakorik ere atal honetako azken ondorioa gutxitzeko. Higigarrien zatian gertatzen zenaren antzera

■ Zergarintzeko, atalez atal aztertu behar dira ditugun kenkariak. (Argazkia: Alberto Elozegi)

hemen ere, norberak errentan dituen kapital higiezinaren mantentzeak dakartzkion gastuak kengarriak dira. Adibidez, eskailerako gastuak, etxezantzen gastuak, aseguruak, amortizazioak eta beste abar luze bat.

Errentapean ez dauden kapital higiezinak dituzten zergagarrien artean: Ondasun Higiezinaren gaineko Zergak sortutako kuota -premiazkoa salbu- eta ohiko etxebizitzaren eskuratze edo hobekuntzan inbertitutako kapitalen interesak daude. Azken hauek, 800.000 pezetako muga dute banakako aitorpenetan, eta miloi bat pezetakoa binakakoetan.

Oinarri zergagarria

ORAIN arte aipaturikoak dira oinarri zergagarrian dauden ataletan egin daitezken zergarinketak. Hauek kendu ondoren, zati bakoitzean ageri zaigun diru kopurua batu, eta emaitzarekin jakin

daiteke zein den gure oinarri zergagarria.

Oinarri likidagarria ateratzeko elementu bat badugu jadanik, oinarri zergagarria. Ondoren agertuko ditugun kenkariak egin ondoren geratzen dena da oinarri likidagarria.

Oinarri zergagarriaren kenkarien artean, Pentsio planak eta era berean Borondatezko Gizarte Aurrikuspenerako Entitateak dira aitorlearentzat onuragarrienak, baina muga dute, kentzen den diru kopurua ezin baita lan etekinen % 15a

Aitorpen motak

ERRENTA aitorpena aurkezteko dauden aukerak bi dira batik bat: mekanizatua eta arrunta.

Mekanizatua, aurten lehendabizikoz ezarri dute Bizkaian, Rentanet izenarekin, Nafarroan eta Gipuzkoan lehenagotik ere bazen. Mekanizatua egiteko ezinbestekoa da alde aurretik txanda eskatzea, horretarako Hegoaldeko probintzi bakoitzean telefonak jarri dituzte. Mekanizatua eginenez gero, itzulpenak epe

laburragoan jasotzen dira.

Errenta aitorpen arrunta, ohiko papelen ordez MS-DOS sisteman egin eta disketean eman zitekeen, aurten Gipuzkoan Windows-eko programan egiteko aukera ere badago, eta Gipuzkoako Foru Aldundiko Haziendako zuzendariak, Victor Bravo-k agertu digunez «*ordenagailutaz ia ezer ez dakitenen neurrirra eginiko programa da.*

D i r u a a

D i r u a

D i r u a

D i r u a

baino gehiago izan, ezta urteko 750.000 pezeta baino gehiagokoa ere. Horrelako kenkarietekin handiena ateratzen dietenak urtean bost milioi jasotzen dituztenak dira. Gutxiago irabazten dutenei % 15ak 750.000 baino zifra txikiagoa emango die, eta aldiz gehiago irabazten dutenak muga gaindituko dute.

Azkenean kenketa guztiak egin ondoren oinarri likidua dugu, baina oraindik beste horrenbeste kenketa egin behar dira kuota likidua zein den jakin ahal izateko. Hasteko, kuota osoa zein den jakin behar da, horretarako da horri hauetan duzuen Pertsona Fisikoen Errentaren Gaineko Zergaren banakako eta binakako eskala, eta azalpena.

Kenkarien labirintoan

KENKARIEN txanda dator jarraian. Lau ataletan laburbildu daitezke hauek.

Famili Kenkariak: aitorzen duenearekin bizi diren lehenengo ondorengoarengatik, hau da, seme-alabarengatik, lurraldearen

Sozietateen gaineko Zerga beharpenetan

EKONOMIA zuzpertz eta inbertsioa bultzatu asmoz, Sozietateen gaineko Zergaren tasa nominala, bi puntutan, % 35etik % 32.5era, jaistea erabaki dute Eusko Jaurlaritza eta Bizkaia, Gipuzkoa eta Arabako Foru aldundiek. Kontzertu ekonomikoaK posible egiten duen aldaketa honek zeresan ugari emango du ondoko hila-beteotan, baina ez da izan neurri bakarra, honekin batera beste hainbat abantaila ere aurrikusten dira.

Erabakirik esanguratsuena bi puntuko jaitsiera hori izan baldin bada ere, Sozietateen gaineko Zergari loturiko beste asko izan dira. Foru Aldundi bakoitzak aldeztu aurretik bere lurraldeko enpresa motei egokituriko propo-

samena aurkeztu zuen. Bizkaiko Foru Aldundiak bultzatu eta onartu diren artean, balantzeen eguneratzea, errenta aldakorreko baloreak erostea kenkari izatea eta itsasontzigintza sektorearentzako erregimen berezia dira. Baina era berean bizkaitarrek eskatzen zuten Sozietateen gaineko Zergaren bost puntutako jaitsiera ez da aurrera atera.

Gipuzkoarren eskaeren artean adostu direnak, probintzian hedatuena diren enpresa ertain eta txikientzako onurak dira, esaterako enpresa ertainek izango duten abantailen artean % 1.5eko amortizazio koefizientea dago, eta aldiz enpresa txikientzako amortizazio askatasuna erabaki da.

Bilboko Burtsan lehe-

nengoz merkaturatzen diren elkarteek ere zerga araubide berezia izango dute, ezarpen tipoa % 25ekoa izango dute lehen hiru urteetan, antzerako abantaila izango dute Bilboko burtsatik iharduten duten elkarte eta balore agentziek ere.

Duela hiru urte, 1993an egin zenaren antzera, enpresa berrientzako miniorpor fiskalen aukera izango da, honetarako eskakizunak betetzen dituztenek, elkarteentzako zergaren murrizketa handiagoa izango dute epe jakin batean. Duela hiru urteko neurriak tira-bira ugari ekarri zituen Espainiako hainbat autonomi elkarteekin, esaterako Errioxako elkarte autonomikoko buruek ekimen ez solidarioratzaile jo zuten hau.

arabera 20.700 pezetatik edo 28.000 pezeta bitarteko kenketa egiten da. Ondorengo gehiago diren hei-

nean, diru kopuru hau ere handituz doa.

Gaisotasun gastuak izenburupean, nolabaiteko gai-

sotasun, istripu edo elbarritasunengatik sorturiko gastu guztien % 15a kentzea bideragarria da.

euromutua
SEGUROS Y REASEGUROS A PRIMA FIJA

ASEGUR OGINTZA
AGENCIA DE SEGUROS, S.L.

**DIRUARI IRABAZI HAUNDIAGOA
ATERATZEKO ASEGURU MOTAK:**
Bermaturiko Irabazi Plana • Jubilazio Plana
• Pentsio Plana • E.P.S.V. •

ETA BESTELAKO ASEGURUAK:
• Ibilgailuak
• Norkberaren istripuak
• Bizitza, etab.

Foruen Etorbidea, 4 - 20400 TOLOSA - Tfno.: 65 22 20 Fax: 65 41 19
Foruen Etorbidea, z/g, behera - 20400 TOLOSA - Tfno.: 65 22 20 Fax: 65 46 77

ERRENTA AITORPENERAKO ESKALA

Oinarri likidagarria Pta. kopururaino	Kuota osoa	Gainerako Oinarri Likidagarria	Tasa (%)
0	0	415.000	0,000
415.000	0	620.000	20,00
1.035.000	124.000	590.000	22,00
1.625.000	253.800	590.000	24,50
2.215.000	398.350	590.000	27,00
2.805.000	557.650	590.000	30,00
3.395.000	734.650	590.000	32,00
3.985.000	923.450	590.000	34,00
4.575.000	1.124.050	590.000	36,00
5.165.000	1.336.450	590.000	38,00
5.755.000	1.560.650	590.000	40,00
6.345.000	1.796.650	590.000	42,50
6.935.000	2.047.400	590.000	45,00
7.525.000	2.312.900	590.000	47,00
8.115.000	2.590.200	590.000	49,00
8.705.000	2.879.300	590.000	51,00
9.295.000	3.180.200	590.000	53,50
9.885.000	3.495.850	aurrera	56,00

Oinarri likidagarria Pta. kopururaino	Kuota osoa	Gainerako Oinarri Likidagarria	Tasa (%)
0	0	828.000	0,000
828.000	0	1.242.000	20,00
2.070.000	248.400	00	24,50
2.717.000	406.915	647.000	27,00
3.364.000	581.605	647.000	30,00
4.011.000	775.705	647.000	32,00
4.658.000	982.745	647.000	34,00
5.305.000	1.202.725	647.000	36,00
5.952.000	1.435.645	647.000	38,00
6.599.000	1.681.505	647.000	40,00
7.246.000	1.940.305	647.000	42,50
7.893.000	2.215.280	647.000	45,00
8.540.000	2.506.430	647.000	47,00
9.187.000	2.810.520	647.000	49,00
9.834.000	3.127.550	647.000	51,00
10.481.000	3.457.520	906.000	53,50
11.387.000	3.942.230	aurrera	56,00

Kuota osoa ateratzeko: Eskalan oinarri likidagarriaren hurrengo zifra txikiena topatu (adibidez: 4 milioi pezetako oinarri likidagarriarentzako, 3.985.000 pezetan) eta dagokion kuota (923.450 pezetan).

Ondoren oinarri likidagarria eta eskalako zifraren arteko kenketa egin (4 milioi - 3.985.000 = 15.000) eta taulan dagokion tasa ezarri (15.000 %34ean, 5.100 pezetan). Kuota eta tasaren ondorioa batu (923.450 + 5.100 = 928.550) irteten den emaitza (928.50) da kuota osoa.

Gastu pertsonalen atalean ohiko etxebizitzaren aloge-ragatik ordaindurikoaren % 15a kentzen da (100.000 pezeta arte), aitorleen ira-bazia 3.500.000 pezeta bai-no gehiagoko ez denean edo errenta irabazien % 10 baino gehiago ez denean bakarrik.

Inbertsioengatik kenka-rietan, bi arlo nabarmentzen dira; etxebizitza, eta aseguru eta plentsio planak.

Ohiko egoitza izango den etxebizitza eskuratu edo birgaitzeko 1995ean ordaindutako diru kopuruen, edo % 15ekoa kendu daite-ke. Aurrez oinarri likidaga-

ria edo zergagarria zehaz-terakoan ez baldin badira kendu, bizi, heriotza nahiz elbarritasun aseguru, Lan Montepio, Mutualitate, eta Borondatezko Gizarte Aurri-kuspenerako Entitateei 1995ean guztira ordaindu-tako primen % 10a kendu daiteke.

Amaitzeko pausu bat bes-terik ez da geratzen. Mate-matika guzti horiek landu ondoren kuota likidoa dugu emaitza, honi urtean, kasu honetan 1995ean, lanaren etekinengatik eginiko atxi-kipena kendu, eta poltsikoa bete edo hustea dagokigun jakingo dugu ●

ORBELDI

MARKEL OLAIZOLA / Zbkia. 200009

GENERALI
Aseguru Konpainia

**Mota guztietako Aseguroak
zure zerbitzurako**

Aritzeta 1, Tlf.: (943) 37 18 07 • 20170 USURBIL (Gipuzkoa)

Pedro Maria
PAGOLA ITUARTE

BARATZA, FRUITARBOLAK ETA LORATEGINTZA (1903an sortua)

● PARKE, JARDIN ETA BERDEGUNEEN
PROIEKTU, EGITE ETA ZAINKETA

● ZUHAITZ APAINGARRIAK, ZUHAISKAK, KONIFERAK, LANDARE
BIZIKORRAK, HARRIARTEKOAK, URTEROKOAK, IGOKARIAK ETA
FRUITARBOLAK

Portu auzoa, 51 "Portu Berri" 20120 HERNANI (Gipuzkoa)
(943) 552247 Fax: (943) 330557

Inbertsio fondoak eta diru ezarpenak zergei ihes egiteko

Inbertsioak, dirua irabazteko nahiaz gain, Haziendari ahal den diru kopuru txikiena ordaintzeko egiten dira. Azkenaldian, inbertsio fondoak eta epe finkorako diru ezarpenak nagusitu dira.

URTE askoko lanaren ondoren diru kopuru altu samar bat aurreztean lortu duenak hainbat aukera ezberdin dauzka aurrezki horri etekina ateratzeko, diru kopuru bat irabazteko. Inbertsio modu ezberdin hoiek, ordea, eraldaketa sakona ezagutu dute eta gaur egun, inbertsio fondoak eta epe-rako diru ezarpen finkoak dira erabilienak. Inbertsio moduan baino gehiago, babes gisa sortutako Borondatezko Gizarte Aurrikuspenerako Entitateek (BGAE) ere sendotasun haundia ezagutu dute 90eko hamarkadan.

■ Aurrezki kutxa eta diru kopuruaren arabera interesa aldatu egiten da. (A: Alberto Elozegi)

Inbertsioaren arrazoi nagusia etekina lortzea da zalantzarik gabe. Hala ere, «zerga-kenkariak giltzarri bihurtzen dira», Guipuzcoana de Valores enpresako aholkularia den Pedro Martinezek baieztatzen duen moduan. Aholkulariak gaineratzen duenez, «*helburu nagusia dirua irabaztea da, baina diru gehiago irabazteko aukeratako bat, Haziendari ahal den gutxiena ordaintzea da.*

Edozein inbertsio egin aurretik, beraz, aztertu egin behar dugu inbertsio horrek ordaindu beharreko zergengan edukiko duen eragina.

Inbertsioa, aurreztutako dirua, adina edo beharraren arabera asko aldatzen da. Erretiroa hamar urteko epean hartzea doan pertsona bati, «*nahikoa zaio bere aurrezkoa errenta finkoan ezartzea interes tasa finko batekin, bizi maila*

eroso bat izateko» aholkulariaren arabera, baina gazteagoa den pertsona batek, «*bere dirua errenta mugikorrean ipin dezake, adibidez burtsan, arrisku handiagoak hartuz, baina etekin gehiago inbertsioa aterako ditu ondo joaten bada*». Martinezen azken gomendioa inbertsioetan aditua den profesional baten gana jotzea da, bertan bezeroak behar duen informazio osoa jasoko duelako.

■ Inbertsio gehienak, dirua irabazteko eta zergen ordainketa ekiditzeko asmoarekin burutzen dira batez ere

Inbertsioa ere, bitartekari baten bidez egitea da ohikoena kudeaketa arazoak ekiditeko. Bitartekariak, milioi pezetako inbertsioarengatik (40.000 libera), 2.500 pezetako (100 libera) ordainsaria eskatzen du gutxi-gora-behera.

Epe finkorako diru ezarpenetik...

EPE finkora ezartzen den diru kopurua inbertsio aukeratuenetako bat izan da betidanik. Honen oinarria diru kopuru zehatz bat aurrezki kutxa batetan ezartzea da. Aurrezki kutxa eta diru kopuruaren arabera, diru horri interes bat ematen zaio, urte baten buruan etekinak sortuz. Gaur egun, milioi pezeta batengatik % 6 edo % 7ko interesa ematen dizute, baina azken urteotan interes tasa hori bi puntu jaitsi da bataz beste. Diru gehiago ipiniaz noski, interesa nabarmen igotzen da. 60 urte baino gehiago dituztenentzat, abantailak haundia izaten dira epe finkoko diru ezarpenen.

Normalean urte baterako inbertsioa egiten da, baina banku ezberdinek 3 edo 6 hilabeteko epea eskaintzen dute, baita bizpahiru urtekoa ere. Ez dago gutxieneko kopururik teoriarik, baina etekin aipagarriak lortzeko asmoa izanez gero, diru ezarpena egiteko 100.000 pezeta (4.000 libera) behar dira gutxienez. Gehienez jarri daitekenaren mugarik ez dago.

Epe finkorako diru ezarpenen desabantail nagusie-

na Ogasun saila da. Urte buruan lortutako etekinetatik Haziendak % 25 kentzen du gutxienez eta ondorioz, askotan irabaziak nahiko murrizak izaten dira. Bigarren desabantaila bat ere bada. Diru ezarpen mota hau, oso sistema itxia da eta inbertsioa sinatutako epea baino lehenago amaitzeak isunak dakartza. Adibide gisa, urte batetarako diru ezarpena egin ondoren diru hori zortzi hilabetetako epean ateratzea erabakiz gero, interesa bi puntutan jaitsi dezakete.

...Inbertsio Fondoetara

INBERTSIO Fondoek 1990 urte inguruan ezagutu zuten bere hazkuntza, beste inbertsio moetak baino abantaila gehiago eskeintzen zituela-eta, batez ere zergen inguruko abantailaren ondorioz. Inbertsio Fondoetan, inbertsioa egiten duenak banku edo beste erakundeen baten akzio edo partaidetzak erosten ditu. Jarraian, erakunde horrek, inbertitutako diru kopurua beste aktibo batzutan berrinbertitzen du, akzioaren haserako salneurrian gora beherak eraginez. Ondorioz, inbertsioa egin duenarengan irabaziak edo galerak eragiten ditu. Etekinak pilatzen joaten dira urtez urte eta hauek 15 urtetan jasotzen ez badi-ra, Ogasun sailari irabaziak zenbatekoak izan diren jakinaraztea beharrezkoa da. Modu berean, irabazi horien zerga Haziendari ordaindu behar zaio. Irabaziak epe motzagoan berreskuratze-

Aukera anitz inbertitzeko

INBERTSIO Fondoak eta epe finkora egiten diren diru ezarpenak aukeratuak izan arren, ez pentsa inbertitzeko moduak bi aukera hoietara mugatzen direla.

Espainiako Ogasun Sailak eskaintzen dituen altxor publikoko letrak, eskari haundia dute gaur egun, eta duten abantaila nagusia, eragiten dituen etekinak ez direla aitortzen da. Borondatezko Gizarte Aurreikus-penerako Prebisioen sistemak ere jarraipena du banakako mailan. Aurrezki Kutxen eskaintza, 10 urtetakoa izaten da gehienetan, eta bezeroak, nahi duen diru kopurua sartzen du bere aurreikuspen prebisioan, muga bakarrarekin: urte baten buruan, milioi bat pezeta (40.000 libera) edo irabazien % 15a sar daitekeela gehienez au-

rrikuspen prebisio horretan.

Ordainketa epeei dagokionez, bezeroaren nahiaren arabera egokitzten ditu aurrezki kutxak. Kapitalaren berreskuratzea penara 10 urte igarotzean ematen da.

Bizitza aseguru mistoak beste aukera dira. Gakoa, diru kopurua interes maila konkretu batekin jartzean datza. Inbertsio hau, Inbertsio Fondoan antzekoa da, baina honek interes tasa iraunkorra du hasieratik. Errentagarritasun nabarmena duen beste inbertsioa, etxebizitza aurrezki kontua da. Epe finkorako diru ezarpenak bezain besteko etekinak ditu, % 15eko zerga kenkaria du eta desabantaila nagusia, 5 urteko epea baino lehen etxea erosteko erabili behar dela kenkari hori mantentzeko.

asmoa izanez gero ere, abantailak eskaintzen ditu inbertsio fondoak, are gehiago hirugarren urtetik aurrera. Hirugarren urtean, irabaziak Haziendari aitor-

tzeko beharra % 7an murrizten da eta portzentai berbera hurrengo urteetan. Adibide gisa, inbertsio fondo batetako bostgarren urtean, irabaziak berreskuratzea era-

GRUPO ZURICH
ASEGURU

AGUSTIN ELIAS LARREA

Bulegoa: Labeaga kalea, 33 - behea
Tel.: 72 37 76 - Faxa: 72 53 46

20700 URRETXU

Azken hamarkadan, bezeroen inbertsio aukeratuak epe finkorako diru ezarpenak eta inbertsio fondoak izaten dira.

bakitzen bada, irabazi hoiengatik legeak dioena baino % 21a gutxiago ordaindu beharko litzaioke Haziendari.

Kapitalaren berreskuragarritasuna ere kontutan hartzeko abantaila da inbertsio fondoetan. Epe finkorako diru ezarpenetan ez bezala, inbertsio fondoan dirua egun batetik bestera eskura daiteke, inolako isunik gabe. Legeak muga bakarra ezartzen du abantail honengan: urte bateko epean 500.000 pezeta (20.000 libera) berreskuratzea gehienez.

Gaur egun Espainian 12 bilioi pezeta daude inbertsio modu honetan sartuta. «1994, ezegonkortasun garaia izan zen eta inbertsio fondoetan nolabaiteko krisia nabaritu zen, baina gaur egun, arrakasta eta eskaria oso handiak dira» Pedro Martinez aholkula-

Aurrezkiak geldirik edukitzea baino, hobe da mugitzea.
(Argazkia: Alberto Elozegi)

riaren arabera. Inbertsio fondoak, FIAMM (Moneta Merkatuko Aktiboen Inbertsio Fondo) edo FIM (Inbertsio higigarritarako Fondo) motakoak izan daitezke. FIAMM epe motzera egiten da, 18 hilabetetako epean gehienez. FIAMM in-

bertsio fondoak, FIM inbertsioa baino ziurragoa da, bigarren hau ondasun higikorren merkatuko inbertsioa delako. Azken inbertsio modu hau, epe luzera egiten da, urte eta erdi edo bi urtetako epera gutxienez.

Aurrikuspen entitateetan

dirua sartzea inbertsio modua kontsideratzea gehiegizkoa izan daiteke agian, baina azkenaldian inbertsio ikuspuntu bezala Borondatezko Gizarte Aurreikuspenarako Entitateek (BGAE) ezagutu duten bazkide hazkuntza izugarria izan da. Geroa BGAEko kudeatzailea den Virginia Oregiren ustez, «BGAEa babes plan-gintza da inbertsioa baino gehiago».

Aurtengo datuen arabera, Euskal Autonomi Elkartearen 154 aurrikuspen entitate daude eta 600.000 mila milioietako (24.000 mila milioi libera) dirutza pilotzen dute, Barne Produktu Gordin osoaren % 13a. Aurrikuspen entitateek, 350.000 langileri ematen diete babes, hau da, biztanlegoaren % 15ari. «Euskal Herrian, Espainian baino babes kontzientzi haundiagoa dago. Espainia osoan, pentsio fondoak 1.2 bilioi pezetako kopurua osatzen dute. Euska Autonomi Elkartearen, berriaz, BGAEek kopuru oso borren erdia bezain beste osatzen dute».

Geroa BGAE industri sektore oso baten interesak defendatuko dituen lehena da eta bere helbururik garrantzitsuenak, «langileari erretiroa hartzerakoan la-

Biberistak • Teknologia aurreratua • Forestala

Goitioltza auzoa, 36
Tel. & Fax: 455.61.98
48196 LEZAMA - Bizkaia

Lusa auzoa, z/g
Tel.: 639 03 26
ZALLA

✕ Lorategietarako osagarriak
eta lorategi lanak

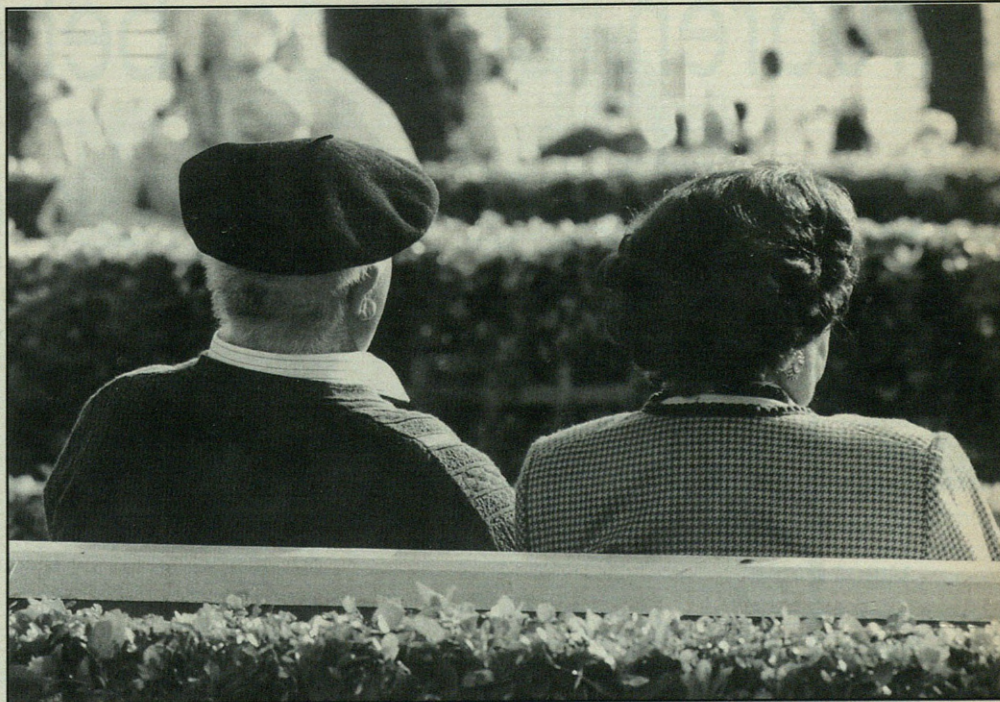
✕ Barnekaldeko eta
kanpokaldeko landareak

guntza eskeintzea da Virginia Oregiren arabera. «Jubilazio pentsioen ordainketaren inguruan sortu den eztabaidaren ondoren, gure Borondatezko Gizarte Aurrikuspen Entitateak, langileari soldata lagungarri bat ziurtatzen dio, erretiratzerakoan pentsioak ordaintzeko dirua bukatuko baltz, ezer gabe geratu ez dadin. Beti ere, lagungarria da, baina ez ordezkoa» Geroako kudeatzailearen esanetan.

Patronala eta sindikatuen arteko lan emaitzaren ondorioz sortu da Geroa, urtero eztabaidatzen den konbenioan adostu baitzen bere sorkuntza langileekin batera. Gai honen inguruan «langileek izan duten jokarria nahiko baikorra izan da orokorrean» Virginia Oregik dioskunaren arabera.

Hasi eta lehenengo urtean, Geroak 1.500 milioi pezetako ondarea bildu du. Hilabetero, enpresak bere aldetik langilearen soldataren % 0.75 ipintzen du eta langileri, bere nominatik beste % 0.75a kentzen zaio. Guztira, % 1.5a langile ba-

60 urte baino gehiago dituztenek epe finkoko diru ezarpenetan abantailak dituzte. (A: A. Eloseggi)

koitzeko, hau da, 45.000 pezetako (1800 libera) emaitza urtero. Gainera, diru hau ez da Ogasun sailari deklaratu beharrezkoa, abantaila esanguratsua zalantzarik gabe. «Dirutza hori, epe finkoko errentan ezarri da era horretara interesak sortu ditzan, baina ondare hori pixkanaka urtez urte ge-

bitzen joateko dugun asmoa benetan sendoa da, oraindik txikia delako» Virginia Oregik dionaren arabera.

Hurrengo urteetan, BGAEak Euskal Herriko beste industri sektoreetara hedatzearen alde dago Virginia Oregi eta horregatik, «erakunde ofizialei lagun-

tza eskatu behar zaie, norbanakoaren ekimenarekin ez delako nahikoa».

Aurrezkiak geldirik edukitzea baino, hobe da mugitzea, dirua irabazi ahal izateko. Baina aurrez horretan aditua den aholkulari baten gomendioak kontutan izatea komeni da mugimendu egokiak egiteko ●

ITXOLA

ZERAMIKAK ETA JARDINERIA

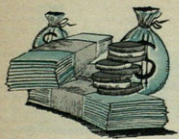
Sabino Arana kalea - Itxola etxea
20280 HONDARRIBIA - Tel.: 64 10 67

Urtinea Elkartea

San Esteban auzunea
tel: 36 22 55 USURBIL

LORE ETA LORE-LANDAREAK

Dirua • Dirua • Dirua • Dirua

Diruaren prezioa beherantz eta mailegu eskaerak gorantz

Gaur egun, ia edonork eskatzen du kreditua. Horretarako asmoa izanez gero, orain da une egokia, pezetaren prezioa jaistean, interes aldakorra % 7.5ean baitago.

ETXEA edo autoa bezalako lehen mailako ondasunak erosteko diru kopuru haundia behar da eta diru hori banku edo aurrezki kutzak ematen dute askotan, interes tasa ezberdin baten truke. Aurten, mailegu bat eskatzeko «garai egokia da» Bilbao Bizkaia Kutzako Elias Ortégak dioenez. Arrazoiak «pezetaren prezioan eman den beherapena izan da» Eliasek gaineratzen duenez. Espainiako bankuak beste bankuei aurreratzen dien diruari interes konkretu bat jartzen die eta interes tasa hori jaistean, bankuek beherapena bere

Pezetaren prezioaren beherapenaren ondorioz kreditua eskatzeko garai ona da.

maileguen interes tasara aplikatzen dute. Azken urtean, diruaren salneurri ofiziala % 1.25ean murriztu da, azkenik % 7.75ean kokatuz. Adituen arabera, bankuek kontsumo maileguen interes tasa jaitsiaz ezarri dute azken beherapen hori.

Maileguen banaketa

MAILEGUAK bi modutakoak dira nagusiki: Kontsumo eta hipotekadun maile-

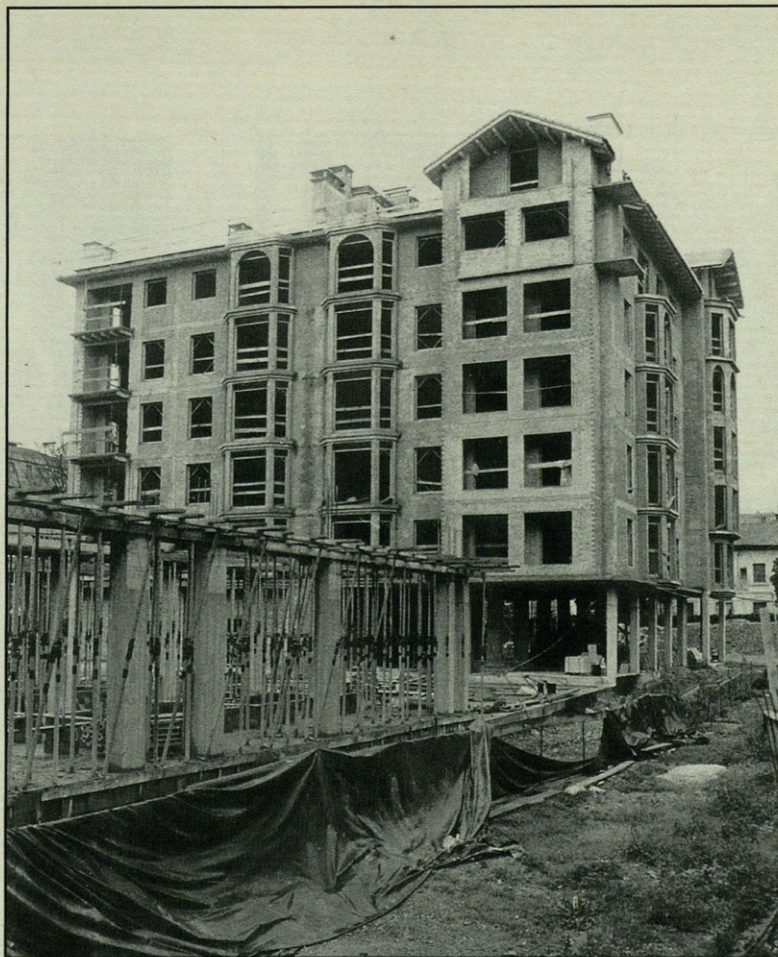
guak. Hipotekadunak, eskatzen diren kreditu guzien bi herenak osatzen dituzte batzaz beste, eta kontsumokoak, beste herena. Kontsumokoa autoaren moduko ondasunak erosteko eskatzen da eta hipotekaduna adibidez, etxea erosteko. Kontsumo maileguak % 11.5 eta % 14 arteko interesa izaten dute. Argibide gisa, Euskadiko Kutzak, 30 urte baino gutxiagoko pertsonen ematen dizkien maileguei,

% 11.25 eta % 11.75 arteko interes tasa ezartzen die, beti ere kredituaren iraupena 3 urtetakoa baino laburragoa ba da. Mailegu hipotekarioak, interes tasa baxuagoa dute eta % 10 edo % 11 inguruko interesa dute. Hirugarren mailegu moeta preferentzialak osatzen dute. Aukera hau, diru kopuru haundiak behar direnean bakarrik erabiltzen da eta interes tasa pixka bat txikiagoa izaten dute, esaterako

Gipuzkoako Kutxak % 9,25ean ematen ditu.

Interes tasa, ordea, aldatu egin daiteke gure aukeraren arabera. Mailegua, interes fijoarekin, aldakorarekin edo bien nahasketarekin ordain dezakegu. Elias Ortigaren arabera, «bezeroek interes fijo eta aldakorra eskatzen dituzte, baina azkenaldian, interes aldakorreko maileguak ari dira nagusitzen, batez ere gazte jendearen aldetik. Gazteak jende helduak baino gehiago arriskatzen du bere dirua eta interes tasek beherapena ikusita, gaur egun interes tasa aldakorreko mailegu hartzea, interes finkoko mailegua hartzea baino komenigarriagoa gerta liteke.

Interes tasa finkoan, bezeroak diru kopuru berbera ordaintzen dio hilabetero (kuota epe ohizkoena) aurrezki kutxari. Kuota hori, handiagoa izaten da interes aldakorreko tasarekin alderatuz gero, baina arriskurik ez hartzeak kuotaren garestitzea du ondorioztat. Interes aldakorra aukeratuz, lehenengo urteko tasa % 7 edo % 8ra jaisten da, baina igotzen joaten da urtez urte. Arrazoi hau dela eta, urte batetik bestera interes tasa zenbat puntutan igoko den zihurtatzea oso garrantzitsua da. Kasu askotan, urte batetik bestera, hilabeteko kuotaren kopurua 50.000 pezeta (1250 libera) igo daiteke. Interes aldakorrean, ordaintze kuota finkoa edo mugikorra izan daiteke. Zenbait banketxeek, interes aldakorreko maileguak eman arren, ordaintze kuota finkoa eskaintzen dute. Mailegu hontan, interesek behega egiten baldin badute, bezeroak ez ditu beherapen

horren eraginak nabaritutako, baina interesek gora egiten badute, kuotaren igoera logikoa ere ez, banketxeak ordainduko duelako gorakada hori. Aukera honek onarpen txikia izan du. Ordaintze kuota aldakorra aukeratuz gero, diruaren prezioan ematen diren gorabeheren arabera, ordaindu beharreko diru kopuruak gorantz edo beherantz egiten du. Duela urte bete interes aldakorreko mailegua hartu zuen bezeroak, pozik egoteko arrazoiak du, baina gehiegikeriarik gabe. Aurrezki kutxeek epe luzea hartzen dute ordaindu beharreko kuotaren beherapena erabakitzeko, baina ez horrenbeste kuota hori igotzeko diruaren prezioak gorantz egiten duenean.

Ahaztu ezin den beste faktore bat, erreferentzi tipoa da. Erreferentzi tipoa (MIBOR, CECA) bankuek interes tasa aldakorreko maileguei gehitzen dien kopurua da. MIBOR indizeak, banketxe batek beste banketxe bati dirua ematerakoan ezartzen dion interesa adierazten du. Maileguaren interesa 1 edo 2 puntutan igo dezake, CECAk beste horrenbeste adierazten du, baina aurrezki kutxen kasuan. Azkenik, hasieran interes fijo eta gero aldakorra eskaintzen duen mailegua dago.

Onartu aurreko aholku batzuk

AZKEN erabakia hartu baino lehenago, eskaintza guztiak zehazki aztertzea guztiz be-

harrezkoa da. Haserako eskaintzak abantail haundiak dituela iruditu arren, komenigarriagoa da beste banku edo aurrezki kutxeek eskaintzen digutena ere begiratzea. Mailegua ez da inoiz ahoz adostu behar, idatziz eta sinadurarekin baizik. Bankuak, behartuta daude daude informazio guztia idatziz ematera.

Onartuko den maileguan, jarriko duten interes tasan eta komisioretan jarri behar da ardura berezia. Informazio hau, hainbatetan aipatu izan den letra txikian azaldu ohi da batik bat, eta horregaitik eduki behar da kontu haundia. Interes aldakorreko mailegua aukeratzean, urte batetik bestera asko aldatu daiteke interes tasa. Komisioak, mailegua eska-

Dauden mailegu aukeren artean, etxebizitzarena moduko mailegu hipotekadunek osatzen dute eskatzen diren kreditu guztien bi herenak, eta kontsumokoek beste herena.
(Argazkia: Alberto Elozegi)

Biztanlegoaren gehiengoak eskatu du noizbait maileguren bat, baina orokorrean gazteak jende helduak baino gehiago arriskutzen du bere dirua. (Arg: Alberto Elozegi)

tzeagaitik bankutxeak ezartzen dituen salneurriak dira. Komisio arruntena, mailegua jasotzeagatik ordaintzen den diru kopurua da, baina kreditu hori ezeztatzeagaitik edo beste aurrezki kutxa bateara aldatzeagaitik ere komisioak ezartzen dira. Interes fijo duen mailegu

hipotekarioan, ezeztapena edo aldaketak, maileguaren kapital osoaren % 5eko komisio ordainketa suposadakioke bezeroari. Horrela, 10 milioitako (400.000 libera) mailegu batean, % 5eko komisioak 500.000 pezetatko (20.000 libera) kopurua suposatuko luke. Interes aldakorreko kredi-

tuetan, komisioa % 1.5era jaisten da. Dena dela, komisio guzien kopurua oso aldakorra da eta guztiak negoziagarriak dira bezeroa eta aurrezki kutxa edo bankuaren arabera.

Azken finean, mailegu batetako baldintza guztiak dira negoziagarriak bezero edo banku ezberdinen

Mailegua hartzerakoan, urtez urteko interesa eta bankuek ezartzen dituzten komisio engan jarri behar da arreta berezia

arabera. Aurrezki Kutxa batean eskatutako mailegua ezeztatzea eta beste banku batetara aldatzeari subrogazioa deritzo eta ekintza honek poltsikoarengan izango duen eragina aztertzea beharrezkoa gertatzen da, azken orduan espero ez den sustorik ez izateko.

Bezeroa, aukeratu duen maileguarekin ados ez baldin badago, badu bigarren aukera subrogazioaz gain: maileguen aldatzeriketa. Aukera honen bidez, mailegua eman duen aurrezki kutxarekin, maileguaren haserako baldintzak bernegoziatu ditzake, mailegua emango dion beste aurrezki kutxa edo banketxearekin adostasuna lortu ondoren ●

Zergalan Asesoria, S.L.

Pedro Arruabarrena
EKONOMILARIA • AUDITOREA

Akullegui 3, 2 A
Tlf.: (948) 580 335
31700 ELIZONDO (Nafarroa)

Gran Via 9, 4 Esk.
Tlf.: (943) 286 711
20002 DONOSTIA (Gipuzkoa)

Auditoriak
Zerga Aholkularitza:
● P.F.Z.
● Elkartea Zerga
Ekonomi Aholkularitza:
● Bideragarritasun Azt.
● Kosteen Azterketak
Kontularitzen Antolaketa
Laboral Aholkularitza

AHOLKULARITZA

FISKALA, LABORALA eta MERKANTILA

Fleming Doktorea 4, BASAURI
Tel.: 4260808 ● Faxa: 4260438

Txomin Garai etorbidea 4. behe
Tel.: (94) 4110855

elkarkidetza

ELKARKIDETZA, 10 URTE ETA AURRERA

ELKARKIDETZA-k, hiru Foru Aldundietako, Udaletako, eta Eusko Jaurlaritzako langile publikoentzako Borondatezko Gizarte Aurrikuspen Entitateak, hamargarren urteurrenean hainbat ekitaldi ospatu berri ditu. Nabarmengarriak dira: Institutuzio eta elkarteetako ordezkarienezako harrera ofiziala, «Estrategia Social para la Implantación de los Sistemas Complementarios de Pensiones» izenburupean buruturiko hitzaldia, Bilboko bulego berrien inaugurazioa eta «ELKARKIDETZA Lehenengo Kazetaritza sari»en banaketa.

Honekin guztiarekin batera, duela gutxi berriro genuen Kontrol Komisioaren urteroko asanbleak 1995eko kudeaketa onartu zuen. Aurkeztu ziren datu azpimarragarrien artean 2.076 milioi pezetako etekin garbia, aurreko urtearekiko % 16.2ko igoerarekin; bazkideen artean osatutako 28.424 milioitako ondarea eta kuotatan jasotako dirua, 1.015 milioi pezeta.

Izan ditugun emaitza onei esker, 232 milioi erabili ahal izango ditugu pentsioak % 4.3an birbaloratzeko.

Lehiakortasuna gora egiten ari den garai honetan, bazkide kopuruak lehengoan jarraitzeaz gain, gora ere egin du. Sektore hau ikuspegi finantzarioz besterik ikusten ez duten elkarteek ez bezala -gizarte aurrikuspena bere bezeriaren fideltasuna lortu asmoz erabiliz kudeaketaren etekinak ateratzen dituztenek-, ELKARKIDETZAK bere izaera sozialari eutsiko dio (ezin bestela izan), etekinik eskuratzeko asmorik gabe, euskal sektore publiko osoan pixkanaka hedatuz eta bazkideei talde sistemaren abantailak eskainiz.

Etengabeko hobekuntza honetan, mailegu pertsonalak eman ahal izateko aukera aztertzen ari gara eta eskaintza aukera zabaltzekotan gara, bazkidearen behar eta nahietara egokitzeko. Horrela bada, erakargarriagoa izango da pentsioa errenta gisara, kapital kobru erara baino.

Informazio eta atxekitze kanpainak jarraitu egingo du 1996an Udal eta Aldundietako Administrazioetan bazkide ez ditugunen artean. Ertzantza eta Administrazio Autonomoko sindikatuetako ordezkarienez ere egingo dugu kanpaina didaktikoa.

Entitateari Aseguru Lege berriak dakarzkion onurak, borondatezko aurrikuspena zabaldu asmoz estrategia sozialean agertzen ari diren joerak eta Gipuzkoako metal arloan Geroa B.G.A.E. sortzeak, ELKARKIDETZARI bere lanaren dimentsio sozialerako etorkizun baikorra ematen diote.

ARABA

Ramón y Cajal, 7 eta 9

Tel.: (945) 23 18 96 ● Faxa: (945) 13 32 85

01007 GASTEIZ

BIZKAIA

Gardoki, 2 behe

Tel.: (94) 415 55 78 / 30 ● Faxa: (94) 479 10 22

48008 BILBO

GIPUZKOA

Elkano, 6 behe F

Tel.: (943) 43 02 56 ● Faxa: (943) 43 02 57

20004 DONOSTIA

Dirua • Dirua • Dirua • Dirua

Aseguru konpainia europearragoen bidean

Aseguru Lege berria laister izango da indarrean. Gero eta aseguru europearragoen bidean, sektoreko konpainiei eragiten dien aldaketa txikiak dakartzki legeak. Auto aseguruak eta pentsio planak izango dira orokorrean, aldaketa handienak jasango dituztenak.

JOAN zen urteko urriaren 5ean onartu zen Aseguru Pribatuen Antolamendu eta Berrikuspenerako Legea, baina uztaila ingurura arte ez da indarrean jarriko lege hau. Lege berri hau dela medio aseguru sektorearen arauak Europako Batasunera egokitu bide dira.

Guztira 89 artikuluz osatua dago lege berria, baina orokorrean ez dakarki aldaketa handirik aseguru

sektorerako, zenbait arauzko xedapenetako ñabardurak izan ezik.

Zerbait azpimarratzekotan, aseguratuaren babesazpimarratzen da. Legearen seigarren artikuluan, horretarako hainbat bitarteko aurrikusten dira. Besteak beste, aseguratzailerak beren bezeroari kontratua, eta sortu daitezken arazoak arautzen dituen legedia agertzeko beharra dute.

Auto aseguruaren ingurukoak dira legeak dituen berrikuntza handienetakoak. (Argazkia: Alberto. Elozegi)

Aseguratuaren defenda-tzailearen sorrera ere jasotzen da lege berrian. Defendatzaile edo *ombudsman* deritzona, aukerakoa izango da eta aseguru konpainia eta bezeroaren arteko bitarte-

kari lanak beteko ditu. Orainarte zenbait aseguru etxeek, bezeroarentzako bitartekariak jarri izan dituzte, baina hainbat kontsumitzaile elkarteek beren kexua agertu zuten, bitartekari hau

ENONVIAKONTABILITE
KASUNTZA GABEREA

ELKAR

ELKAR ASESORES, S.L.

Enpresa aholkularitza

Amezketza plaza 7, beheka • 20010 DONOSTIA • Tlf.: 46 73 71 - 46 27 99

Aholkularitza

HATOR

Aseguruak

Kardaberaz 60, HERNANI Tel.: 55 43 12
Zelaialde 6 aldea, URNIETA Tel.: 33 17 52

MAPFRE

**Aseguruak
Pentsio Planak
Inbertsio Fondoak
Aholkularitza**

aseguru konpainien solda-
tapekoa zen bitartean guztiz
inpartziala ezin zela izan
salatuz.

Arestian esan bezala,
arauzko xedapenetan izan
dira aldaketa garrantzitsu-
nak. Hauetako batean, sei-
garrenean, Aseguru Kontra-
tuaren Legearen zehaztape-
nak jasotzen dira.

Aseguratuen eta asegu-
razaileen legezko estaldura-
ren inguruko aldaketak
agertzen ditu. Orainarte ze-
haztu gabe zegoen errekla-
mazio epea, orain bost ur-
tetara mugatzen da.

Autoak

ZORTZIGARREN xedape-
nak izango du eragin han-
diena hemendik aurrerako
aseguruengana. Atal hone-
tan autoen aseguruaren ingu-
ruko hainbat arau ematen
baitira.

Auto istripu batean izan-
dako kalte-ordainen bare-
moa ezartzen da. Adibidez,
65 urte baino gutxiagoko
norbaiten en heriotzagatik
hamabi milioikoa izango da
kalte-ordaina, eta hildakoak
duen seme-alaba bakoitze-

■ Aseguru konpainia eta aseguratuaren arteko bitartekaria aurrikusten da legean. (Arg: A. Elozegi)

ko bost milioi gehiago or-
dainduko dira. Era berean,
izan daitezken beste hainbat
zauri edo kalteen zenbate-
koa zehazten da.

Autoen aseguruaren alda-
keta honen inguruan Juan
Antonio Garin Asegurogin-
tza agentziako kideak azal-
du digunez, «ez dut uste

*tarifetan eragin handirik
izango duenik. Eta izate-
kotan jaitsi egin beharko
lirakete, izan ere orain ge-
hiago zehazten baita kalte-
ordaina eta ondorioz zer
ordaintzen duzun ere ba-
dakizu»*

Hemendik aurrera, derri-
gorrezko aseguruaren barne
izango dira autoan doazen
pertsona guztiak, gidaria
salbu. Orainarte gidaria,
aseguruaren jabea eta au-
toaren jabea kanpo geratu
ohi ziren.

Lege aldaketaren ondo-
rioz datorren beste berri-
kuntzetako bat, aseguru
polizak kontrolatzeko bi-
tartekoa da, hori dela eta,
Espainiako Trafikoko Zu-
zendaritza orokorrak mo-
mentuan bertan jakin ahal
izango du auto batek ase-
gururik duen edo ez. Ase-
guru izatearekin bakarrik
ez da nahikoa, horren egiaz-
tagiria ere beharrezkoa
izango da, bestela 10.000
pezetako isuna aurrikusia
baitago. Orainarte hamar

■ Aseguratuaren defendatzailearen edo
ombudsman-aren sorrera ere jasotzen da
Aseguru Lege berrian

SANTA LUCIA

ASEGUROAK

■ Legea indarrean jartzen denean, aseguruaren ziurtagiriak autoan ez eramateak 10.000 pezetako isuna izango du

egunetako epea zegoen, ziurtagiria aurkeztu ahal izateko.

Neurri honek autoak alokatzen dituzteen etxeak eragingo ditu neurri handi batena, askotan auto guztientzat seguru bakar bat egiten baitzuten orainarte.

Pentsio Fondo eta Planen

Ziurrenez uztailen jarriko da indarrean Aseguruaren Lege berria. (Argazkia: Alberto Elozegi)

Legearen inguruan dihardu hamaikagarren xedapena. Ondorioz, pentsio fondoak dituzten enpresak, fondo

hauen kopurua agerian jartzera behartuak daude.

Arauzko xedapen honekin enpresak estuasunean

fondo horiek bere mesederako erabiltzea ekiditu nahi da. Baina, neurri hau ez dagokie, aurrezki kutxa, banketxe, aseguru etxe eta balore elkarteei.

Azken finean, lege berriak aseguru agentziei baino aseguru konpainia eta aseguratuei eragingo die. Juan Antonio Garinek dioen bezala, «orokorrean lege honek eragin handiagoa du, aseguru konpainiengan, gu moduko agentzietan baino. Baina, aldaketa hauek aseguratuen mesederako izango direlakoan nago».

Mesederako izango diren edo ez ikusteko bigarren sei hilabetera arte itxaron beharko da ●

Finantzabideak euskal enpresen zerbitzura.

CREDITOS PARTICIPATIVOS

LUZARO

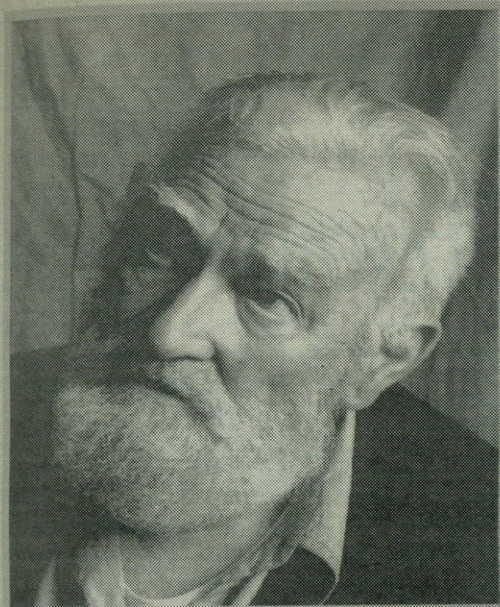
PARTIDAETZAKO KREDITU ELKARTEA

Luzaro euskal enpresen garpenerako tresna finantzarioa da. Gure industriaren inbertsio eta berregokitzapen proiektuak finantzatzeko laguntza. Euskadin errotutako enpresek euren lehiakortasuna hobetzeko baliabideak eskueran izan ditzaten.

Informa zaitez.

LUZARO. C/ Garibay, 20 - 3º. San Sebastián.

Tfno. 943 - 42 01 08.

JORGE DE OTEIZA

(ARTEA ETA PENTSAMENDUA)

Andoni Alonso / Iñaki Arzoz

ESNE-BIDEA

(GURE GALAXIA)

Jesus Arregi

Euskal pentsakera eta artearen maisu den Oteizaren filosofia, estetika, erlijioa, arkitektura, poesia, euskara, antropologia, eta artea. Lehenengo aldiz, euskaraz.

KALEAN JADANIK!!

ESKATU ZURE LIBURUDENDAN!!

Gure galaxiaren nebulosak, kumuluak, izarren eboluzioak, nano zuriak, pultsareak, zulo beltzak, jaiotzen ari diren planeta berriak eta beste hamaika istorio Jesus Arregi fisikariaren eskutik.

300 orrialde, argazki ugari eta azal gogorrak

LIBURUDENDETAN JADANIK!!

GAIK ARGITALDARIA

Kirola eta euskara, Bizkairik gabe

KIROLA eta Euskara izeneko jardunaldiak izan berriak ditugu Eibarren. Deba bailarako udalek antolatuta, bertan bildu dira kirola eta euskara arloko teknikari, arduradun nahiz politikariak. Bi mundu hauen artean dagoen uztarketa ezak eta beharrak bultzatu dituzte antolatzaileak egun bateko topaketa hauek prestatzera. Euskara kontuetan behintzat aurrera samar somatzen dugun bailara honek esperientzia berri baten nondik norakoak agertu nahi izan ditu gainerako bailara edota herri kirolean euskarak leku handiagoa izan dezan animatzeko asmoz.

Jardunaldietan ohikoa den bezala, bertarutako guztiek sintonia bere-tsuari hitz egin zuten. Hizkuntza Politikarako Sailordetza, Gipuzkoako Foru Aldundia, Udaletako ordezkariak, kirol federazio zenbait, kirol ikasketen

arduradunak... kezka beraren bueltan aritu ziren, nor bere ikuspegitik. Gehienak euskaraz, nahiz eta batzuk ongi kostata izan, baina borondate onenarekin eta seguruenik borondate onenekoak izango ziren beraiek. Hutsune nabarmenik ere antzeman genuen, besteak beste, bizkaitarren eskasia.

JARDUNALDIAK iragartzen zituen orrian ere ez zen Bizkaiko Foru Aldundia agertzen, eta urruntasun aitzakiarik ez zegoen oraingoan. Euskara kontuetan, ordea, orgaren atzetik dabilkigu Bizkaia aldea eta horren frogarbienea Udal mailan arlo honetan dagoen egitura urritasuna. Euskara Zerbitzu bakan batzuk besterik ez, bata bestearengandik urrun, elkarlanerako aukera gutxiarekin. Kirolean ezezik, beste arlo askotan ere erreferentzia premia larria izango du herrial-

de honetan lanik egin nahi duenak.

Antolakuntza mailan EAera mugatzen ziren jardunaldi hauetan, nafar batzuk ere izan genituen, pozteko datua honako hau eta gipuzkoarrak nagusi. Euskaratik gaztelerara aldi bereko itzulpen zerbitzua prest eta martxan, baina kasko beharra gutxi oso. Nahiko familian ginela esan genezake,

Orgaren atzetik dabilkigu Bizkaia, eta frogarbienea da udal mailan dagoen egitura urritasuna: euskara zerbitzu bakan batzuk besterik ez...

Nafarroaren Egunak milaka lagun elkartu zituen igandean Baigorriin. XVIII. edizioan eguraldi kaskarra nagusitu bazen ere, hau ez zen oztopo izan mugaz bi aldeetatik etorri ziren milaka pertsonentzat. Ohi bezala, Basaizea elkarateak antolaturiko festa goizean goiz hasi zen eta egunean zehar jai giro bikaina izan zen Baigorriin. Hala ere, bereizketaren mugak bere horretan jarraitzen du; hala oroitarazi zieten poliziek nafarrei, ezarritako kontrolen bidez. (Arg.: Alberto Elozegi).

sentsibilitate mailan diot, hara hurbildutakook eta helburu, urrats, bitarte-koak... oso argi. Kontuak hurrengo egunetik aurrera, nor bere txokora itzuli eta jardunaldietan ez zeuden politikari, teknikari, kirolari, entrenatzaile, irakasle eta herritarrez inguratuta.

JOXE Anjel Iribar atezain ohia omentzeko parada ere eskaini zuten jardunaldi hauek. Kirolari honek euskararen alde egindako lana eskertu nahi izan zioten, orain dela hamabost urte inguru euskarazko kirol hiztegia egiteko hainbesteko diru kopurua eman zuelako, besteak beste. UZEIk kaleratu zuen lehen hiztegi haren ondorengo etorri dira beste hainbat materiale. Ez behar adina, baina kirol mailako korpusaren aldetik aurrerapen handiak eman dira, nahiz eta jardunaldi hauetan leku bat izan duten euskarazko komunikabideek oraindik zer egin handia dagoela azpimarratu duten.

Eta ez zer egin bakarrik, baita kezka ere, munduak daraman abiada ikaragarri honetan euskarak zirrikiturik izango ote duen ez baitakigu oraindik. Laster arazoak izan ditzakegu ETBn fubola euskaraz ikusi ahal izateko; aurrerapenaz ala atzerapenaz hitz egin ote genezake hemendik hamabost urtera?

LANEAN aintzindari izateaz gain egindakoa saltzen ere ongi dakitela frogatu digu hainbat aldiz Deba aldeko koadrila honek, eta oraingo hau ere ez da hankamotz geratu. Karpeta txukuna iritsi bezain pronto, aldi bereko itzulpena, hamaiketako ederra eta amaitzeko Jon Sarasua eta Arantzazu Loidi bertsoan: kataluniarren inbidirik gabeko antolaketa. Kirola euskaraz erronkari heltzeko animoa Euskal Herriko beste txoko batzuetara zabaltzeko helburua zuten jardunaldi hauek bete dute berea. Orain lekukoaren hartzaileei dagokie txanda.

MALORES ETXEBERRIA

S O R T A R A

Uzturre aurrean dudalarik, Lizardi gogoratu

X **ABIER** Lizardi olerkariaren ehungarren urteurrena ospatzen dugula eta orain egun batzuk omenaldia egin diogu Tolosan, hainbesteren artean beste bat; urtea amaitu arte izango baita mugan bere izena eta berak utzitako lana gogoratu errepasatzeko. Tolosakoa aski berezia izan dela esango nuke, saiatu baikara Lizardiren izena eta bere poemak gogoratu gazte jendeak goza ditzan. Tolosako Leidor zineman egin genuen bere poemak erreztatuz gazte jendearentzako omenaldia. Erreztatzaileak Juan Kruz Igerabide, Karlos Linazasoro eta hirurok izan ginen eta gerora jakin dugunez, bertaratu ziren ikasleak nahiko gustora atera ziren. Askori oraindik Lizardiren poesia aski urruna eta konplikatu samarra egiten zaio eta geu ere hasieran beldun ginen ez ote zen aspergarri samarra suertatuko inguratu ziren 400 ikasle haientzat.

ERREZITALAREN amaieran hartuta atera ginen antolatzaileok, ikusirik nola gazte horiek ezagutzen dituzten Lizardiren poemak- hainbat eta hainbat pasarte buruz- eta pozik Lizardi gaur ere baduelako eraginik eta indarririk. Honek alde batera uzten du garai bateko iritzia: hots elitista zela eta bere lana jendearen bihotzetik urruti samar gelditzen zela zioen hura. Alderantziz, esan genezake bere poesia gero eta erroagotzen ari dela poesiazale euskaldunengan. Eskertu beharrekoa da hainbat ikastetxetan irakasleek horren alde egindako lana eta baita zenbait abeslarik -Antton Valverde, Xabier Lete, Benito Lertxundi, Imanol- borobildutako lan artistiko zoragarria Lizardiren poemak musikatu zituztelako. Jakina baita askozaz errazago barnertzen zaigula edozein poema bikain musikaturik entzuten badugu, askoz trinkoago errotzen zaigula geure gogoan edozein poema hunkitzeko ahalmen gorenena duen arloak, hots, musikak laguntzen badu eginbehar horretan. Horretarako, dudarik ez, Lizardiren poemagintza ezin aproposagoa da, zuzen zuzenean baitoa gure bihotzeraino, gezi jakintsua bailitzan eta hortxe geratzen zaigu kuttunenak ditugun korpatimenduan betirako ezarri. Naturarekiko maitasuna eta atxekimendua, Erlijioa, hau da, haruntzago dagokeenarekiko lotura, pertsona zintzoaren duintasun marka eta bizitzan erakutsi beharreko portaerari, zapaltzen dugun lurrari begirunea eta aldamenekoari errespetoa... Egia da bai, Lizardiren lana inoiz baino gertuago sentitzeko motiburik frango dugula.

POEMA errezitaldi hori hunkigarria suertatu bazitzaigun bertan izan ginen denontzat, beste arrazoi bat ere eduki genuen emozionatzeko: geure artean izan baikenuen Xabier Lizardiren semea, Xabier Agirre gizon jatorra, entzule gisa. Saioa amaitzerakoan geuk denok eskaini genion txaloaldi beroak sentitu bai, baina adierazi ezin den hunkidura berezia sortarazi zuen areto guztian, nolabait Tolosaldeko gazteriak bat egin balu bezala Lizardiren izen onarekin.

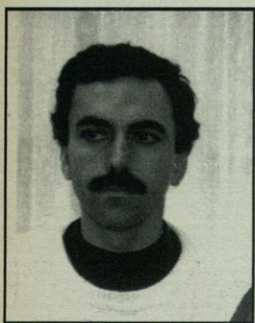
JOXEMARI IITURRALDE

TXUTXU - MUTXUKA

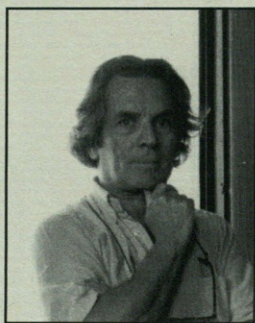
XABIER ARANBURUREN LABURMETRAIA BIDEAN

DONOSTIAKO argazkilariak amaitu du jada «Tiempo Muerto» bere lehen laburmetraiaren grabazioa. Donostiako antzerki taldeko kide batzuk izan dira laburmetraia honetan Xabier Aranbururen agindutara aktore lanak egin dituztenak. Hala ere, oraindik ezingo du Xabier Aranburuk lan hau ezagutzera eman, izan ere dirulaguntzen zain dago laburmetraiaren muntaia egiteko. Urte bukaerarako kalean izatea espero badu ere, dirulaguntza iristen ez bada lan honen aurkezpena atzeratu egin beharko du.

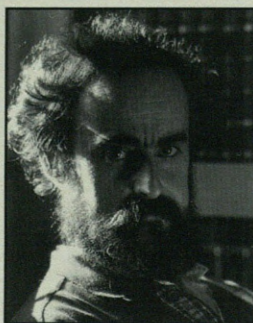
NOR - NORI - NOR K

ENRIQUE LOPEZ

irakasle kaleratua EHUKo kanpusean atxilotu eta aske utzi zuten joan den asteburuan. Gose greba hasi zuenetik hogeita hamabi egun igaro ondoren, ostiral gauerdian Protecsako zinpeko guardiek irakaslea erretenitu eta Ertzaintzak atxilotuta eraman zuten Lopez Erandioko komisariara. Gaua bertan eman ostean, epaileak behin-behineko askatasunean uzteko agindu zuen●

JOSE ANTONIO SISTIAGARI

mundua erori zitzaion bere artelanak eramaten zituen kamiotik koadroak ateratzerakoan. Izan ere, pintorearen lauzpabost koadrok, neurri handiko koadroak tartean, kalteak izan zituzten Bilboko Rekalde galeriatik Donostiako Artelekura eramaterakoan. Antza, behar bezalako babesik ez zuten koadroek eta beraz bidaian zehar ondatu egin ziren●

JUAN KRUZ IGERABIDEK

«Neska telepaticoa (eta pirata istorio bat)» sei urtetik gorako irakurleentzako liburua plazaratu du Edebe-Giltza argitaletxearen eskutik. Antton Olariagak egindako ilustrazioez horniturik, idazle adunarrak ahalmen telepaticoa duen neska baten istorioa kontatzen du, ispiuaren aurrean irudiak ikusten eta ahotsak entzuten dituen Elbiraren istorioa●

TEILAK

UEMA EGUNA ARAMAION HILAREN 5EAN

UDALERRI Euskaldunen Mankomunitateak beren eguna ospatuko du datorren Maiatzaren bostean Aramaion. «Euskararen lurraldea zabaltzen» leloarekin, euskararen erabilpena aldarrikatzea dute helburu mankomunitatea osatzen duten Nafarroa, Araba, Bizkaia eta Gipuzkoako 28 herriek.

UEMAk ekitaldi ugari antolatu ditu egun horretarako. Trikitalari eta txarangaz alaituriko kalejira batez emango zaio hasiera egunera, 11.30etan. Ordu berean, Aramaioko udaletxean euskararen aldeko ekitaldi instituzionala egingo da eta ondoren, kale antzerkia eta dantzariak ikusteko aukera izango da Aramaioko kaleetan. 14.30etako herri bazkariaren ondoren eguna amaitzeko bi ikuskizun izango dira: Takolo, Pirrux eta Porrotx pailazoek haurren gozamenerako eskainiko dutena eta Maixa eta Itziarren erromeria, musika atsegin duen ororentzat.

ZUMARRAGA-URRETXU ANTZERKI ASTEA

ZAZPI antzerki talde ezberdinek euren lanak taularatuko dituzte maiatzak 6 eta 12 bitartean Zumarraga eta Urretxuko Antzerki Astearen barnean. X. edizio honetan Maskarada, Karraka, Tanttaka, Markeliñe eta Boni&Caroli euskal antzerki taldeekin batera, Fuegos Fatuos Guadalajarako konpainia eta Johnny Melville antzerki talde ingelesaren obrak ikusi ahal izango dira.

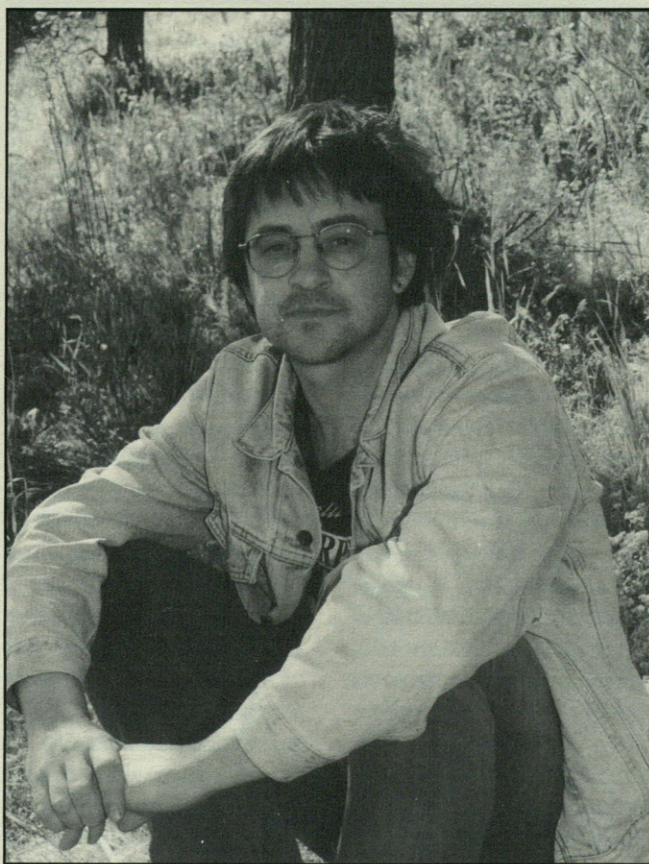
Txalapartarentzat «Euskal Herria y la libertad» CD-ROMa amaitu berri du Josu Landak.

«Multimediarekin, behingoz ez gara herri 'handiak' baino txikiagoak»

Multimediaren eremuan lehen bait lehen egin apustua. Horrela pentsatu zuen Txalapartak eta baita Josu Landa lanean jarri ere. Aurrez zegoen entziklopediari, kantuak, bideoa, erantsita dator «Euskal Herria y la libertad» CD-ROMa.

Produktua kalean, irri-farrea aboan?

Lan honek iraun duen urte t'erdian, hasieratik, buruan neukan guztiak amaiera izango ote zuen pentsatu dut. Urte t'erdi hori igarota, esperotakoa irten da. Kon-tuan izanik medioa eta lan tresnak aldeztu aurretik ia ezezagunak nituela, emaitza pozgarria da. Produktuaren

ETaren historia azaltzen laguntzen duten kantu, bideo zati eta hiztegi politikoa erantsi ditu CD-ROMak. (Arg. : A. Elozegi).

planteamentu bera ere medio ezezaguna esperimintatzeko bidetik joan da.

Apustu latza Txalapartak egin duena. Arriskua ere neurri berekoa?

Arrisku ekonomikoa bada. Aldez aurretik Zabaltzenek hainbat kopia erosteko konpromezua hartu zuen arren, beti dago dirua galtzeko arriskua. Nolanahi ere, Txalapartak etorkizunera begiratu du; bazekien estrategikoki erronka honi eustea ezinbestekoa zela. Multimediaren eta argitalpen elektronikoen lasterketan Euskal Herriak beste herrialdeekin batera abiatzeko aukera zuen eta aprobetxatu egin behar zen.

Disko txiki bonen atzean zenbat lan dagoen susmatu al dezake inork?

Produktua polita eta erakargarria bada, jendeak zehazki zenbat ez du jakingo, baina lan asko dagoela bai. Txalapartak kaleratutakok, kalitate aldetik jendea ez diola hutsik egingo uste dut. Aurrez beste CD-ROM batzuk erabili eta ondoren hau hartzen duen jendeak nabaritutuko du atzean ezkututzen den ahalegina.

Askotan pentsatzen da garrantzitsuena CD-ROMa bera ateratzea dela, baina ez

Urte t'erdiko lana eman dio Josu Landari CD-ROMa osatzeak. (Arg.: A. Elozegi).

da ahaztu behar hori euskarrria besterik ez dela. Gure erronka euskarri honen erabilpenak aprobetxatuz, kalitate oneko eta gustagarria den produktua kalera-tzea izan da.

Abantailarik ere bazenu-ten, lehenago ETaren historiaren entziklope-dia kaleratu baitzuen Txalapartak.

Zortzi aletako entziklopedia hura oinarritzat hartu dugu eta edukina banatzeko zeu-kan eskema jarraitu: krono-logia, agiriak, kontakizuna, hildakoak eta abar. CD-ROMean, ordea, atal bakoit-zari beste elementu zenbait erantsi dizkiogu: bideoak dela, kantuak, hitzak...

Kantuek erabilpen ludi-koa dute baina horretaz gain, historia azaltzeko balio

du ten neurrian hautatu di-tugu. Bideoak, berriz, do-kumentazio funtzioa bete-tzen du nagusiki. Sartu di-tugun 30 zatietan, «23-F»ko kolpea edota 68ko Aberri Egunaren moduko irudiak ikus daitezke.

Horiekin guztiekin batera, hiztegi politikoa ere ageri da CD-ROMean. Oraindik argitaratu gabe zegoen libu-rukote honek, Euskal He-rriarekin lotura duten 600 terminoren azalpena dakar. Kontakizunerako egokia izan zitekeela pentsatuz gehitu dugu elementu hau; kontakizunaren osagarria da batetik eta zuzeneko kon-tsulta ere eskaintzen du.

Hainbeste atalen artean ez al da erraza izango nabatea?

Menu nagusiak aukera

ematen du elementu guztien artean bakarra aukeratzeko. Kantuetara joanda ere, on-doren beste gai bat hauta daiteke. CD-ROMean zehar ibiltzeko bide ezberdin ugari eskaintzen ditugu. Garrantzitsua da material as-ko izatea baina era berean beharrezkoa da datu zeha-tzak aurkitzeko erraztasuna izatea. Horregatik, aurkibi-de sistema osatua zein hit-zen bidez datuak bilatzeko lan tresna sartu ditugu. Kon-tsultatu eta soilik arakatu nahi dituen erabiltzailearen premiak bermatuta daude.

Aipatutako elementu guztiak sailkatuta daude baina bide batez beraien ar-tean lotuta. Azken finean, entziklopediari erantsitako audio eta bideo osagaiak, gainerako informaziora joa-teko modua dira eta horrela historia deskubritu.

Aspaldiko agiriak, iru-diak, kantuak, erabili di-tuzue. Bitxikeriarik ere izango duzu kontatzeko.

«Txalapartak etorkizuneko apustua egin du, estrategikoki ezinbestekoa iruditu zitzaion argitalpen elektronikoaren erronkari eustea»

Kantuekin, esaterako, Elka-rrek eta IZk fin lagundu di-guten arren, zenbait abesti-ren bertsio originalak aurki-tzeak lanak eman dizkigu. Carreroren «Yup la-la» Baionako Gure Irratian ze-goan zinta batean aurkitu genuen. Gezurra dirudi bai-na «Kalera borrokalari» kan-tuarena ere- azken urteotan hainbatetan entzuna-, ber-tzio grabatu bakarra dago, duela zazpi urtekoa. Jende askok pentsatzen duenaren aurka, kantu hori ez da Pan-txoa eta Peiorena.

Azken urteotan ordena-doreen laguna, baina ARGIAren basierako ur-teetan, «Susaa», edota «Euskaldunon Egunkaria»ren sorreran izan zinen. Beste garai batzuk al ziren?

Bai eta ez. Orain teknika as-koz ere aurreratuagoa da, baina ARGIA, orain 14-15 urte, lehenengo fotokonpo-saketa sistemari heldu zio-nean, hori garai hartan pun-takoa zen. Alde horretatik, ez dut uste desberdintasunik dagoenik ordukoa eta oraingoaren artean.

Aldatzen direnak bitarte-koak dira. Garai batean ezin pentsa zitekeen edozeinek ordenadorea eta inpresora etxean izanda, aldizkaririk atera zezakenik. Multime-diaren meritua da hori: oso baliabide gutxirekin edizioa

«Ez dut uste multimedia produktuen erruz jendea etxean geldituko denik; iritzi katastrofistak alboratzea komeni da»

edonork egin dezake. Edizioaren demokratizazioa bideratu du. Behingoz ez daukagu zertan gure inguruko 'handiak' baino askoz ere txikigoak izan; inoiz baino gehiago gure gaitasunaren araberakoa da emaitza.

Euskal prentsan izan duzun esperientzietan bada konstante bat: ez zara soilik produktua egiteaz arduratu; atzean eta ondoren egotea ere garrantzitsua al da?

Horixe da betidanik gehien gustatu izan zaidana. Kaze-tari edota idazle baino gehiago 'konspiratzailea' izan naiz. ARGIA aritu nintze-nean ere, interes handiagoa nuen kultura proiektua bera, euskal kulturaren oinarri izango zen neurrian, aste horretan idatzitako erreportaia interesgarria izatea baino. Noski, honek ez du esanahi nire idatziak txukunak izatea nahi ez nuenik; baina beti egiturengatik sentitu dut pasioa. Egitura mailako aurrerapausuak emateak zirrara berezia eragin izan dit beti. Alegia, jendeak ikusten duena baino gehiago interesatzen zait atzean ezkutatzen den guztia.

Zure begietatik nola igarro da idazmakinetik ordenadorerako jauzia?

Aldez aurretik dirudiena baino normaltasun handiagoz ematen dira tamainu honetako urratsak. Telefonoa sortu zenean ere jendea beldur zen jende arteko harremanak desagertuko ote ziren. Aurrerapen hauek errezeloa dakarte beraiekin eta gainera osasuntsua deri-

■ CD-ROMaren planteamentu bera medio ezezaguna esperimentatzea izan da. (Arg.: A. Elósegui).

tzot errezelo horri; komenigarria da giza faktoreak indarra gal ez dezan.

Zuk ere baduzu, beraz, teknologia berrien arriskuaren errezeloa.

Bai, baina ezbedirindu egin behar dira errezeloa eta beldurra. Beldurra norberak barruan ditu eta horiek diagnostikatu eta gainditzeko saiatu behar da. Iruditzen zait, ordea, erreparo horien atzean askotan aurrejuzioak ezkutatzen direla eta horiek denborarekin desagertu egiten dira. Teknolo-

gia berrian lilura edo modernidadearen lilura da nik ikusten dudana ondorio kaltegarria. Deshumanizazioaz ere hitz egin dezakegu baina kotxeek ekartzen duten deshumanizazioaz egin dezakegun neurri berean.

Duela 20 urte nabarmenak ziren ordenadorearekiko errezeloak, ezker alderdietako jendearengan bereziki. Hori, baina, bere onera etorri da eta garrantzitsua da hura ez gogoratzea. Ez dut sinisten, zenbaitek dioen moduan, Internet-arekin etxe zuloan geldituko garenik. Askotan planteamentu katastrofistak dira eta horietan ez da erori behar.

Kazetaritza eta multimedia produktu baur

ezezik, literatura ere landu izan duzu eta genero ezberdinak, gainera. «Ofizio asko pobre seguru», dio esaerak.

Ez naiz sentitzen ofizio askoko pertsona; disziplina askotakoa akaso bai baina ofizioak espezializazio handia eskatzen du. Gehiago naiz disziplina askotako usnatzailea, piska bat ipurterrea ere banaizelako.

CD-ROM hau osatzeko orduan ongi etorri zait. Medio honetan aritzeko beharrezkoa baita aurrez alor askotan aritzea. Lehen esaten nuen 'konspiratzaile' izatearen gauzatze praktikoa da CD-ROM hau.

MAITE ARTOLA

«Disziplina askotan aritu izanak, ipurterrea ere bai baitnaiz, CD-ROMaren gauzatze praktikoa lagundu dit»

Dantza talde garaikideenak Gipuzkoan, maiatzaren 4tik 26ra

ABANGOARDIAREN ORPOTIK

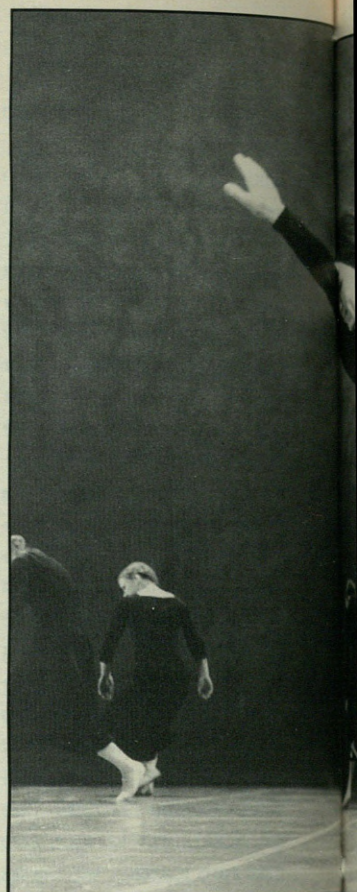
Maiatza...dantzan! Bi hitzak eskutik etorri dira azkeneko hamalau urteetan. Punta puntako talde abangoardisten aldeko apustu arriskutsua egin du aurten Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura Sailak. Berrikuntzak ere ekarriko ditu: aretoak 'estreinatuko' dira, dantza taulak prestatu ditu kalera gerturatzeko, eta haurrentzat emanaldi bereziak antolatu dituzte.

GUZTIRA hamalau konpainiek erakutsiko dute, maiatzaren lehenengo asteburutik hasi eta azkenekora bitarte trebeenak direla beso, hanka eta gorputzeko gihar

guztiak musikaren erritmoan mugitzen. Hauen artean, A deshoras talde donostiarraren azken ikuskizuna dastatzeko beta izango da Artelekun.

Jon Mundate -donostiarrak hau ere- eta Blanca Calvok prestatutako koreografia ere aukeran izango da areto berdinean. Atzerriko eta Espainiako estatuko konpai-

niak dira gainerakoan; azken hauen presentzia aurteko urteetan baino nabarmenago iritsiz. Guztira 25 emanaldi eskainiko dira eta horietatik zortzi dohain.

Maite Berasategi: «antolatzaileek ez dakite zer egiten dugun ere eta gero ez digute deitzen»

A Deshoras konpainiarekin «El arrancacorazones» lanean ikusiko zaitugu bilaren 16ean. Nolakoa da obra?

Boris Vian Frantziako idazle zenaren gaia hartu dugu eta bere biografiaz osatu dugu ikuskizuna; oso berezia da, bideoa tartekatuta baitiogu dantza emanaldiari. Ikusi duen jendeak ikaragarri gustatu zaiola esan digu, bereziki sekula

honetarako ikusi ez dutenak. Guretzat nekagarria da oso, baina bideoak atsedena ematen digu.

Bestela ere ez al duzue atsedeen nabikoa izaten urtean zehar?

Bai zoritxarrez; Maiatzak Dantzan urtean zehar dantza egiteko ia aukera bakarra da. Gainontzean egiten direnak, gehienez ere lau izaten dira. Dantza egin nahi eta ezin.

Ezin Euskal Herrian ala orokorra da egoera?

Estatuan ere antzera gertatzen da; noski, Madrilan edota Bartzelonan zertxobait gehixeago baina han ere eskas. Atzerrian beste gauza bat da; Frantzian edota Alemanian ohitua goak daude dantza garaikidea ikustera.

Dantza bori ez dela ulertzen dio jendeak.

Heziketa kontua da neurri

batean baina antolaitzaileek ere ez digute deitzen. Dantzak ez duela jendea biltzen diote baina beraiek dira gure aurkezpenetara gerturatu ere egiten ez direnak. Ez dakite zer egiten dugun eta gero ez digute deitzen.

Guztira 25 emanaldi eskainiko dituzte, nagusienak Victoria Eugenia antzokian, baina baita kalean eta Artelekun ere.

Ohi bezala, Foru Aldundiko Kultura Departamentuaren esku gelditu dira antolakuntza lanak eta Lide Aranak, Kultur Sustapenerako zuzendaritzapetik adierazi digunez, bereziki talde garaikide eta berritzaileen aldeko apustua egin da aurten: «Aurreko urteetan izen ezagunagoak ekartzen genituen baina aurten abangoardistagoak, berritzaileagoak dira, eta beraz guretzat arrisku handiagoa. Aurtengo programak

zerikusi estuagoa du Maitza Dantzanekin».

Dantzaren azken tendentziak ekarri dituzte eta horren adibide da maiatzaren lauan, Victoria Eugenia antzokian arituko den Frankfurteko S.O.A.P konpainia. Honek zabalduko du gainera Maiatza Dantzan 96. «Ekarri dutuguneren artean, talde hau da berritzaileena. Eszenografia oso konplexua du, La Fura dels Baus-en antzekoa. Gizakien arteko barremanetaz aritzen da».

«Aurrekoetan akaso izen ezagunagoak ekarri ditugu baina aurtengoak alde honetatik abangoardistagoak dira eta beraz arriskua ere handiagoa da».

LIDE ARANA

Berrikuntzen artean, beraz, konpainien izenak aipatu behar dira. Honez gain, estraineko aldiz, Antzoki Zaharrera eta Artelekura eramango dira emanaldi batzuk. Lorea Montoya antolakuntzako prentsa arduradunak azaldu duenez, Lugaritz Kultur Etxea txikia gelditu da: «Hitzarmen batera iritxi gara. Antzoki Zaharra leku egokiagoa da erdi formatoko konpainiak ekartzeko».

Artelekun berriz, Dantza Off zikloaren barnean, ares-tian aipatutako dantzariak dohain ikusteko parada izango dugu maiatzaren 16 eta 17an. Bertan, aukera paregabea dugu Carolyn Carsonen unibertsora gerturatzeko. Izan ere, dantzari berritzailea irakasle izango baitugu maiatzaren 17 eta 18an burutuko den taile-rean.

Dantza kalera

EDIZIO honetan ere, aurrekoaren arrakasta ikusirik, Provisional Danza eta Rayo Malayo taldeek gure kale kantoia girotuko dituzte maiatzaren lehenengo aste-buruan.

Madrilera bi talde hauek ahotza sartzen dute euren ikuskizunetan. Lehenengoa, Konstituzio Enparantzan izango da eguerdi partean, bigarrena berriz Urdaneta kaleko oinezko gunean, arratsaldeko seiretan. «Oso talde alaiak dira. Rayo Malayok musika sartzen du eta Provisional Danzak hasiera berezi bat izango du: Koldo Mitxelena-ren aurrekaldetik zintzilikatuko dira eta jais-tean hasiko dute emanaldia», dio Lorea Montoyak.

Koldo Mitxelena bideo dantzako jarraitzaileen topagune bilakatuko da;

■ Maiatza Dantzaren erritmo ohiartzuna herrietara iritsiko da aurten ere. Haurrentzat ikuskizun berezia prestatu da.

emanaldiak maiatzaren 9, 16 eta 23an izango dira. Dantzaren eremu honen azken joerak aurkeztuko dira bertan, besteak beste, Jone San Martin gazteak egindako «Jonemanak» koreografia edo Daniel Muñozek bildutako Euskal Herriko koreografiak. Azken egunean, nazioartean egiten ari diren muntaiak ikusiko dira.

Dudarik gabe, Victoria Eugenia Antzokia izango da ospakizun honen izarra, izan ere areto honetan eskeiniko baitira espektakulo garrantzitsuenak. S.O.A.P talde alemaniarrekin hasiko dira emanaldiak. Ondoren, hilaren 12an Ramon Oller koreografo gazteak bere «Duermete ya» aurkeztuko du. Aurreko egunean, Vicente Saenz konpainiarekin aritzen diren Asier Zabaleta eta Miguel Zubeldiaren txanda izango da. «Bi gazte donostiar hauek A Deshoras taldean izan genituen iaz-erantsi du Lorea Montoyak.

Carlsonekin dantzan

Victoria Eugenia izango diren ikuskizunak Carolyn Carlsonen itxiko ditu hilaren 18 eta 19an bere bakarkako emanaldiarekin. Lorea Montoyaren hitzetan, «Carlson oso mitikoa da dantzaren barnean. Musika eta atrezzoak garrantzi handia dute bere ikuskizunean.

Carolyn Carlsonen bakarkako ikuskizuna eskaintzeaz gain, dantzari profesionalentzat tailerra prestatu du

Emakume basatiaren mitoa izango du oinarri. Haren koreografia osoa ikusteko aukerarik ez dutenentzat, Artelekun Carlsonen tailerra prest da.

Maiatza Dantzan-en melodia eta erritmoen oihartzuna Donostia inguruko herrietara ere helduko da. Dantza herriratzearen artean, ordea, bada berrikuntzarik: haurrentzat ikuskizun berezia prestatu baitu Ananda Dansa taldeak.

Valentziako ordezkari anitz etortzen dira urtero, baina Anandak *«publiko berezi bonen aurrean dantzatzeko erronkari eutsi dio»* aurreratu du Lide Aranak, ekitaldien antolakuntzatik. Donostia, Arrasate eta Azkoitian aurkeztuko du tal-

deak bere *«Polo de hielo»*, antzerkia, dantza eta efeko bereziak bateratzen dituen espektakulo berezi hau.

Helduek ere izango dute herrietan non aukeratu. Ohizko Arrasate, Azkoitia, Beasain edo Irunez gain, Lasartera era iritsiko da dantza. Azken honetan eta Irunen, Nats Nuts kataluiniarren koreografia deigarria ikusi ahal izango da. *«Antzeztokiko espazioarekin jokatzeko dute-azaldu du Lide Aranak, zubi baten antzekoa ipiniz. Bertatik zintzilikatzen dira»*. Lerrootan aipatuetakoez gain, ikusgai izango dira, Senza Tempo, Madrilgo kontserbatoria edo Mar Gomezen konpainiak.

IXIAR ROZAS

La Casa del Café

— Juan Iriondo S. A. —
DONOSTIA

L I B U R U A K

**«ZURE HARAGI
BEREKO»**
PATXI EZKIAGA
EREIN

Hiru istorio ezberdin kontatzen dira, hiru amodiozko istorio. Beste bi istorioek porrot egiten dutenean, azkenean gelditzen den bakarra hasierakoa da, Karen Airamekoa, eta berak jasoko ditu besteen porrotak, eta baita porrot horiek barneratu eta porrot horiei zentzua eman ere. Hiru istoriotan interlokutorea beti pertsonaia bera da, Karen Airamekoa. Ez da kontalaria, hiru istorioak bata bestearen ondoren lotzen ditu. Jon Mirande eleberri saria irabazterakoan «Karen Airamekoa» zuen izena lan honen, baina orain «Zure ha-

ragi bereko» du izena
ENARA ZER BERRI?
PATXI ZUBIZARRETA
ALBERDANIA, 60 or.
Haur literaturako liburua

duzue honoko hau, hone-lako literatura hain gustokoa duen Patxi Zubizarretak idatzia. Haur baten istoria agertzen da, enara batek kontatua, hauxe da gazteentzako liburu honen ari nagusia. Izan ere, enara bat da ipuinaren narratzailea. Enarak udazkenean aldegin eta iluntzean, mutiko bat ikusi zuen basoan galtzen, honek jakinmin berezia sortuaz enararen baitan. Honela, jakinmin horren gainean eraikitzen da ipuina, antzarrek, hegaberek eta usoek uneoro ematen baitiote enarari mutikoaren berri●

RITXI LIZARTZAREN BEGIETAN

Munduko herri-ipuinak edonon baliagarri

Liburu-bilduma bati hasera emanez, hemen ditugu hainbat herritan bilduriko ipuinak, sei guztira, jatorri ezberdinetakoak. Tradizio-ipuinak, herri-ipuinak dira, Asia Urrun (Indonesia, Japonia, India), Australia edota Europatik (Italia) bilduak.

Biltzaile eta egokitzailearen asmoa oso garbi ematen zaigu, aspaldiko kontakizun hauen bidez, oso leku urrunetan bizi diren gizakiak, azken finean, oso antzekoak direla erakustea. Nola frogatzen da hori? Ipuinok irakurri eta gure artean funtzionatzen dutela ikusiz. Azken finean, hauxe baita herri-ipuinen alderik garrantzitsuenak, bakoitzaren kultura gainditu eta besteetan sartzea lortzea. Zergatik gertatzen den esatea ez da kontu erraza, oso kable errazak eta ulergarriak dituztelako, herrien tradizioan

aspaldi txertaturiko kultur trukaketa baten emaitza izanik, ipuinaren ardatzak gizarte bakoitzaren jakiturian ageri direlako... ontasuna eta txarke-riaren moraleja barne, noski.

Nork ez du ulertzen edo bere kulturakoa bezala sentitzen kantatzeari utzi zion astoaren pasadizoa

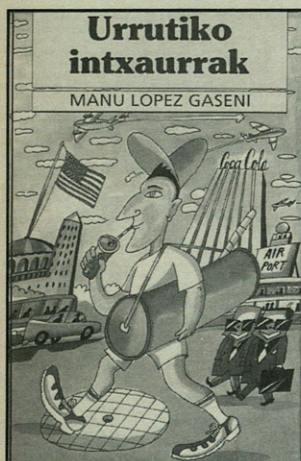
Hala ere, ederrena, neure ustez, kultura bakoitzaren berezkotasuna da, gizartearen ikuspegi eta balore unibertsalak kultura ezberdinek nola ematen dituzten. Nola azaldu sorrera, zein animalia aukeratu istorio baten berri emateko, nola liteke ipuin baten protagonista den animalia ezagutu gabe ipuin hori ulergarria izatea.

Edizio hau umeentzat pentsatua bada ere, jende helduak badu non gozatu—gazteek baino gehiago agian— trakeskeriarik gabe mundu

**«IPUIN
UNIBERTSALAK»**
J.A. TELLAETXE ETA
ANTXINE MENDIZABAL.
AUSPOA

honetako errealitatearik zailenak zein modu erraz eta ulergarrian azal daitezkeen erakusten duten ipuin hauekin. Bestalde, ipuinen filosofiaz ziprztindurik agertzen zaizkigun marrazki ederrak erabat egokiak dira.

«URRUTIKO INTXAURRAK»

MANU LOPEZ GASENI
EREIN, 55or.

Bizkaitarrak argitara ematen duen gazteei zuzenduriko beste liburu bat duzu aurrean. Oraingo honetan gurasoek ameriketara bidaltzen duten gaztea da ipuin honetan protagonista nagusia. Tenisean ona delakoan ameriketara bidaltzen dute, baina itzuleran Balkobilko izeneko muga dagoen lurralde erdaldun batean jarriko da bizitzen, Euskal Herriaren mutur batean. Trama poliziako baten bidez protagonistaren marginaltasuna azpimarratzen da. Azpimarratzekoa da Jon Zabaletak marrazkiekin eginiko lana, testuari laguntza emanaz.

«ZOAZ MENDIRA ALDARRIKATZERA» JAMES BALDUWIN ITZULPEN: JUAN MARI MENDIZABAL IBAIZABAL, 287 or.

Juan Mari Mendizabalek beste lan bat itzuli du, James Balduwin estatubatuarrena hain zuzen ere. Eleberria hiru zatitan banatuta dago, antzerkiaren tradizioari jarraituz. Elkarrizketa bizi eta koloretsuen artean trinko agertzen da testua, nolabait teko suspense eta erreferentzia alegorikoek arinduta. Bibliaren aipamenekin batera pobrezia, sexua, indarkeria, menekotasuna eta azken honi Iparrameriketako biztanlego beltzak aurkitu izan dion irtenbide erlijiosoa agertzen da.

«ETORRIKO ZARA NIREKIN?»

SEVE CALLEJA
ITZULPEN: LOURDES
AUZMENDI
DESCLEE DE BROUWER
48 or.

Balbai neska altua-altua eta oso fina da. Hori, ordea, txiki-txikia eta zarpaila. Biak ikasgela berean daude eta lagunak egiten dira. Poz-pozik daude hain desberdinak izateagatik. Beren etxeak ezagutzera elkar gonbidatzen dute eta bere familien artean alde hain handia egotea dibertigarria iruditzen zaie. Seve Callejak kultura eta bizimodu ezberdinen artean berdintasuna eta begirunea posible direla jakinarazi nahi du.

«HISTORIA DE EUSKAL HERRIA, LOS VASCOS DE AYER»

JOSE LUIS ORELLA
TXALAPARTA, 320 or.

Hiru aletatik lehena duzue honoko hau, Euskal Herriaren historiaren berri emango duena. Historian zehar, Sancho III.aren erreinupean soilik egon da batasun politikoa, austrigoiak eta beroiak lehenik eta euskaldunak eta nafarrak ondoren bizi ziren lurraldeetan. Liburu honetan, hizkuntza bera, antzeko erakundeak eta pentsakera eta jokabide paretsuak zituzten lurralde haietako bizitza aurkezten da. Lurralde haiek, botere ezberdinen pean herri bakarra osatzen zuten: Euskal Herria.

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

Ilusioz beteriko rock&rolla

«Gari» izenburupean kale-ratu zuen Iñaki Garitao-naindiak bere lehenengo bakarko lana. «Amets» kantuan zioen bezala, ilusioz beterik itxaropena nere giltza, ahaztuta gelditu dira Gariren pasarte trajikoak. Hamar kantuz osatutako orduerdiko CDan, ilusioa geurera zabaltzea lortu zuen; eta eskerrak, hura berriz entzunda, azkenaldian iritsi zaigun *betiko euskal rock*-az ahaztutzeko aukera eman digulako.

Musika aldetik, Fran Iturbe, Victor Celada eta Mikel Irazokiren laguntza jaso du eta honela Rock & roll-eko banda baten soinua lortu. Emanaldi doto-rea entzuteko parada

eman digu Garik; ezin zuen bestela izan, benetan musikari finak baititu alboan. Hitzen aldetik ere kolaboratzaile ugari izan ditu: Bernardo Atxaga, Jon Maia edo Edorta Jimenez, besteak beste.

Sekula ez du izan Garik ahots zoragarri horietakoa. Disko honetan, ordea, ahalegin berezia egin du ahotsa polita izan dadin eta hori eskertu dugu; «Londresko pizzerian» eta «Apar urrunak» kantuenak dira ahalegin horren adibide nabarmenenak.

Amodioa eta harremanak, eguneroko istorioak eta nahiak bezain gai sakonak izan ditu ezpainen disko honetan Garik baina ia guztiak alaitasu-

«GARI»
GARI. ELKAR

nez girotuta. Hasieran gitarra distorsionatuaz, gero apaltasunez jarraitzeko baina beti ere rock doinuak dira jaun eta jabe diskoan. Alde ilunena, «Bidegurutzean» abestirako utzi du, azkenik tango beltzarekin amaitzeko.

«TXAKUN ETA LAU BEHI»

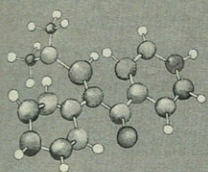
IZ DISKETXEA

«Txakun» iparraldeko taldeak eta «Lau behi»-k erdibana eginiko lana da eskua-retan duzun hau. Talde bakoitzaren hiru abestik osatzen dute lan hau. Lehenengo

hirurak «Txakun»-enak dira. Txomin Larronderren hitzekin, «Arma Saltzen», «Ilargi blues» eta «Atxikazak» abestiak osatu dituzte eskusoinu, gitarra, gaita, perkusio eta teklatuaren soinuez lagundurik. Azkenengo hiru kantak berriz, «Lau behi» tal-

deak eginikoak dira. Abes-tien hitzak taldekideek osatuak dira. Halanola, «Neronekin ordaintzen» eta «Behi eroa» kantuen hitzak lau taldekideek egin dituzte eta «Librea» Mikel Azpiroz taldeko abeslari eta gitarrajoleak.

KIMIKA OROKORRA

UEUko Kimika Saila

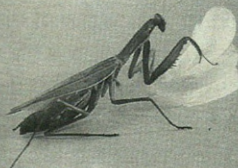
IEI

UNIBERTSITATEA

«KIMIKA OROKORRA» FERNANDO MIJANGOS UDAKO EUSKAL UNIBERTSITATEA 769 or.

Fernando Mijangosek UEUko Kimika Sailaren laguntzaz egin duen liburua, kimika azaltzen den karrera tekniko guztietako lehenengo zikloan erabilgarri izan daiteke, materia eta bertan gertaturiko aldaketak aztertzea baitu helburua.

TXAKUN & LAU BEHI

Marke & Oña

Argitarapen honen edizioako laguntzaile:

En la edición de esta publicación colabora:

 kutxa

fundazioa
fundación

Apirilaren 17an sinatu zuten Ardanza eta Otanok akordioa. (Argazkia: Joxe Lacalle)

Administrazioak ordeztu du herria

Nafarroako Gobernuak eta Euskal Autonomi Elkarteak lehendakariak pasatu den apirilaren 17an sinatu zuten Euskal Telebistaren seinale hartzea arautzeko ituna. Horren aurretik, seinalea jaso ahal izateko urte askotan lan handia egin dute Nafarroako hainbat herritar xumek. Horren ondotik ere, arrazoi ezberdinak direla medio, polemika piztu da oposizioko alderdien artean.

SORTU aurretik ere, Nafarren artean ETBk kezka eragin zuen, 1.981ean seinalea hartzearen aldeko egin zen 10.000 lagunen sinadura bilketa eta kopuru bereko manifestaldiaren bidez.

1.982an kezka hori areagotu zen eta hainbat erakunde, elkarte eta pertsonalitateek ETBren aldeko batzordea osatu zuten. Atarrabiako Paz de Ziganda ikastolako gerentea den

Angel Apezetxearen ustez «Nafar Gobernuaren zai egotea alferrikakoa zela ikusirik, Guraso Elkarteak ekintza praktikoetara jotzea erabaki zuen, jakin gabe urrats bonen ondorio legalak eta paratu beharreko materialaren 3 milioi pezetako kontua gure gain hartuz». 1.984 urtean bost lagunen eskuetan utzi zen antolaketa teknikoaren ardua, hauetako bat zen R.

Zazperen hitzetan, «garbi genuen leku babestua behar genuela betikoen sabotajeetatik ekiditzearen. Dударik gabe, Aralarko Mikel Deunaren santutegira jo genuen zuzenean». Bertan Inozenzio Aierbe kape-lauak aldeko jarrera agertu ondoren lanean hasi ziren. Aierbek gogoratzen duenez «Roldanek gutunez legez kanpoko ekintza zela adierazi zidan. Apezkpikuari

ere nire pekatua aitortu nion, beronek borondate onez eginga zenez lasai egoteko adieraziz». Hortik aurrera, hainbat jenderi esker errepikagailuak paratu dira, egun Nafarroaren %90ean seinalea hartzen delarik.

Sinatu den itunaren arabera, Eusko Jaurlaritzak, Nafarroako Gobernuaren esku utziko du ETB hartzeko behar diren seinaleak. Era berean, emisio guzietan errespetatuko dira Nafarroako komunitateko ikurak, komunitate ezberdin bezala aurkeztuz. Honekin batera ez da baztertzeko, telebistaren hirugarren katea martxan jartzeko aukera.

Sinaduraren egunean Otano Nafarroako presidentek zera azaldu zuen: «Komunitate honetako zati baten aspaldiko nabia betetzen da itun bonen bidez». Ardanza ustez «bi komunitateen arteko harremanak estutzeko urratsa da. Azkenik, amets bat errealitate bihurtu da».

Kritika gogorrak jaso ditu ordeak hitzarmenak. UPNren aburuz, erabat arduragabea izan da, 940 miloitako gastua gehiegizkoa delako. Bestalde HBk akordioa onartezina, dela esan du, sare batzuk uztearen truke, edukin ideologiko eta irudikapen zehatz batzuk baldintzatzea antidemokrati-koa delakoan daude.

Azpiegitura teknikoari buruzko balorazio ekonomikoa ez ote den gehiegizkoa, edo nork, noiz eta nola ordainduko dituen 940 milioi horiek moduko galderak datozkigu. Laster argitu beharreko galderak dira hauek susmo txarrak heda ez daitezkeen.

PELLO ARGIAÑARENA

Alberto Gerrikabeitia: «Erritmoa hartu dugu, baina mekanika konplexua da»

Alberto Gerrikabeitia «Goenkale»ko hiru errealizadoreetako bat da. Laguntzaile moduan hasi eta 100. kapituluaren inguruan errealizadore izendatu zuten. Egunerokotasunaren erritmo eta girora ohitu arren, ordu asko eskatzen dituen lana da.

Nola antolatzen da errealizadore lana Goenkale?

Hiru talderen artean moldatzen gara txandaka. Talde bakoitzean errealizadorea eta bere laguntzailea daude, eta hasieratik ezarri zen sistema hau. Talde bat Pausokak jarri du, eta beste bi ETBk.

Zergatik ezarri zen txandakako sistema?

Etengabeko lana delako eta ordu asko sartzen direlako. Egunero kapitulu bat egiten da. Goizeko zazpi terditan bilera egiten dugu zuzendari artistikoarekin eguneko atalaz hitz egiteko. Ondoren hirurak laurden gutxiak arte egoten gara grabatzen. Eta arratsaldean editaia egiten dugu iluntzeko zortzirak aldera bukatuz. Beraz, ia hamabi ordu dira egunero.

Gainera, kapitulu horiek denak prestatu egin behar dira aurretik. Gure txanda beraz, hiru zatitan banatzen da: lehenengo astean aurre-produkzioa egiten dugu, bigarrenean grabaketa Donostian, eta teoriar hirugarren astean oporrak izaten ditugu.

Beti mekanika bera jarraitzen al duzue?

Bai, ohitura hartu dugu eta bakoitzak badaki nondik nora mugitu behar duen. Erritmoa jarrita dago gutxi gora behera. Hala ere, orain kalean gehiago grabatzen saiatzen dira, baina mekanika konplexua denez, pixkanaka-pixkanaka egiten dira aldaketak.

Errealizadore bezala lan gehiago egin al duzu?

Bai, Pausokarekin «Txokolatex», «Begoñaren Etxean» eta «Eguzki-lore»n aritu nintzen lanean.

Desberdintasunik nabaritu al duzu hauek eta Goenkaleren artean?

Erabat desberdina da lana eta teknika aldetik. Eta orain arte aktoreekin ez nuen lanik egin. «Txokolatex»-en adibidez panpinekin egon nintzen. Egunerokotasunak dena aldatzen du, presa eta estutasuna nagusitzen baitira.

TXORI BATEK

ESAN DIGU

«Goenkale» gaztele-raz eta ordubetekoa. Aurtengo uda partean, «Goenkale» gaztele-raz eskainiko dute ETB-2an. Dagoeneko kalean dago telebista itzultzeko lehiaketa.

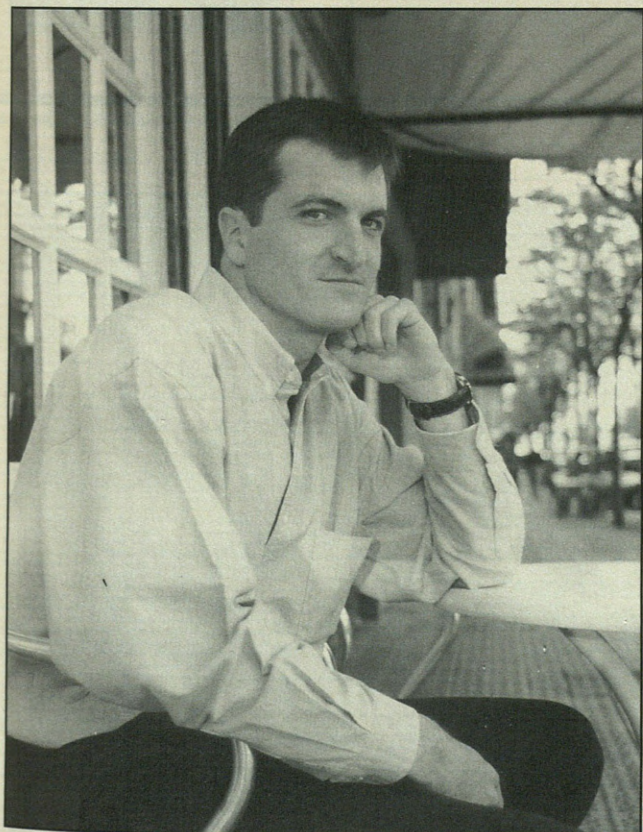
Ez da gaztele-raz itzulzea izango, «Goenkale»-k jasango duen aldaketa bakarra. Udazken aldera ordu beteko luzapena izan edo ez hausnartzen ari baitira saioaren arduradunak.

Euskal sukaldariak atzerriko telebistetan

Bi sukaldari euskaldun, alde batetik Karlos Argiñano eta bestetik Juan Mari Arzak, atzerriko telebistetak programetan agertuko dira hilabeteotan.

Argiñano, Argentinako teleikusleek jarraituko dute aurretik. Egun TVEn egiten duenaren antzeko saioari ekingo baitio maiatz aldera.

Juan Mari Arzak EEBBko PBS katean Europako sukaldaritza aztertuko duten hamahiru saioetako batetako protagonista izango da. Arzaken sukalde eta plater goxoez gain, Gipuzkoako hainbat txoko ere erakutsiko dizkie sukaldariak, ustez saioak izango dituen 50 milioi teleikusleei.

«Goenkale» egunero 12 orduko lana dago. (Arg: M. Ramirez).

AINHOA AZPIROZ

■ Txistelarien finala

«Txiskola» bere bigarren finalera iritsi da, eta astelehen honetan liga honetan punturik gehienarekin geratu diren bi taldeak izango dira. Oraingoan bi taldeak oriotarrak, gainera. Beraz, herriarren arteko norgehiagoka baten aurrean izango gara. Ea zer prestatzen diguten txiste, sketx eta antzerki tartean. Txiskolako finala, be-

raz, astelehenean, maiatzaren 6ean, gaueko 10.00etan.

■ Harriketarren abentura amaigabeak

Pedro Harriketarra eta Pablo Atxurdi lagun minak dira, eta primeran pasatzen dute elkarrekin: boloetan jolastean, telebista ikusten, seme-alabekin egonez, lana zintzo eginez... Eta noski, beraien inguruan ibiltzen dira Wilma eta Betty emazteak ere. Aintzinako gizartean bizi dira, baina gaur egungo aurrerapen batzuk ere badituzte. Harriketarren abenturak, egunero, eguerdiko 14.20ean eta arratsaldeko 19.35ean.

■ Pandaren aztarnen atzetik

Hain maitagarriak diren pandak ez ditugu askotan ikusten, eta bizitza errealean are gutxiago. Dena dela, aste honetan dokumental batek pandaren ibilerak erakutsi-

ko dizkigu. Larunbatean, maiatzaren 4ean, goizeko 11.35ean.

■ «Hitzaro» eta euskara

Aintzane Gardoki eta Mikel Irizarrek euskaren inguruko saio hau aurkeztzen dute. Bertan euskararen inguruko erreportaia bat egiten dute astero. Horretarako Euskal Herriko txoko desberdinetara eramaten gaituzte, tokian-tokiko berezitasunak erakutsiz. Horrez gain, euskararen inguruko albiste, hitzaldi, erakusketa, jaialdi eta beste hainbat ekintzen berri ematen digute. Hau guztia, larunbatean, maiatzaren 4ean, eguerdiko 14.25ean.

■ Boxeolarien txokoa asteburuan

Larunbatero eta igandero Pedro Mari Goikoetxeak boxeolarien aurrean jartzen gaitu. Saio honetan nazioarteko borrokaririk onenak

ikusitakoak izaten dira, eta egun ia telebistaz ikusi daitezkeen boxeoko saio bakarra da. Hemen errorik ez duen kirola izan arren, jarraitzarik badu. Pedro Mari borrokalarien irudien tartean egiten dituen komentarioetan, xehetasun eta argibideak ematen ditu. Pantailaren aurreko zita boxeolariekin, ostiraletan, maiatzaren 3an, gaueko 23.30ean. Eta larunbatean, hilaren 4ean, 00.05ean.

Z A P P I N G

Urnietako UTB, informazioa, kirola eta haur programen apostuaren alde

URNIETAKO telebistak 1993. urteko abenduaren 15ean estreinatu zuen emisioa. Astearteko lehen saioa «UT-Berriak» informatiboa izan ohi da. Bertan, aste horretako albisteak eta hurrengo asteko gertaerak komentatzen dituzte. Albiste gehienak euskaraz izan ohi dira, gaztelera soilik elkarriketatuak ez badaki erabiltzen da. Informatibo honek 20 minutu irauten du, eta beronen amaieran, 30 segundu inguru irauten duten albisteen laburpenak egiten dira erderaz, UTBko langile batek adierazi duenez, «horrela euskaraz ez dakitenek badute berrian zer gertatzen den eza-

gutzeko aukera».

Albisteak ezagutu eta gero, «Kirol saltsan» saioaren ordua da. 20 eta 30 minutu bitartean irauten duen saioa honetan, Urnietako kirol elkarteek izandako partiduen irudiak botatzen dira komentario batzurekin. Honetaz gain, «erreportaitxo bat edo eta elkarriketata bat ere egiten zaio elkarte bati; bai judoa, txirrindularitza, eskubaloia... edo beste talde bati», azaltzen du UTBko kideak.

«Ipotxak», haurrek egindako saioa

«Bi astetik behin ere erreportaia txiki bat egiten dugu. Hau herriko zerbaiti buruzkoa edo beste gai baten

ingurukoa izan daiteke», adierazten dute UTBkoek. Erreportaia ez dagoen astean berriz, «Ipotxak» saio berria egiten dute. Saio hau duela bi aste estreinatu zuten eta oraindik nondik norakoak aztertzen ari dira: «*haur saio bat da «Ipotxak», eta bi atal nagusi ditu. Lehenengoan eskola desberdinetako haurrak seiko taldetan jarri eta beraien albistegi propioa egiten dute. Bigarrenetan aldiz haurrei edozein motatako galderak egiten dizkiegu nahi dutena erantzun dezaten*». Ostiraletan berriz, programazio honez gain «Butaca 0» egon ohi da. Hemen kartelera eta datozen kontzertuak aipatzen dira. Azkenik, igandean programazioa errepikatu egiten da eta 12.00etan meza ematen dute.

Hitzen zurrumbiloan biraka murgiltzean...

Goizero «Jira biran» ibiltzen dira Bizkaia Irratian, baina zorabiatu barik. Gelditu gabe, Bizkaia Irratiko lan talde zabal batek, hara eta hona mugitzen dituzte entzuleak hiru ordu t'erditan Bizkaiko txoko guztietan barna.

«JIRA bira»-ko eguneroko ibilbideko gidariak Jabi Onaindia, Rosi Guarrotxena, Leire Zorrozueta eta Kepa Uriarte dira. Lehengo biek hamaiketarik ordubata arte kulturaren inguruko berrietara hurbiltzen gaituzte. Jabiak esandakoaren arabera «*elkarriketak, prentsaurrekoak eta eguneko gaiak jorratzen ditugu, batez ere Bizkaian zentratuz. Lan bonetarako kolaboratzaile talde zabalak laguntzen gaitu.*»

Entzuleekin harremanetan jartzeko aholkuen tarte txo bat daukate egunero. «*Abolku batzuk prestatu eta entzuleei jakinarazten dizkiegu. Eta aldi berean, abolku berrien eske ere deitzen digute.*» Kasu horietan, hurrengo egunerako erantzuten saiatzen dira, edo batzutan, beste entzuleren batek ere deitzen du bere aholkua emanez.

Baina entzuleen parte hartzea ez da horretara mugatzen. «*Ekilikoa!*» ere ba-

Jabi Onaindia beste hiru lankideekin batera aritzen da Bizkaia irratiako «Jira bira» saioa egiten. (Argazkia: Mikel Martinez).

daukate. Hau galde erantzunen lehiaketa da. Bertsolaritza, aintzinako esakerak, sinonimoak... edozer gauza izaten da galdegai jartzeko modukoa. «*Batez ere emakumeek deitzen dute, baina gero, entzuten dutenak, ez dakit... gehiago izango al dira!*» dio Jabiak.

«Jira bira»-ko bigarren gi-

dariak ordubata arte hartzen dituzte mikroak eta ordubi t'erdia arte beraien menpe edukitzen dituzte. Bitarte horretan albisteen berri ematen dute, eta kirola ere hizpide izaten da. Baserri-tarren tartearen izeneko saiotxo bat ere egiten dute.

AINHOA AZPIROZ

B A G A K

Legazpiko festetara Segura Irratiaren eskutik Santa Krutzak direla eta, Legazpin jaiak dituzte. Hori aitzakitzat hartuz, Segura Irratia ere festa girora hurbilduko da ostegunean eta ostiralean, maiatzaren 2 eta 3an alegia.

Legazpiko festetan murgildu eta bertako ikuskizun berri emango dute Segura Irratiko lankideek. Aldi berean, herriko alkatea eta festen antolatzaileengana ere gerturatuko dira, hauen hitz batzuk zuzenean jaso ahal izateko.

Goizeko 11:00ak eta 12:00ak bitartean egingo dituzte zuzeneko konexio hauek, bai Legazpiarrei eta era berean Legazpira joan

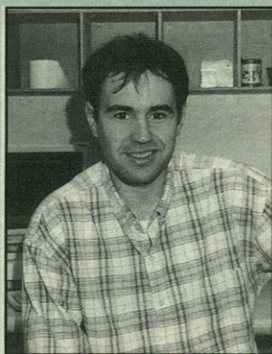
ezin dutenei, hango berri emateko.

Loiolako Herri Irratiko larunbatak

Loiolako Herri Irratian larunbatero, 8:30etan Larraitz Gezalaren tarte ohi da, «Kafe Press»-en. Eta ondoren egunero egin ohi duten legez, 9:00 meza dute entzungai Loiolako Herri irratiaren pitzen dutenek.

Meza amaitu ondoren, «Gaur ez da bihar» saioajabertzen da tarteaz, Itziar Urteagaren gidaritzapean. Aste-oro astero Gipuzkoako herrietara gerturatu eta bertako berriak, elkarriketak, pertsonaiak... eta bestelakoak ezagutzeko aukera izan ohi da Alberto Gorritiberearekin, 11:00ak aldera.

A U R P E G I A

Ander Txintxurreta (Egin Irratia)

Kazetari lanetan eman duen denbora gehiena irratiako esatari moduan izan da. Duela lau urte hasi zen kiroletan, eta orain informatibotan dago. «*Niri kirola gustatzen zait gehiena, baina ez*

dago beti horretan lan egiteko aukerarik.»

Irratian gustora dago, eta aldatzekotan, telebista aukeratuko luke. Egunkari batetako erredakzioan lan egitea ez lukeela oso gustuko dio.

Kazetaritza ikasketak bukatu ondoren, EEBB-tako Minnesotan bi urte egon zen master bat egiten eta esperientzia oso atsegina izan zela dio. «*Han geratzen saiatu nintzen, baina lan eskeintza garbirik ez zitzaidan atera. Dena dela, zerbait aterako balitzaidake, berehala joango nintzateke kanpora, dudarik gabe.*»

Nekea gainditzeko ahalku batzuk

GERO eta zailagoa da gaur egungo bizitzak sortzen digun konpetitibitate-giro horretatik ihes egitea; egunero lan berriak eta eginkizun berriak ematen dizkiogu geure buruari, egiazki kunplitu ezin ditzakegunak. Presio desberdinek eraginda, ez gara gai izaten erantzukizun edo ardura berriei ezetz esateko, lehendik ere gure ordu guztiak hartuak eta beteak dauzkagun arren.

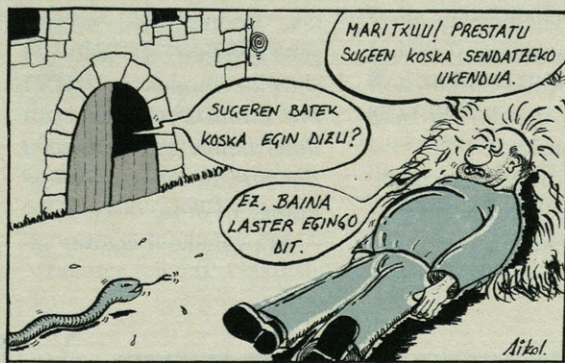
Baina ez da hori bakarrik. Egunez egun batere betetzen ez gaituzten lanak

egiten ditugu, gustatzen ez zaizkigunak. Motibaziorik gabe, idealik gabe aurkitzen gara maiz, borrokan jarraitzeko adorea emango digun indarririk gabe. Eta bizi-erritmo horrekin ezinezkoa da gure gorputza eta baita gure adimena ere ez afektatzea. Horrela, une jakin batean neke kronikoak jotzen gaitu, lehenago erraz samar egiten genituen gauzak egin ezinik geratzen gara. Horrelako kasuetan, ezinbestekoa da bizimodu-aldaketa.

Sintomak: Nekaturik jaikitzea, behar adina atsedean hartu gabeko sentsazioarekin. Aldarteia ere ez da betikoa: depresioa, suminkortasuna, kontzentrazio-falta eta irrika sexualaren galera. Sintoma fisikoak ere ager daitezke: buruko minak, muskuluetako minak, edo bizkarreko nahiz artikulazioetakoak.

Nola gainditu hori? Jarduera fisikoen programa bat hasi, bakoitzak gogoko duen ariketa-moduarekin (ibili, igerian egin...), baina beti ere erlajatzeko. Bizimodua ere aldatu, ahal bada: lanari eskaintako denbora arrazionalizatu, eta denbora librean disfrutatzen ikasi. Gauzei modu positiboan aurre egiten ikasi, eta helburuak markatzekotan izan daitezela errealistak. Satisfakzio-iturri izango diren jarduerak egin, besteengandik presio handiegirik jasan gabe. Atsedean hartu, lo behar adina egin, giro lasaia, hots eta zaratak isolatu eta tenperatura atseginen.

Une jakin batean neke kronikoak jotzen gaitu, lehenago erraz samar egiten genituen gauzak egin ezinik geratzen gara. Horrelako kasuetan, ezinbestekoa da bizimodu-aldaketa

JABIER AGIRRE

L A N D A R E A K

Geranio ponpoxoen sasoia

UDABERRI amaian eta udara partean balkoietan loretutako landareak ikustera ohituta gaude. Tarteka bikainak ikusten dira, baina baita kaskarrak ere.

Balkoiko loredun landareen artean ezagunena *geranioa* da, dudaren arrastorik gabe. Geranioen artean bi motakoak bereizten dira, *leibo-geranioa* eta *geranio zintzilikaria* (huntza itxurakoa).

Leibo-geranioa landare tentea da, hostoak biribil antzekoak eta bilotsuak ditu. Geranio hau inguru lehorretara ohitua dago eta Euskal Herrian, hezetasuna medio, gorrien familiako onddoek sortutako gaitzekin gorriak ikusten ditu.

Geranio zintzilikariak izar itxurako hosto ilegabeak ditu eta herrestari edo narraskaria da, hau da zurtoin sendo bat ez duenez, huntza legez lurraren gainean zabaltzen da. Geranio hau lorapotean landatu eta balkoi ertzean paratzen denean, zintzilikario gisa hazten da. Hosto leun edo ilegabeak dituzten landare gehienak bezela, leibo-geranioa baino erosoago bizi da gurea bezelako inguru hezean, eta onddo gaitz-sortzaileen erasoak airosoago saihesten ditu.

Geranio zintzilikaria da, beraz, balkoia edertzeko jarri dezakegun landare egokiena, eta oraintxe da sasoia.

Lorapotea ondo ongarritutako lur gozoz bete eta 15 zentimetroz behin

landare bat landatu. Askok hazi eta lorealdi deigarria izatea nahi badugu, eta ez hasieran aipatutako kaskarrak bezela, ia egunero ureztatu eta ongaria eman beharko diogu, baina hau hurrengo astean jorratuko dugu.

JAKOBA ERREKONDO

Kodes mendizerra zeharkatuz: santutegi sonatuaren bueltan

Maiatzaren 5ean Kodeseko santutegian erromeria famatu bat ospatzen da. Hori aprobetxatu nahian, Kodes mendizerra zeharkatzen duen ibilaldi luze bezain erakargarri bat proposatzen dizuegu lerro hauetatik, Araba eta Nafarroaren arteko mugaldean, Ebro ibaira iritsi baino lehen aurkituko dugun mendi lerden honetan.

Uxanabilla eta Aguilar lotzen dituen errepidearen goren puntutik, Uxanabillako lepotik, «Sierra Txikitan» zehar doan pista zabala hartuko dugu, Aguilar harana menperatuz, zuzen Peña Haumadaraino eramango gaituena.

Peña Haumada bidezidor batetik zeharkatuko dugu eta jarraian, hurrengo lepoa pasata, Grudo Haitzen erripari ekingo diogu. Gailur hau eta Ioarena banatzen dituen lepoak iragan ondoren Ioar mendiaren tonorra lortuko dugu.

Bere 1.421 metrotan, Kodes, Torralba eta Aguilarreko harana gure menpean agertuko dira, bista zoragarri batez gozatuz.

Ioar mendiaren ekialdetik La Llanako lepora jaitsiko gara. Mendizerra bitan banatzen duen leku honetatik erraz iritsiko gara Kodeseko santutegira, zigi-zaga jausten den iztai gogorrean eta Emakumearen harria ezkerrean utziz, horrela deitua mendian galdu zen Sorladako emakume bat han aurkitu zutelako.

Ibilaldi honetan guztian ez dugu iturri bakar bat aurkituko, eta nahiz eta egarritz egon, Nene iturriaren ura ez dugu dastatuko, leku malkartsu eta zail samarrean baitago.

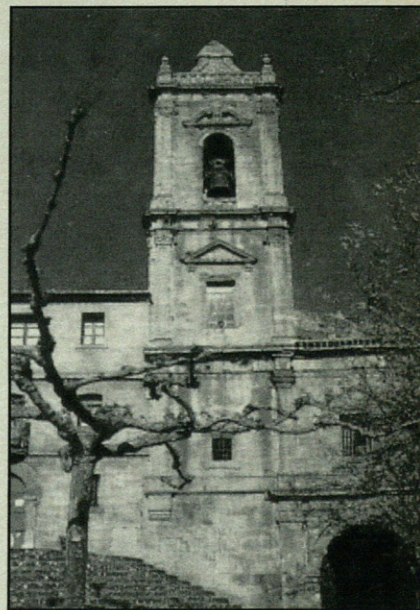
Baina lasai, berehala lortuko duzun Kodeseko santutegian zintzurak freskatu ahalko dituzue hor den iturri emaritsuan. Eta edateaz gain, santutegian bertan da goen ostatuan ederki eta merke jan de-

zakezue, eta hango jabeek harrera ezin hobea egingo dizuete. Ziur une atsegina pasako duzuela. Ondoan geratzen da Torralba. Bertakoa zen Zubelki, artzain eta pilotaria, sakristauaren semea eta Redondako dorretik bere burua bota zuena, euritako bat paraxut gisa zuela.

XVI. eta XVII. mendeetan eraikitako santutegia utzi eta Ioarren hegoaldeko

Goiko argazkian, Kodeseko santutegia ikus dezakegu eta bestean, aldiz, Kodeseko mendizerra zerutik ikusita: Grudo Haitza, Ioar eta Bi Ahizpak.

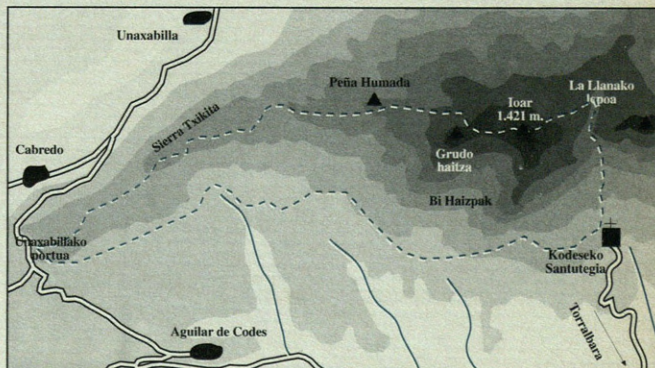

mazela zeharkatuz, mendebaldera doan pista balizatu eta zabala hartuko dugu, «Bi Ahizpak» deituriko monolito itzelen oinetara iritsiz. Harritzko punta erraldoi hauen paretak aproposak dira eskalada egiteko, eta zeruan ikusiko ditugun arrano, belatxanga, saizuri eta azpizuriek ha-
biak egiteko.

Arte, haritz, astigar eta ametzen artetik, gure sudurrek dastatuko dute ezpel eta ipuruen usain goxoa. Eta geroxeago, garagar so-roen distira berdea lasaigarri izango da gure begientzat.

Aguilarreko bidea ezkerrean utziko dugu eta modu horretan, pista segituz, abiapunturaino helduko gara ■

IÑIGO TXINTXURRETA

A N T Z E R K I A

3

Ostirala

● **Hegoa elkarteak «Mundopolis»** lana herriz herri aurkeztuz darrai. Gaur **Bilboko** Arriaga Antzokian taularatuko du. Hilaren 6an eta 7an **Eibarko** Lan Unibertsitatean. Eta 8an, 9an eta 10ean **Zornotzako** Antzokian. Emanaldiak 20:00etan izango dira.

4

Larunbata

● **Maskarada taldeak «Ernesto izatearen garrantzia»** antzez-lana taularatuko du gaur gaueko 22:00etan Durangoko institutuan.

● Berangoko **Txirlora** antzerki taldeak, Fernando Ansoleagaren zuzendaritzapean, Antonio Buero Vallejoren «Casi un cuento de hadas» lana taularatuko du gaur Getxo Antzokian, arratseko 20:00etan.

5

Igandea

● **Bai Teatrok «Inessa de Gaxen»** antzez-lana taularatuko du Irungo **Amaia Kultur Aretoan**, 20:00etan. Hondarribian 1611n sorgina izateaz epaitu zituzten sei emakumeetako bat zen Inessa de Gaxen, eta beronen istorioa kontatzen du lan honek.

B E R T S O L A R I T Z A

3

Ostirala

● **Gipuzkoako Eskolarte-k XVI. Bertsolari Txapelketaren** barruan, gaur bi-

Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura Sailak aurtien ere **Maiatza Dantzan** dantza jardunaldiak antolatu ditu. Aurtengo edizioari hasiera emateko, maiatzaren 4ean eta 5ean Frankfurteko **Soap Dance Theater** taldeak «Object constant» lana taularatuko du Donostiako Victoria Eugenia antzokian. Bi emanaldiak 20:00etan izango dira. Koreografoa Rui Horta portugaldarra da. Hilaren 7an eta 9an, ostera, Valentziako **Ananda Dansak** «Polo de hielo» haurrentzako ikuskizuna eskainiko du. 7ko emanaldia Arrasateko Amaia aretoan eskainiko du eta 9koa, berriz, Azkoitiko Baztartxo antzokian. Bi egun hauetan

bina saio egingo dituzte, goizeko 11:00etan lehena eta arratsaldeko 15:00etan bigarrena.

garren kanporaketa izanen da jokoan Orioko Herri Ikastolan, 15:00etatik aurrera.

● Goierri, Tolosaldea eta Urretxuko bertso eskolek antolatutako **II. Elkar-teak Bertsogintza** ekimenaren barruan, gaur hiru herritan egingo dira **bertso-afariak**: Zaldibiko Zubiburu Elkarteak, Ordiziko Azari Elkarteak eta Altzoko Elordi Elkarteak.

E R A K U S K E T A K

3

Ostirala

● Zarauzko Photomuseum Argazkien Euskal Museoa, maiatzaren 12ra arte, **Imanol Marrodan** gasteiztarren «Pertzepzioen eraldatzailea. Mundu ikustezinak» **argazki erakus-**

keta dugu ikusgai iragan apirilaren 23az geroztik.

● Iragan apirilaren 29az geroztik, maiatzaren 11ra bitarte, Erromoko Kultur Etxean Bilboko **Ibon Goiri margolariaren erakusketa** dugu ikusgai. 30 lan aurkeztu ditu erakusketa honetan.

5

Igandea

● Apirilaren 18az geroztik, Errenteriako Mikelazulo tabernan, Iñaki Martiarena «**Mattin**» marrazkilariaren **karikatura erakusketa** dugu ikusgai. Euskal kulturako 25 pertsonaiaren karikaturak bildu ditu Mattinek, guztiak koloretan eta publikatu gabeak. Ordu-tegia: 16:00etatik 23:00etara (astelehenetan itxia). Gaurkoa du azken eguna zabalik.

I K A S T A R O A K

6

Astelehena

● Donostiako Artelekun **Serigrafia Tailerra** antolatut dute. Hastapenerako zatia amaiturik, orain **esperimentazioa eta proiektuak gauzatzeari** ekingo diote. Tailerraren bigarren zati honetan parte hartzeko, gaurkoa da izena emateko azken eguna.

J A R D U N A L D I A K

3

Ostirala

● Baigorriko Kultur Asteari gaurko eta biharko ekitaldiek emango diote

Iparraldeko Foksarock, Maia eta R-Dizka elkarteek **maiatzaren 4rako 12 Ordu Militarismoaren Aurka jaialdi handia antolatu dute Ezpeletan**. Egunari arratsaldeko 16:00etan emango zaio hasiera, Kashbad, Haurtzarrak,

Mister Saguak eta Txakun taldeek eskainiko duten kontzertuarekin. Kontzertua amaitu ostean, 19:00ak aldera, txalaparta, mutxikoak eta bertsolariak (Estitxu Arozena, Unai Iturriaga eta Aitor Sarasua) izanen ditugu protagonista. 20:00etan Etsaiak, King Mafrundi, Beltzez eta Kapten Egurrak taldeen esku egongo da bertaratutakoak dantzan jartzeko ardura. 23:00etan trikitixa eta ekitaldi nagusia izango dira. Eta hauek amaituta, Skunk, Pilt eta Txingoma 2 taldeen kontzertua. Hori guztia gutxi balitz, antzerkia, grafitiak, hankaluzeak, diapositibak, erakusketak, taloak... ere izango ditugu dastagai.

akabera. Gaur 21:00etan, Ortzazeko Garbi aretoan, **solasaldia** izango dugu Arño Cachenaut, Patxi Noblia, Serge Istéque, Claude Labat eta Michel Ber-gouignanen eskutik. Gaia, berriz, on-dokoa: «**Euskal kultura bizi eta eza-gutarazi: nori, nola, zertarako?**». Bi-har, berriz, Bixentainean **Beñat Eli-zondo** eta bere taldearekin dantzaldia 22:00etarik goiti.

5 ● Bilboko Errekalde auzoko Gazte-Leku elkarteak **Gaz-te-Leku Eguna** antolatu du gaurkorako, «Zure auzoa horrelakoa da, gustatzen zaizu? Mugi zaitez!!» lelopean. 10:30etan hasi eta 20:30etara bitarte, Errekaldeko **Auto-pistapeko Kiroldegian** izugarritzko **jaia** antolatu dute: kalejirak, haurren-tzako jaiak, pailazoak, dantzak, dan-tzaldiak...

LEHIAKETAK

9 ● Xanistebanetako **Jaie-tako Kartel Lehiaketa** an-tolatu du Oiartzungo Uda-lak. Kartelaren **neurriak** 70 x 50 zentimetrokoa izan behar du eta **erabilitako teknika librea** izango da. Kartelean «Xanistebanak 96» testuak agertu behar du. Lanak Oiartzungo Udaleko Kultur Sailean aurkez-tu behar behar dira, egilearen izenik gabe. Kartazal batean ipini behar dira egilearen datuak. Gaurkoa da lanak aurkezteko azken eguna.

Apirilaren 19az geroztik, eta ekainaren 2ra bitarte, **Bilboko Arte Ederretako Museoa**n argazki erakusketa dugu ikusgai, Alemaniako Goethe Institutuaren babespean. «Fotokunst» izenburupean, **Alemaniano bederatzi argazkilariren zortzi lan-multzo** ikusteko modua dugu: Dieter Appelten lanak, Anna eta Bernhard Blumeren lanak, Thomas Florschuetzenak, Jürgen Klaukerenak, Astrid Kleinenak, Sigmar Polkerenak, Klaus Rinkerenak eta Katharina Sieverdingenak. Gaur egun Alemanian lantzen den argazki artearen panorama nolakoa den ezagutzeko parada bikaina.

Maiatzaren 1ean hasitako **Debako Euskal Antzerki Astea** maiatzaren 3, 4 eta 5eko antzerki emanaldiekin **amaituko da**. Hilaren 3an bi antzerki talde izango ditugu protagonista. Batetik, Etxebarriako Taldeak «Truku truken» antzezlan eskainiko du arratsaldeko 15:00etan Goaz aretoan. 22:30etan, aldiz, Kaskaeta Kabaretak kafe antzerkia Maxi tabernan. Hilaren 4ean Goaz taldeak «Larrialdiak» lana taularatuko du Zubeltzun, 19:30etan lehenik eta 22:30etan ondoren. Eta aurtengo Euskal Antzerki Asteari amaiera emateko, 5ean Ttanttakak «Umekeriak» lana aurkeztuko du arratsaldeko 19:30etan Zubeltzun.

MUSIKA

3 ● Algortako Redentor eli-zan, 20:00etan, **Jose An-tonio Urdiain** tenoreak eta **Jose Manuel Azkue**

Aginagalde organo-joleak kontzertua eskainiko dute. Guztira 15 pieza eskai-niko dituzte. Sarrera dohain.

● **Amaia Zubiriak kantaldia** eskaini-ko du Larraizarrereko pilotalekuan, 22:00etatik aurrera. «Amonaren men-gantza» disko berria aurkeztuko du.

4 ● Gaur emango zaio hasiera **Azkoitiko V. Udaberriko Musikaldiari**. 18:30etan, Santa Kruz komentuan,

Joaquin Atxukarro bilbotar piano-jole famatuak kontzertua eskainiko du. Bach, Chopin, Aita Donostia, Granados eta Albenizen piezak joko ditu.

● Herriko festak direla eta, kontzertua antolatu dute gaur gauerako Larriba-rren. 21:00etatik aurrera, **Niko Etxart, Anje Duhalde, Sustraia, Akelarre** eta **talde sorpresa** batek jardungo dute.

5 ● **Xabier Letek** gaur Santa Ana Antzokian 19:30etan **Igandea** eskainiko duen kontzer-tuarekin emango zaie ha-siera **Oñatiko XVIII. Musikegunei**. Guztira 17 kantu eskainiko ditu, nor-malean berarekin jarduten duten musi-karien laguntzaz.

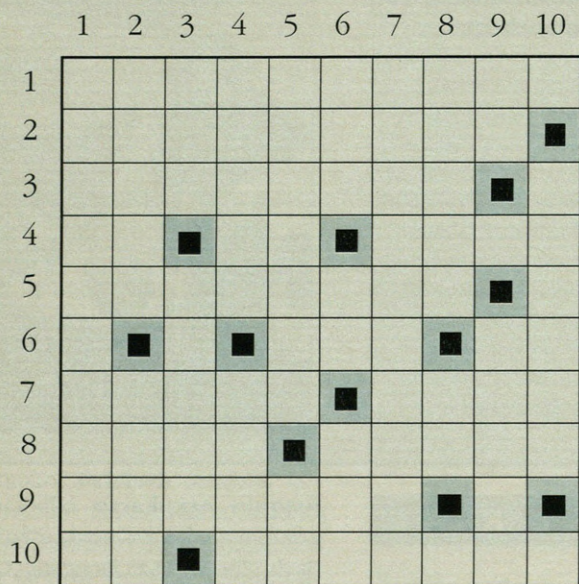
9 ● Urtarrila ezkerostik Bil-boko El Carmen elizan bu-rutzen ari diren kontzertuen barruan, gaur **Phil Cun-ningham** musikariak eskainiko dizki-gu bere doinuak.

TXAPELKETAK

5 ● **Euskal Kantu Txapel-ketaren** Ipar Euskal Herri-ko finalerdiak gaurkoare-kin amaituko dira. Gaur La-purdikoa jokatu da, **Urruñan arra-tsaldeko 15:00etan**. Saio guztietan bezala, hiru izango dira Gasteizko fina-lerako hautatuko diren kantariak.

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKERESKUIN: 1.- Ahalkegabea. 2.- Eraikuntzak. 3.- Herrenka dabilzanak. Hidrogenoa. 4.- Nork, pluralean. Iridioa. Gizon izena. 5.- Euskal Herriko herrialde bat. Röntgen. 6.- Bokala. Bokala. Azido erribonukleikoa. Zilarra. 7.- Kaiak. Ezagutzen du. 8.- Kopuru txiki. Janaria birrintzeko hortz. 9.- Ogi saski. Azti ezaguna. 10.- Bi bokal. Eurialdia.

GOITIK BEHERA: 1.- Lehena. 2.- Egonkortasuna. Ibilgailu mota. 3.- Jatorri atzizkia. Besta, jaia. 4.- Asiako estatua. Interjekzioa. 5.- Ahuntzaren arrak. Rutenioa. 6.- Edari alkoholdun. Kontsonante bikoitza. Herri, hitz elkarketan. 7.- Sugetzarra. Bat. 8.- Lasaitasuna. Arizkongo Bozate auzoan egokitu zen giza talde. 9.- Alderantziz, suari dario. Fosforoa. Landetako hiria. 10.- Lehenengoa. Harria lantzen duen pertsona. Bokala.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Boskotea
Piztuera
Taupadak
Ugazabak

7 letra

Babestu
Gonbita
Hirukia
Trastea

4 letra

Ahia
Aizu
Arbi
Ardo
Arin
Aroa
Atoz
Bizi
Iaio
Ibai
Ilar
Iren

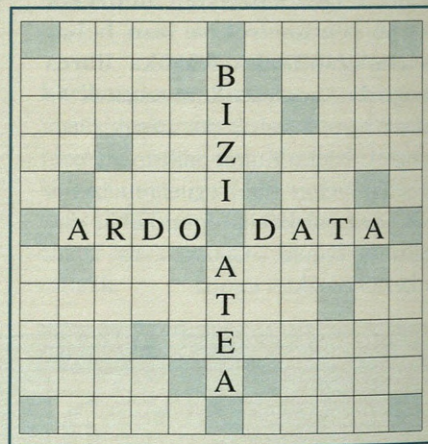
Izan
Kito
Oria
Orri
Otan
Otia
Ozta
Talo
Tati
Ukoa
Zati
Zien

3 letra

Art
Bat
Iro
Zor

2 letra

Aa
At
Gs
Ia
Ni
Og
Oz
Rt

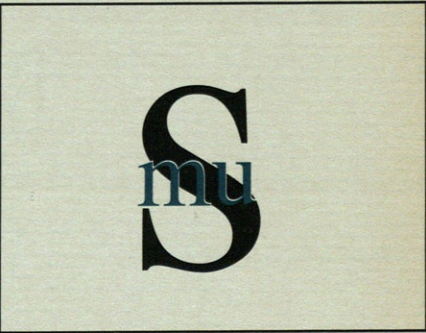
ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den herriaren izena, Gipuzkoako herri baten izena ageriko zaizu.

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

		Ausarta		Bizkaiko badia		Krustazeo mota		Ezeiza
		Desagertarazi		Zurgina		Interjekzio		
		▶		▼		▼		▼
						1		
Asiako estatua	▼	Budismoaren sortzaile	▼	Eskasak	▶			
Gipuzkoako biztanlea		Zartagina		Hegazti mota	7			
▶		▼		▼				
Toka, badut	▶					Erbioa	▶	Nebak
Horren herri duzu						Urte sasoi		
▶						3		
						▼	Bokal bikoitza	▶
							Errep., nahi	▼
	5							
Nigerko autoetan	▶		Otarre egile	▶			▼	
Bizkaiko herria			50					
▶			▼			1.000 kilo	▶	
						Gor		
Musika nota	Bokala	▶	Kaia	▶		▼	Musika nota	▶
	Bi		Istu				Nork, pluralean	2
▶	▼	Tantalioa	▶	▼	Egonkortasuna	▶	▼	
		Azkena			Tona			4
Beldur	▶	▼		▶	▼			
			Amildegiak					

—Hieroglifikoa—

Zertan jokatuko dugu?

Aurreko asteko soluzioak

ARTZINIEGA									
●	P	●	K	●	B	●			
●	E	●	U	●	A	U	R	I	T
P	R	E	S	O	N	D	E	G	I
●	A	●	A	●	R	●	G	●	A
I	Z	U	R	R	I	●	A	●	O
●	T	●	Z	●	I	●	N	●	O
K	U	T	S	A	T	U	A	●	A
●	N	A	U	●	Z	●	I	T	S
S	A	I	●	B	A	T	A	S	U
●	K	●	A	●	L	●	A	●	U

Gurutzagrama

EZKERENKUN: 1. Egitasmok, 2. Maclariak.
A. 3. Arimak, Ink. 4. Ka. Abuztua, 5. Upela.
Au. L. 6. Mele, St. Na. 7. Entzia, Gar. 8. Z. Z.
Zingor. 9. Kresala, Mi. 10. Orain. Uta.
GOTIK BEHERA: 1. Emakumezko, 2.
Garapen. Rr. 3. Idi. Elizea. 4. Tamalez. -st. 5.
Araba. Izan. 6. Sikur. Sail. 7. Ma. Zai. Nau. 8.
Okitu. Gg. L. 9. A. Nu. Naomi. 10. Kakalari.

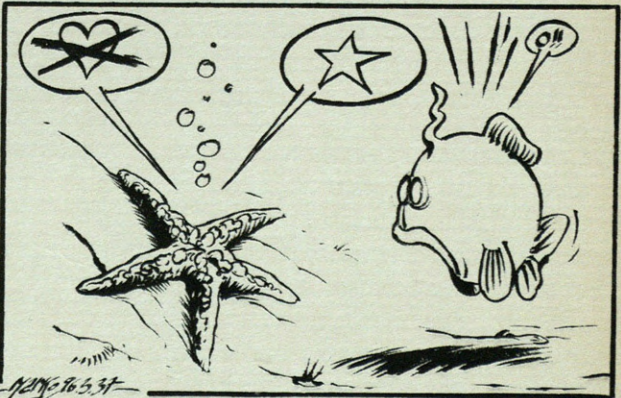
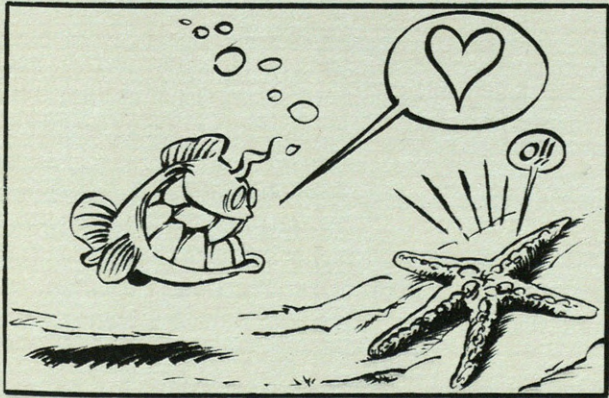
Kate hitzak

A	S	M	O	B	A	B	A
A	R	O	A	Z	T	A	L
G	A	S	T	E	I	Z	L
U	N	E	R	R	E	G	A
R	T	R	R	I	A	Z	I
A	D	I	O	O	Z	T	A
A	U	A	U	Z	T	A	L
L	A	N	K	I	D	E	A
A	T	E	G	A	N	I	B
K	U	K	U	K	N	A	I
N	O	R	I	D	A	T	A

Hieroglifikoa:
ARTZINIEGA

ERROBIKO PIRAIÑAKO

Komikia

Burutazio hutsak

MAIATZAREN Lehenaz ez dut oso gustuko ospakizuna izan sekula. Oro har, oroipenak eta antzekoak ez ditut maite, baina oraingo honen anbiguo-tasunak ezinegon berezia sortarazten dit. Ospatzen den horren aurka nagoenik ez du esan nahi horrek, ezta gutxiagorik ere. Ospakizun batek, zenbat eta errespetu handiagoa merezi niri, orduan eta handiagoa este-reotipo bihurtzeko arriskua eta beldurra; edukinik gabe gelditu eta ohi-tura hutsa bilakatzeko beldurra. Ezertarako konpromezurik ez dakarrenez, denok ospatzen dugu egun hau.

Horixe gertatzen da demokrazia modernoetan. Protestarako biderik badela ziurtat jotzen denez, Maiatzaren Lehenak erabat desitxuratu dira, eta hileta ospakizun tankera ere hartu dute. Anekdotak goraipatzen denean, hori eragin zuen horren izpiritua ehorzten ari gara. Zenbat eta oroipen gehiago, orduan eta ahantziagoa funtsezkoa. Kontraesana dirudi, baina ezin bestela izan estatu kapitalistek berenganatua duten jai honi dagokionez.

SOBIET Batasunak bizirik ziraue-nean ere ez ziren oso desberdinak kontuak. Gogoan dut, aspaldi, Moskuko Plaza Gorrian, Maiatzaren Leheneko ospakizunetan izan nuen berebiziko harridura. Milaka eta milaka lagun desfilean, nekatuak eta asper-tuak, erritu baten aginduak betetzen. Burokrazia zikinaren eta instituzio-nalizazioaren ondorioak dira, jendearen konformismoarenak. Inongo bizgarrik gabe, eta ohartzeke kasik, pentsatzeko ahalmena, izpiritu kriti-koa, beste batzuen eskuetan uztearen

EVA FOREST

Idazlea

ondorioak. Zer pentsaturik eman beharko liguke honek guztiak. Maiatzaren Lehenaz gogoratzeak, edo Joxe Arregi torturatuta hil zutenekoa, edo martxoaren 8an emakume talde bati Estatu Batuetan gertatutakoa...

horrek ez du adierazten gogoratzai-leek ordenu soziala aldatzeko premiarik sentitzen dutenik; esplotazioa, tortura edo emakumearen baztertea eragiten dituen gizartearen aurka daudenik. Batzuetan, gainera, kontzientziak lasaitzeko ekitaldiak ere izan litezke.

Berritot diot, urteurrenak ez ditut gogoko. Itzaltzen ari den sugarra biz-tuta iraunarazteko ahaleginak iruditzen zaizkit. Ez zait gustatzen urtean behin kalera irtetea, ezta maite ditudan senide edo lagunei beren urtebetetzeetan opariak egitea ere. Gogoia emandakoan egiten dizkiet opariak, maitasun opariak beraz. Eta kalera irten, berriz, premiazkoa iruditzen zaidan bakoitzean. Nire sentibilitatea areagotzeko eta kontzientzia zabaltzeko balio izaten badit, pozik asko gainera.

CHE Guevara gehien kezkatzen zuen arazoetakoa zen pizgarri edo estimulu iraultzaileena. Bere ustez, mundua ezagutu eta aldatzeko grinak sortu behar du pizgarri hori. Eta, sasoi honetara helduta, Maiatzaren Leheneko festa berreskuratzea askapen borrokarako gogoia berreskuratzea da. Iragana aitzakiatzat erabiltzea orainari aurre egiteko. Kendu nahi diguten bizia mugimenduarentzat berreskuratzea. Langileek burua makurtuko ez duten mugimendua, aurrekoek utzi zieten matxinada izpiritua bizirik gordez eta beren esperientziez hornituz. Mantsotasuna eta menpekotasuna hankaz gora jarri Maiatzaren Lehenaz egun arrunta bi-lakatuko duen mugimendua, etenik gabeko eguneroko borroka beste katamaila bat.

CREDIKUTXA

Bai erantzuten duen kreditua.

Inoiz izatekotan, **Credikutxarekin** bai erraza dela erabakia hartzea.

Beti **Bai** erantzuten duen kreditua delako.

- ✓ **Bai interesik** lehiakorrenari.
- ✓ **Bai** emakidarik **azkarrenari**.
- ✓ **Bai** epeen **erosotasunari**.
- ✓ **Bai** eskaeraren **erraztasunan**.

Informa zaitez oraintxe **kutxan** kreditua eskatzeak

dituen abantaila guztiez, **900 40 41 42** telefonora deituz.

Ikusiko duzu nola erantzuten dugun.

Bai.

kutxa

Dirua, pertsonen zerbitzura.

AUTO ASEGURUA

- Segurutik zuregandik hurbilago gaude, zu hobeto zerbitzatzeko
- Segurutik noranahi joanda ere, Laguntzarako Telefonoa izango duzu
- Segurutik Bidaietarako Laguntzan Estaldurarik Hoberenak izango dituzu
- Segurutik Peritazioa Azkar baino azkarragoa izango da
- Segurutik zure Hobariak kontuan hartuko ditugu
- Segurutik gure prezioen truke ez duzu estaldura hoberik aurkituko

SEGUROS LAGUN ARO
ASEGURUA

Euskadiko Kutxa Taldekoa